

ကျေးဇူးတင်တော်မူ - ပေးတန်ဖိုး
ဦးသော်ဇင် - စီစဉ်သူ

ကျေးလက်တောရွာ တေးတမျာ

ဆရာ ဦးသော်ဇင်
ပြုစုသည်

မျက်နှာပုံ:
ဗဂျီအောင်စိုး
ဘလောက်
နယူးဘားမား
အဖိုးရိုက်
နွယ်နီ
စာအုပ်ချုပ်
မြန်မာစာအုပ်ချုပ်လုပ်ငန်း

၁၉၆၆ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်

ထုတ်ဝေသူ။
ပုံနှိပ်သူ။

ဦးဌေး၊ မှတ်ပုံတင် (၀၀၀၀) ရဲရင့်ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိရေး၊ ၆၂-၈၄ လမ်း၊ ရုံတော်ကြီး၊ မန္တလေးမြို့။
ဒေါ်ခင်လှ၊ မှတ်ပုံတင် (၀၅၂၆) နွယ်နီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၂၈၃၊ ၂၉ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ရဲရင့်-စာပေတိုက်
မန္တလေးမြို့

အဖိုး ၂ ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ၏ အမှာ

ကျေးလက်တောရွာသည် နှစ်လိုဖွယ်သော၊ ကြည်ရွယ်ဖွယ်သော၊ ချမ်းမြေ့ဖွယ်သော၊ ကြည်မွေဖွယ်သော နေရာဌာနပင် ဖြစ်သည်။

ကျေးလက်တောရွာတွင် မြန်မာတို့၏ စည်းလုံးခြင်း၊ ချစ်ကြည်ခြင်း၊ ဖြူစင်ခြင်း၊ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်ခြင်း စသည့် မြန်မာရိုးရာဓလေ့များကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

ထိုကျေးလက်တောရွာတို့တွင် ကောက်စိုက်ရင်း၊ ပျိုးနှုတ်ရင်း၊ မောင်းထောင်းရင်း၊ ကစားရင်း၊ လယ်ထွန်ရင်း၊ ဗိုင်းငင်ရင်း၊ ကလေးချောရင်း၊ သီကြို ဆိုကြသော တေးကဗျာတို့သည် စာဝင်ပေဝင်၊ စာသန်ပေခုံ မဟုတ်ငြားလည်း၊ ထိုစာဝင်ပေဝင်၊ စာသန်စာခုံတို့ကဲ့သို့ အနှောင်အဖွဲ့ စည်းမျဉ်းတို့ မရှိသဖြင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ကိုယ့်ရှုဒေါင့်၊ ကိုယ့်အမြင် ဖြင့် ခံစားနိုင်ပါသည်။

သည်မှာပင် ကြည်နူးဖွယ်
သည်မှာပင် လွမ်းဆွတ်ဖွယ်
သည်မှာပင် တက်ကြွဖွယ်၊ အစုံစုံသော အနှစ်သာရတို့ကို ဤ “ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာ” တို့မှာပင် ဖတ်ရှုသိဆိုရင်း ခံစားနိုင်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍လည်း၊ တက္ကတပြားဖြစ်နေသော၊ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်လုမတတ် ဖြစ်နေသော မြန်မာတို့၏ “ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာ” များကို တစုတပေါင်းတည်းပြု၍ စာတအုပ်ထုတ်ဝေရန် အာသီသရိုသည်နှင့်အညီ ဤစာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေလိုက်ရပါသတည်း။ ။

နိဒါန်း

စာရေးသူ၏ အမေကား စာမတတ်ချေ။ သို့ကြောင့် စာပေဝင် တေးကဗျာတို့ကို သူမဆိုတတ်၊ ကျေးလက်တောရွာ သဘာဝတေးကဗျာတို့ကိုသာ ဆိုတတ်၏။ စာပေဝင် တေးကဗျာတို့ကို မရသည့်အတွက်လည်း၊ ထိုသဘာဝတေး ကဗျာ အတိုအထွာကလေးတို့ကို ပိုပြီးရ၏။ စာရေးသူသည် အမေ၏ ရင်ခွင်မှလည်းကောင်း၊ ပုခက်တွင်းမှလည်းကောင်း၊ သူ၏ပေါင်ပေါ် ခေါင်းအုံးလျက်လည်းကောင်း၊ ကျောနားတွင်ကပ်ပြီး အိပ်လျက်လည်းကောင်း၊ ထိုသဘာဝ တေးကဗျာ တို့ကို သာယာခွဲရပါ၏။ သူ၏ သားသမီးငါးယောက်တွင် ဒုတိယမြောက်ဖြစ်၍ မိမိအတွက် ဆိုပေးသော တေးကဗျာ တို့အပြင် အခြား မိမိအောက် ကလေးသုံးယောက်၏ တေးကဗျာတို့ကိုလည်း၊ ကြားနာ မှတ်သားခွင့်ရခဲ့၏။ ထိုစဉ်အခါ က ထိုတေးကဗျာတို့တွင် သာယာကြည်နူးခဲ့သော ကြည်နူးခြင်းမျိုးကို ယခုအခါ တွေး၍ပင် မရ နိုင်တော့ချေ။

သို့ဖြင့် စာရေးသူသည် စာပေတတ်မြောက် လူတယောက် ဖြစ်လာခဲ့၏။ ထိုအခါ စာရေးသူသည် စာမတတ်သော အမေအိုကြီး၏ စာဝင်ပေဝင်မဟုတ်သော အတိုအထွာ တေးကဗျာတို့ကို အထင်သေးအမြင်သေး ဖြစ်လာပြီး၊ အတင်းမေ့လျော့ပစ်၏။ စာပေဝင်ဖြစ်သော နာမည်ကျော် စာဆိုတော်တို့၏ တေးကြီး ဘွဲ့ကြီးများကိုသာ အတင်းဒလကြမ်း လေ့လာဆည်းပူး၏။ မြန်မာဘာသာ စာကြီးပေကြီးတို့ဖြင့် အားရတင်းတိမ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးချေ။ ဘာသန္တရ စာဟောင်းပေဟောင်း ကောင်းဆိုးမှန်သမျှ ထိပ်ခေါင်ကို အရအမီ ရှာဖွေလေ့လာခဲ့၏။ စာရေးသူ၏ စာတိုက် တွင် မိရိုးဖလာ မြန်မာစာပေထက် ဘာသာခြားစာပေတို့က ကြီးစိုးလွှမ်းမိုးနေတော့သည်။

စာရေးသူသည် စာပေ၏ မလွတ်လပ်သောသူ ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်နေ၏။ မိမိအိမ်သူ၏ အပေါ်၊ သားသမီးတို့ အပေါ် ဆွေမျိုးဉာဏ်က စသူတို့အပေါ်တွင် ဝတ္တရား ပျက်ကွက်ခဲ့၏။ သမီးကလေးတွေကို အင်္ဂလိပ် သီလရင်ကျောင်း တွင် ပညာသင်ကြားစေ၏။ အကြောင်းမှာ အိမ်နှင့် နီးသောကြောင့်လည်း ဖြစ်၏။

တနေ့တွင် သမီးကလေးတွေ၏ သီချင်းဆိုသံကို သတိထားပြီး နားထောင်မိ၏။ သူတို့ဆိုသော သီချင်းမှာ မိရိုးဖလာ မြန်မာသီချင်း မဟုတ်ချေ။ အင်္ဂလိပ်သီချင်းဖြစ်၏။ သူတို့ သီချင်းကို နားထောင်နေရင်း စဉ်းစားမိ၏။

သူတို့ကား မြန်မာစစ်စစ်ကလေးများ ဖြစ်ကြ၏။ အမေလည်းမြန်မာ၊ အဖေလည်းမြန်မာ၊ ပြီးတော့ မြန်မာ မြေပေါ်မှာ မြန်မာလိုနေကြ၏။ အခု သူတို့သီချင်း သီနေကြသည်မှာ အင်္ဂလိပ်သီချင်း ဖြစ်၏။ အင်္ဂလိပ် သီချင်း သည် အင်္ဂလိပ်လို ကောင်းပါ၏။ မြန်မာတို့အတွက် မြန်မာသီချင်းသာလျှင် ကြည်နူးဖွယ်ကောင်း၏။ မိမိငယ်စဉ်က အမေသီချင်းသံကို အရသာခံခဲ့ရသကဲ့သို့ သူတို့ခံစားရမည် မဟုတ်ချေ။ သားသမီးတို့အား မွေးကျွေး ပြုစုကာမျှ ဖြင့်၊ တာဝန်ကြေပြွန်ပြီဟု မဆိုသာချေ။ ကလေးသူငယ် လူမမယ်တို့အပေါ်တွင် ဝတ္တရား ပျက်ကွက်ခြင်းကား ကြီးလေးသော အပြစ်ကြီးတခုပေတည်း။

ထိုနောက် စာရေးသူသည် အမေထံမှ ကြားနာ မှတ်သားခဲ့သော အတိုအထွာ သီချင်း ကဗျာကလေး တွေကို ရသမျှ စုဆောင်းပြီး၊ အနားယူသောအချိန်တွင် သမီးတို့အား သင်ကြားပေး၏။ ဆိုပြ၏။ ဆိုစေ၏။ ဇနီးသည်ကလည်း မိမိကဲ့သို့ပင် လိုက်၍ပြု၏။ သူ၏နို့စို့ နို့ညှာကလေးတို့အား ရိုးရာသဘာဝ သီချင်းကလေးတို့ကို သီကြားပြီး သိပ်၏။ တနေ့တွင် သမီးအကြီးက သီချင်းသီနေ၏။

မမလေး ပန်းစရာ၊
ပျိုတို့မောင် တောင်ပေါ်ရိုးက
ပန်းချိုးလို့လာ၊
အပွင့်ရယ် ဝါဝါ
အညှာမှာ မြရည်လိမ့်တယ်
ပန်းနွယ်က စိမ်း။

ထိုအခါ စာရေးသူ၏ အနားတွင်ရှိသော ဇနီးသည်က ပြောပြ၏။
"ငယ်ငယ်တုန်းကများ အဲဒီသီချင်းသံကို ကြားရရင် စိတ်ထဲမှာ တမျိုးကြီးပဲ"
သူ၏ တမျိုးကြီးပဲ ဆိုသော ခံစားချက်ကို စာရေးသူ ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်၏။ အကြောင်းမူ မိမိလည်း ဤကဲ့သို့ တမျိုးကြီး ဖြစ်နေခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်၏။

ကောင်းကင်တွင် ကြယ်နက္ခတ်တို့ စုံလင်သော တညတွင် မိသားစု အစုံအလင် ဝရံတာတွင် ဆုံမိ၍ မိမိ တတ်သရွေ့ မှတ်သရွေ့ ကြယ်တာယာတို့ကို ညွှန်ပြပြီး၊ သူတို့အားပြောပြ၏။ ထိုအခါ ဇနီးသည်က ဆိုပြန်၏။

"ငယ်ငယ်တုန်းကများ မောင်ရင်ဆိုင်တမ်းကြယ်အကြောင်းကြားရရင် ဘယ်လိုကြည်နူးမှန်း မသိဘူး ..."
ထိုကြယ်အကြောင်းကိုကြားရလျှင် သူဘယ်ကြောင့် ကြည်နူးခဲ့သည်ကို သူ့သမီးတွေ သိကြမည် မဟုတ်ချေ။ သူ့သမီးတွေက ကျေးလက်တောရွာအကြောင်းကို စာအုပ်မှာသာ ဖတ်ဘူးကြ၏။ မောင်ရင်ဆိုင်တမ်းဆိုသော

စကားလုံးက ကျေးလက်တောရွာ ခလေထုံးစံကို ပြောပြနေသော်လည်း၊ သူတို့အနေဖြင့် သိရန်မလွယ်ပါ။ သူတို့ကား ကျေးလက်တောရွာကို ရောက်ဖူးသူများ မဟုတ်ကြချေ။

ထိုကဲ့သို့သော ကလေးသူငယ်တို့အတွက် မိဘတို့ တာဝန်ပိုပြီး ကြေညွှန်ဖို့လိုအပ်၏။ ရိုးရာခလေထုံးစံကို သာယာ ကြည်နူးမှု မရှိလျှင် မိမိအမျိုးကို နှစ်နှစ်ကာကာ ချစ်ရန်မှာ မဖြစ်နိုင်ချေ။ အမျိုးကို ချစ်ခြင်းသည် အမျိုးအတွက် ချစ်ခြင်း နှင့် မိမိအတွက် ချစ်ခြင်းဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ရိုးရာခလေထုံးစံ ကလေးတွေကို သာယာကြည်နူးပြီး ချစ်သောအချစ်သာ လေးနက်နိုင်၍ အမျိုးအတွက် အမျိုးကို ချစ်ခြင်းဖြစ်မည်။ ထိုမှတစ်ပါး ချစ်ခြင်းမှာ ကိုယ်ကျိုးအတွက်ဖြစ်၍ လွယ်လွယ် နှင့်ပင် စွန့်ပစ်နိုင်၏။

[၂]

ကျေးလက်တောရွာ ရိုးရာကဗျာကလေးတွေ ယဉ်ကျေးမှုပင်မဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်သောအခါ၊ စာပေဝါသနာရှင် မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများနှင့် တွေ့ဆုံတိုင်း ထိုအကြောင်းကို မရောက်ရောက်အောင် ရှေ့တန်းတင်ပြီး ဆွေးနွေး၏။ ဆွေးနွေး စေ၏။ သူတို့၏ လေ့လာချက်ကို ပြောပြလျှင်လည်း နာခံမှတ်သား၏။ သို့မဟုတ် မိမိက အားရပါးရ ပြောချ၏။ စာပေ ဟောပြောပွဲနှင့် အဆင်သင့်လျှင်လည်း ထိုအကြောင်းကိုပင် ဟောပြော၏။ တနေ့ ပါရဂူနှင့် ဆွေးနွေးရာ သူက ပြောပြ၏။

"အင်္ဂလိပ်လို Folk Song ပေါ့၊ တခါ အိန္ဒိယကွန်မြူနစ် ဂျီရီနဲ့ တွေ့တုန်းက ဗမာ Folk Song ကလေးတွေ စုပေါင်းထားတဲ့ စာအုပ် မရှိဘူးလား" လို့ မေးဖူးတယ်။

သူ့စကားမဆုံးခင်ပင် စာရေးသူက ထောက်လိုက်၏။

"ကွန်မြူနစ်က ရှေးဟောင်းရိုးရာ ကဗျာတွေ လေ့လာသလား"

"ကွန်မြူနစ်အစစ်က သာပြီး လေ့လာဒါပေါ့၊ ဒီကဗျာတွေကသာ လူထုရဲ့ ဘဝအစစ်အမှန်ကို ရိုးရိုး သားသား ဝန်ခံတာ"

"ဟုတ်လိမ့်မယ်၊ တလောက တရုတ်နီ ပဒေသာ ကပွဲကို ကြည့်ရတယ်၊ အဲဒီကပွဲက ကကွက်တွေဟာ သူတို့ရဲ့ ရိုးရာ သီချင်းကလေးတွေကို သရုပ်ဖော်ဒါလို သိရတယ်။ ယဉ်ကျေးမှုချင်း နီးစပ်လို့လားတော့ မသိဘူး၊ ဗမာတွေအနေနဲ့တောင် တော်တော်စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတယ်"

[၃]

တခါစာရေးသူသည် ကြေးမုံသတင်းစာတိုက်သို့ ရောက်သွား၏။ ထိုတွင် ကိုဝင်းတင်နှင့် တွေ့ဆုံရာ သူသည် စာရေးသူ ကို ဘာထင်သည် မသိပေ။ သူကပင် ကဗျာအကြောင်းကို စတင်လာ၏။ သူ၏ ဆွေးနွေးချက်မှာ မြန်မာကဗျာ၏ အသံကာရန်နှင့် ကဗျာရွတ်ခြင်း အကြောင်းပင်ဖြစ်၏။ စာရေးသူကား ထန်းလျက်အိုးထဲ ဝှမ်းထိုး ဆင်းရဲ သည်ဟု ယူဆ၏။ အကြောင်းမူ ဤအကြောင်း ဆွေးနွေးချင်နေသည်မှာ ကာလကြာမြင့်လှလေပြီ။ သူ၏ ဆွေးနွေးချက်ကို အမေ့ဆီကရသော တေးကဗျာတပုဒ်နှင့် ရွတ်ဆို ထောက်ခံလိုက်၏။

လှိုင်းကိုက်ပြန် တိမ်လိပ်နှင့်
ဖဲချိတ်ကမှ မဝတ်ဆင်၊
ရပ်ကြီးသူ ဖြူဖြူလတ်ကယ်
ကုန်းစပ်နှင့် ယဉ်၊
ကုန်းစပ်ဆင်လို့ ယဉ်တာလား၊
နကိုယ်ယဉ်ဖို့ ယဉ်တာလား၊
ရွှေခါးတော် ညှိဆိုင်နှင့်
ငွေခါးတော်ညှိဆိုင်နှင့်
မတူနိုင်အနေခြားတယ်
မိုးကျနတ်လား။

စာရေးသူက စာပွဲကိုလက်ဖြင့် ခေါက်ကာ စည်းလိုက်ပြီး ဆိုပြလိုက်၏။ ပြီးလျှင် ဆက်၍ ရှင်းပြ၏။

"ဒါ ရှေးသီချင်းတပုဒ်ပဲ၊ ဘယ်လောက် ရှေးကျသလဲဆိုရင် ဘယ်ခေတ် ဘယ်အခါက ဘယ်သူ ရေးမှန်းတောင် မသိနိုင်တော့ဘူး။ သူ့ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုနှင့် သူ့ခေတ်ကိုတော့ သူကပင် ပြောပြနေတယ်။ လှိုင်းကိုက်ပြန်တိမ်လိပ်နှင့် ဖဲချိတ်တွေကို ဝတ်ဆင်တဲ့ခေတ်ပဲ ဖြစ်မယ်။ ဒီကဗျာကို ကျွန်တော်တို့ လက်ဖက်ရည်ပိုင်းမှာ စည်းဝါးနှင့် ဆိုနိုင်တယ်။"

မဲဇာတောင်ခြေတို့ ချစ်သမျှကို တို့ဟာ ဘယ်လောက်ကောင်းပေမင့် လက်ဖက်ရည်ပိုင်းမှာ ဒီကဗျာရွတ်သလို ရွတ်မပြန်ဘူး။"

"ကဗျာရွတ်တာ သီချင်းဆိုသလို ဆိုလိုမဖြစ်ဘူး စကားပြောသလိုလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ဒီနှစ်ချကြားက ရွတ်ရတယ်" ကိုဝင်းတင်က ပြုံးလျက် ထောက်ခံရင်း သူ့စာပွဲ အန်ဆွဲထဲမှ စာအုပ်တအုပ်ကို ထုတ်လိုက်ပြီး "ဆရာ ဦးသော်ဇင်သို့ ဝင်းတင် ၂၆၊ ၁၁၊ ၆၄" ဟု ဆိုင်းထိုး၏။ ထိုနောက် စာမျက်နှာ ၁၉၇ ကို လှန်ပြီး စာရွတ်လွတ် တရွက်ဖြင့် ညှပ်ကာပေးရင်း ပြောပြ၏။

"အိမ်ရောက်တော့ အဲဒီအခန်း အရင်ဖတ်ကြည့်စမ်းပါ" သူပေးသော စာအုပ်မှာ သူ၏နာမည်ကျော် 'ကမ္ဘာ့နီတွင်တအိမ်' စာအုပ်ဖြစ်၏။ သူမှတ်ပေးလိုက်သော စာမျက်နှာ၏ ခေါင်းစည်းမှာ 'မြေမှာပွင့် မြေမှာသီး မြို့ကြီးစံ တေးဂီတ' ဖြစ်၏။ သူဘယ်ကြောင့် ဤအခန်းကို အထူးတလည် မှာကြားလိုက်ပါသနည်း။

မာဂျာရာတောင်တရားမှာလဲ မြူခိုးတွေဝေလေပြီ ချမ်းဆောင်း ဟေမန်လဲ လာပြန် အုန်းတော့မယ်၊ မယ့်ချစ်သူလဲ မြင်းပေါ်က ကျတယ်လို့ ကြားရတယ်၊ နာလေမလား ကျင်လေမလား၊ ကျိုးလေမလား ပဲ့လေမလား၊ လွဲပါစေ ဖယ်ပါစေ၊ မဆိုစကောင်း ... ဆိုစကောင်း မောင်ကြီးလက်များ ဖြောင်းဖြောင်း ကျိုးမှဖြင့် မိုးအကုန် ဟေမန်ရက်မှာ မယ့်ကို ဘယ်လို ဖက်ပျံ့မယ်။

ဤတေးသီချင်းကလေးသည် ဟန်ဂေရီပြည် မြို့ကြီးပြကြီးများတွင် ခေတ်စားနေသော ကျေးလက် သီချင်းကလေးတပုဒ် ဖြစ်လေသည်။

ဟန်ဂေရီ သတင်းစာဆရာ အသင်းမှ ကျွန်တော်တို့၏ စကားပြန် မစ္စတာပွန်ဂိုသည် စာပေ သမား ဖြစ်သည်။ ဟန်ဂေရီကဗျာများ၊ ရုရှားကဗျာများ၊ အင်္ဂလိပ်ကဗျာများကို အခါမလပ် ဒရစ်စ် ရွတ် တတ်သူ ဖြစ်သည်။

ရိုတ်စပီးယား၏ အင်္ဂလိပ်ပြဇာတ်များ၊ ဂိုထား၏ ဂျာမန်ပြဇာတ်များ၊ မာယာကော့စကီး၏ ရုရှ ကဗျာများ၊ လက်ဖက်ရည်ဟန်း ဘာသာပြန်သည် ဂျပန်ကဗျာများကို စကားစပ်မိတိုင်း ကျွန်တော်တို့ ဆွေးနွေးကြသည်။

တခါတခါ ကဗျာမှ ပန်းချီ၊ ပန်းချီမှ ဂီတ၊ ဂီတမှ ကျေးလက်ရိုးရာ တေးသီချင်းများအကြောင်းသို့ ရောက်သွားတတ်၏။

"အဲ အဲ ပြောစမ်းပါအုန်းဗျ၊ ခင်းဗျားတို့ဆီမှာ ကျေးလက်ရိုးရာ သီချင်းတွေ ဂီတတွေ အက အခုန် တွေ တော်တော်ပေါ့လား။"

မစ္စတာပွန်ဂို၏ မျက်လုံးတို့သည် ဝင်းဝင်းပြောင်လာသည်။ လက်ဟန်ခြေဟန်တို့သည် လွင့်လွင့် ပျံလာသည်။ လျှာစအာစတိုသည် သွက်သွက်ခါလာသည်။ ပွန်ဂိုသည် ကျွန်တော်တို့ တွေ့ခဲ့သမျှ စကား ပြန်များတွင် စာပေဝါသနာ အထူးဆုံးဖြစ်သည်။ စာပေအကြောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်း၊ အထူးသဖြင့် ဟန်ဂေရီ စာပေ၊ ဟန်ဂေရီ ယဉ်ကျေးမှုကို ပြောပြရမည်ဆိုလျှင် ကြားရသူ နားအီအောင် စိတ်ပါလက်ပါ ပြောတတ်သူတည်း။

"ဟာ ... အများကြီးပေါ့ဗျာ ... အများကြီးပေါ့၊ ကျွန်တော်တို့ ဟန်ဂေရီတွေက ဥရောပသားတွေ မဟုတ် ဘူးဗျ၊ အရှေ့တိုင်းသားတွေ၊ ဟန်ဂေရီစကားထဲမှာ ဗမာစကားနဲ့ တူတာတွေတောင် ရှိချင်ရှိမှာ"

ပွန်ဂိုသည် ဟန်ဂေရီ ယဉ်ကျေးမှု ရာဇဝင်ကို ဇာတ်ကြောင်းလှန် နေပြန်တော့သည်။

ဟန်ဂေရီလူမျိုးများသည် အာရှအလယ်ပိုင်း ယူရယ်တောင်တန်းဒေသမှ ရွှေ့ပြောင်းလာသူများ ဖြစ်သည်။ ဟန်ဂေရီ ဆိုသည်မှာ ကမ္ဘာ့အခေါ်အဝေါ် ဖြစ်သည်။ သူတို့ အခေါ်အဝေါ်ကား မာဂျာ ဖြစ်သည်။

ဟန်ဂေရီဒေသသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်ကျော်က ရောမပိုင်နက် ဖြစ်ခဲ့သည်။ (ပန်းနီးယားနှင့် ဒဏ္ဍာရီယား) ခရစ်နှစ် ၉၀၀ ခန့်တွင် မာဂျာများ ဝင်လာခဲ့သည်။

မာဂျာ စကားသည် အရှေ့တိုင်း အရင်းအမြစ် စကားဖြစ်ရာ အရှေ့တိုင်း ဘာသာစကားများကဲ့သို့ တောဓလေ့ အသုံးအနှုန်း ရိုးရာကဗျာများ၊ တေးသီချင်းများ၊ ပုံပြင်များ ကြွယ်ဝသည်။

ထိုသို့ ကြွယ်ဝစွာရှိနေသော ရတနာသိုက်ကို ယနေ့ ဟန်ဂေရီတွင် အစွမ်းကုန် ပြန်လည်ဖော် ထုတ်နေလေသည်။

"ကျေးလက်ရိုးရာ ကဗျာဂီတ တေးသီချင်းဆိုတာ လူမျိုးတမျိုးရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုမှာ အရေးကြီးဆုံးပါ အဲဒါတွေရဲ့ အနှစ်သာရနဲ့ ဟန်ပုံစံတွေကို ထင်ဟပ်ယူနိုင်မှ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုဟာ သရုပ်မှန်လာတယ်ဟု ပွန်ဂိုက ပြောပြသည်။"

"ဒါတော့ဟုတ်တာပေါ့၊ ခက်တာက ကျေးလက်ရိုးရာ အနှစ်သာရနဲ့ ဟန်ပုံစံ ဆိုတာက တောင်ကျ စမ်းရေလိုပဲဗျ၊ ကြည့်လင်သလောက် စီးဆင်းတာလဲ လျင်မြန်တယ်၊ ခန်းခြောက်လွယ်တယ်"

"ဟုတ်တယ် ... ဟုတ်တယ်၊ ကျေးလက်ရိုးရာ တေးကဗျာတွေဟာ အမျိုးသားဟန် ရှိတယ်ဆိုပေမဲ့ မထိန်းသိမ်းနိုင်ရင် တိမ်ကောလာတတ်တယ်။ ကိုလိုနီလက်အောက်ခံ ဖြစ်ဖူးတဲ့နိုင်ငံ ဆိုရင် အဆိုးဆုံးပေါ့။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဆိုမှာ အဲဒီကျေးလက်ရိုးရာ ဂီတအကတွေကို ဖော်ထုတ်နေရတာပေါ့။"

လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၆၀ ခန့်မှစ၍ ကမ္ဘာ့ ဂန္ထဝင် ဂီတများကို ရေးစပ်သူ ဖရန်နိုလန်၊ ဘယ်လာ ဘားတော့ ဇိုတန်ကိုဒါလီ၊ လာဇလိုလာဂျတာ စသော ဟန်ဂေရီ ဂန္ထဝင် ဂီတဆရာကြီးများသည် ဟန်ဂေရီ ကျေးလက် ဂီတများ၊ တေးသီချင်းများ ကကြီး၊ ကကွက်များကို စတင် စုဆောင်းခဲ့သည်။ ဖရန်နိုလန်၏ 'ဟန်ဂေရီယမ်ရပ်ဆိုဒီ' ခေါ် ဂီတစုသည် ကမ္ဘာကျော်ခဲ့၏။ ထိုအချိန်က အစပျိုးခဲ့သော ကျေးလက်ရိုးရာဂီတ ပြန်လည်ဆန်းသစ်ရေးသည်။ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံ ထူထောင်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် အစွမ်းကုန် ပွင့်လန်းလာသည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော် ကျေးလက်ရိုးရာ ဇာတ်အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့လေသည်။

လူထုအကြား၌ တိမ်မြုပ်နေသော အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု အရင်းအမြစ်နှင့် ဟန်ပုံစံစစ်စစ်များကို ဟန်ဂေရီ ဒေသအသီးသီးရှိ ကျေးလက်ရိုးရာ တေးဂီတ ကကွက်များမှ စစ်ယူ ဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်းဖြင့် အမျိုးသား ယဉ်ကျေးမှုကို ပြည်သူလူထုတရပ်လုံးထံ ပြန်လည်ပို့နိုင်လာသည် ကမ္ဘာ့သို့လည်း တင်ပြနိုင်လာ သည်။

တည (ဩဂုတ် ၁၂ ရက်) တွင် ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံတော် ကျေးလက်ရိုးရာ ဇာတ်ပွဲသို့ သွားကြည့်ကြ သည်။

'ဗိုင်းငင့်ချိန် တညချမ်း' ခေါ် ကဇာတ်တိုကလေးနှင့် ဟန်ဂေရီ ကျေးလက်ရိုးရာ အကများကို မြူးမြူး ကြွကြွ ကြည့်ခဲ့ရ၏။

တောသူပျိုသည် ဗိုင်းငင့်လျက်ရှိ၏။ ကျေးတောသား ကိုလူပျိုသည် ချွတ်နင်းဝင်လာ၏။ ချစ်ကြီး နှစ်မျှင် သည် တောသူပျို၏ ဗိုင်းငင့်စက်မှ ချည်စု၏အလား ရစ်နှောင်မိလေ၏။

တောလေ့ ရွာဟန်အတိုင်း အခြားအခြားသော ရွာ၏သမီးပျို ရွာ၏သားပျိုတို့သည် ဗိုင်းငင့်ချိန်တွင် ရစ်နှောင်မိသော ထိုချစ်ကြီးနှစ်မျှင်အတွက် ပျော်ရွှင်မြူးတူးကြသည်။

ကျေးလက်တေးသံ၊ ဂီတသံ၊ ကခုန်ဟန်တို့သည် မြူးပျံ့တက်ကြွစွာ ပေါ်လာသည်။

ခိုးရပ် ခေါ် စုပေါင်းသီဆိုသံများ၊ တယောသံ၊ ပုလွေသံများ ကကြီးကကွက်များကို နှေးတပြန် (ဟန်ဂေရီအခေါ် ဗာဘွန်ကော့)၊ မြန်တကျော့ (ဟန်ဂေရီအခေါ် ဆာဒက်) နှင့် ကျွန်တော်တို့ ခြေထောက် များပင် 'ဆော့' ချင်လာသည်အထိ တဝကြီး ကြည့်ခဲ့ရသည်။

ကျွန်တော်တို့ပွဲမှ အပြန်တွင် လမ်းလျှောက်လာခဲ့ကြရင်း "ကောင်းတယ်ဗျာ ကောင်းတယ်၊ အဲဒီ အထဲမှာ လူမျိုးစု အကတွေရော ပါသေးသလားဗျ"

"ပါတာပေါ့ ဂျစ်ပစ် ဂီတနဲ့ အကတွေ ခင်ဗျား မြင်ခဲ့သားပဲ မဟုတ်လား"

"ခင်ဗျားတို့ ဒါတွေ ဘယ်လိုစုဆောင်းသလဲ"

"အဲဒီဇာတ်အဖွဲ့မှာ ကျေးလက်ရိုးရာဂီတနဲ့ ကကြီးကကွက် ၃၀၀ ကျော် စုဆောင်းပြီးသား ရှိသတဲ့။ တောရွာတွေဆင်း၊ ဂီတတွေ အသံသွင်း၊ ဓာတ်နဲ့သွင်း၊ ကကြီးကကွက်တွေကို ရေးမှတ်သား၊ ရှေးလူကြီး သူမတွေဆီက တေးသီချင်းဟောင်းတွေ ကူးယူပေါ့ဗျာ"

နိုင်ငံတော် ကျေးလက်ရိုးရာဇာတ်အဖွဲ့ ဒါရိုက်တာမှာ တကြိမ်က ဓာတုဗေဒသင် ကျောင်းဆရာ ဖြစ်သည်။ ကျေးလက်များတွင် သူတွေ့မြင်နေရသော ရိုးရာအက၊ ဂီတများကို စိတ်ပါဝင်စားလာပြီး ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ လွတ်လပ်ရေးနေ့တွင် ပြိုင်ပွဲဝင်ရာ ဆုရခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော် ကျေးလက်ရိုးရာဇာတ် ဖွဲ့စည်းချိန်တွင် ဒါရိုက်တာ ဖြစ်လာလေသည်။

ဇာတ်အဖွဲ့တွင် ကပြသူများမှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ၊ စက်ရုံအလုပ်သမားများ၊ လယ်သမား များ အထဲမှ ရွေးထုတ်ထားသူများ ဖြစ်၏။ သူတို့သည် နေ့စဉ် ဂီတသမိုင်းနှင့် ကကြီး ကကွက်များကို ၅ နာရီတိတိ ကျမှတ်ရသည်။

"ဒါထက် အခုမြင်ခဲ့ရတာတွေက ကျေးလက်ရိုးရာ ဂီတအက အစစ်တွေကောဟုတ်ရဲ့လား"

"ဟုတ်ပါသဗျာ၊ ဒါပေမဲ့ အနုပညာ ဆိုတော့ ဒီလိုရှိတယ် ကျေးတောသားတွေ အကကို ပုံတူ ကူးချပြီး ပြရုံနဲ့ ဘယ်ပြီးမလဲ၊ အမျိုးသားဟန် ဝီဝီပြင်ပြင် ပေါ်ချင်မှ ပေါ်မှာပေါ့။ ပုံကြမ်းပဲ မြင်ရမှာပဲ။ ဒီတော့ အဲဒီ အကထဲက အနှစ်သာရရယ်၊ ပုံစံရယ်၊ ဟန်ရယ်ကို ဆွဲထုတ်ပြီး အမျိုးသားဟန် သဘောတရား အခြေခံ အတိုင်း အထားအသို လုပ်ပေးရတယ်။ စုစည်းပေးရတယ်၊ ပြည်သူလူထုက ဖန်တီးလိုက်တဲ့ အနုပညာကို ကိုးကွယ်ရုံ ကိုးကွယ်နေလို့ မပြီးဘူး။ အနုပညာမြောက်မြောက် ဖန်တီးတင်ပြတတ်ဖို့ လိုသေးတယ်"

စစ္စတာမွန်ဂို၏ အဖြေကို ကျွန်တော်က ကြားဖြတ်ပြီး "အနုပညာပုံ ဖမ်းပေးတယ် ဆိုပါတော့၊ အမျိုးသား ကျေးလက် ရိုးရာဟန်တော့ မပျက်ဘူးပေါ့လေ"

"ဟုတ်ပါတယ်၊ ဟုတ်ပါတယ်"

သန်းခေါင်ယံအချိန် ဘူဒါပက်မြို့တော်၏ လမ်းမကြီးများသည် ခြောက်သွေ့တိတ်ဆိတ်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ခရီးဖော် သတင်းစာဆရာများသည် စာအုပ်ဆိုင်များကို ငေးလိုက်၊ လမ်းလျှောက်လိုက်နှင့် နောက်ဝေးဝေးက ပါလာသည်။

မစ္စတာပွန်ဂိုသည် ဟန်ဂေရီကျေးလက် ဂီတများကို ပါးစပ်ဆိုင် တီးပြနေသည်။ တေးသီချင်းများကို အသံနေ အသံထားဖြင့် ဆိုပြနေသည်။ ကကြီးကကွက်များကို ပလက်ဖောင်းပေါ်တွင် လမ်းလျှောက်ရင်း ကပြနေသည်။

ကျွန်တော့်မျက်စိအာရုံ နားအာရုံတွင်ကား ကချင်ပြည်နယ် ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်း၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်၊ မြေလတ်ပိုင်း၊ အညာဒေသ စသော အရပ်များ၌ ကျွန်တော် မြင်တွေ့ခဲ့ဖူးသော ဗမာ့ကျေးလက်ရိုးရာ တေးသံများ၊ ဂီတသံများ၊ ကကြီးကဟန်များသာ ဖြတ်သန်းလျက် ရှိပေ၏။

ဖိလစ်ပိုင်ပြည်တွင် ဖိလစ်ပိုင်ရိုးရာ အကအဖွဲ့ ကဟန်များကို ကြည့်ခဲ့ဖူးသည်။ ကမ္ဘာကျော် ဘယာနီဟန်အဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ မင်းသမီးကလေးသည် နောက်ပါခြေရံများနှင့် တက်လာသည်။ ပန်းကုံးစွပ်ခံ လာကြသော မင်းသားတို့သည် လက်ရုံးရည်အားကိုးဟန် နှလုံးရည် အားကိုးဟန် အမှုအယာအမျိုးမျိုးဖြင့် လာကြသည်။ ရာဇမာန်ဝင့်ဝင့် မေးပင့်ထားကြသည်။ နောက်ပါ အခြေအရံတို့သည် ထီးမိုးသူမိုး၊ ပုဝါကိုင် သူကိုင်၊ ဓားကမ်းသူကမ်း၊ တလှမ်းချင်း လှမ်းသူက လှမ်းနှင့် မင်းခစားဟန်ယိုယို ဦးကြို့ထားကြသည်။

သူတို့လာပုံမှာ သာမန်ကပွဲများမှ လာပုံမျိုးမဟုတ်၊ ကြမ်းပေါ်တွင် လှလှပပ တောက်တောက်ပြောင်ပြောင် ဝတ်စားထားသော ယိမ်းသမကလေးများက တခွပ်ခွပ်ရိုက်နေသော ဝါးလုံးများအကြားတွင် လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ကျေးလက်ရိုးရာ ဝါးညှပ်အကကို အမျိုးသားဟန် အနုပညာပုံစံဖြင့် တင်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။

အစိမ်းသက်သက် ပစ်ထားသော ကျွန်တော်တို့ဆီက ချင်းရိုးရာ ခွါဒိုအကသည် ဘယာနီဟန် အက ကဲ့သို့ပင် ကမ္ဘာကျော် ရိုးရာအကမျိုး ဖြစ်လာနိုင်ခွင့် မကြုံသေးသည်မှာ ဝမ်းနည်းစရာ ဖြစ်လေ သည်။

"ခင်ဗျားတို့ ကြိုးစားပုံကို ချီးကျူးပါတယ်ဗျာ။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာတော့ ကျေးလက်ရိုးရာ အနုပညာ တွေကို ဖော်ထုတ်ဖို့ နေနေသာသာ တခါတုန်းက နိုင်ငံခြားကို ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့ လွှတ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရိုးရာအကလို့ ဆိုရမဲ့ အိုးစည်အဖွဲ့မပါလို့ဗျာ ဝန်ကြီးချုပ်က သိပြီး ခေါ်ကြိမ်းတော့မှ တွေရာလူ ဆွဲခေါ်သွားရ တယ်"

ဤစကားလုံးများသည် ကျွန်တော့် ပါးစပ်ဖျားတွင် တစ်ဆိုလာသော်လည်း ရှက်စရာကောင်းလှ သဖြင့် မစ္စတာ ပွန်ဂိုကို ကျွန်တော် ပြောမပြလိုက်တော့ပါ။

* * * * *

ထိုကြောင့်ပင် ကိုဝင်းတင် အထူးတလည် မှာကြားလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ စာရေးသူ အရေးတကြီး ဆွေးနွေး သည်မှာလည်း ထိုနည်းနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်ပင်ဖြစ်၏။ မြန်မာ့ရိုးရာ ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာကလေးတွေကို သရုပ်ဖော်ရန်အတွက် ဇာတ်သဘင်တို့တွင် ဘယ်ပုံတိုက်တွန်းကြောင်းများနှင့် ထိုတေးကဗျာကလေးမှ ခံစားချက်၊ ခံယူချက်တို့ကို အဆက်မပြတ် အတင်းတွန်း၍ ပြောပြ၏။ စာရေးသူ၏ ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာ ကလေးတွေနှင့် ပတ်သက်၍ ပြောဆိုနေဟန် ပုံစံကို နောက်မှ ပြန်လည်စဉ်းစားကြည့်ပြီး ရှက်သလိုလိုပင် ဖြစ်မိ၏။ သေရေးရှင်ရေးတမျှ အရေးကြီးသော ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကဲ့သို့ အလောသုံးဆယ် ပြောခဲ့မိ၏။ တယောက်တည်း အရေးကြီးနေသည်မှာ ရယ်စရာဖြစ်နေ၏။ အမှန်မှာ စာရေးသူသည် ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အားမလို အားမရ ဖြစ်နေသည်မှာ ကြာလှပါပြီ။ သမီးကလေးတွေ အင်္ဂလိပ်သီချင်းတွေ ဆိုနေသည်ကို ကြားရသည်က စတင် ပူလောင်နေခြင်းဖြစ်၏။

[၄]

ဤအတွင်းတွင် ရုပ်ရှင်မင်းသား ကိုထွန်းဝေ ယဉ်ကျေးမှုမိမိမာန် လေဟာပြင်တွင် ပြသနေသော တရုတ်ယဉ်ကျေးမှု ကပွဲကို ပြသပြန်၏။ ထိုပွဲကို နှစ်ရက်ဆက်၍ ကြည့်ပြီးသောအခါ ထွန်းဝေအား အပူကပ်လိုက်ပြန်၏။

"ဟေ့ ဖိုးထွန်းဝေ ဒီကပွဲက မန်နေဂျာနှင့် တွေ့ချင်တယ်"

"ဘာကိစ္စလဲ ဆရာ"

"ထွေထွေထူးထူးတော့ မဟုတ်လှပါဘူး၊ သူတို့ ကပွဲကို ကြိုက်လွန်းလို့ပါပဲ"

ထွန်းဝေက ရယ်သွမ်းသွေး၏။

"ဆရာနယ် ပြောပြောကစောရောပေါ့"

သူ့ကျေးဇူးကြောင့် ကပွဲမှ မန်နေဂျာ အဆိုအက အတီးအမှုတ် ဆရာတို့နှင့် တွေ့ရပြီး၊ ထိုကပွဲ အကြောင်းကို ခြေခြေမြစ်မြစ် လေ့လာသိရှိရပါ၏။ တရုတ်ကျေးလက်အက၏ ထူးခြားချက်နှင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာပုံ ကို ဤသို့ သိရ၏။

တရုတ်ကျေးလက် အကသည် နှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာက လုပ်သားထု တီထွင်ဖွံ့ဖြိုးခဲ့သော အကမျိုး ဖြစ်သည်။ ယင်းအကမျိုးတို့သည် ကျေးလက်ဒေသထဲ၌ ကြာမြင့်စွာ ပျံ့နှံ့ခဲ့ရာမှ တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ ကျယ်ပြန့်သော လူထု၏ နှစ်သက်ခြင်းကိုလည်း ခံခဲ့ရပါ၏။

သွက်လက် ချက်ချာစွာသော ဒီဂါလူမျိုးအက၊ ရဲရင့်သန်စွမ်းသော မွန်ဂိုလီးယား လူမျိုးအက ရိုးသား ပီရိသော မြောင်လူမျိုးအက အစရှိသော အကမျိုးတို့သည် စိမ်းလန်းစိုပြေသော ပန်းမာလ်များကဲ့သို့ အမိနိုင်းတည်းဟူသော ဥယျာဉ်ကြီး၌ ကားကားစွင့်စွင့် ပွင့်ဖူးနေကြပေသည်။

တရုတ်ကျေးလက်အကသည် အလွန်ပင်ကြွယ်ဝပေသည်။ များသောအားဖြင့် လုပ်သားထုဘဝကို သရုပ် ဖော်သောအကများ ဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာပြရလျှင် လက်ဖက်ခူးကြောင်းကို သရုပ်ဖော်သော ဖူးကျန်ပြည်နယ် ကျေးလက်မှ လက်ဖက်ခူးမီးပုံးအက၊ လယ်ထွန်ခြင်းကို သရုပ်ဖော်သော ကန်တုန်ပြည်နယ် ကျေးလက်မှ နွေဦး ချိန်ခါ နွားလယ်ထွန် စသော အကများ ရှိသည်။ ထို့ပြင် ဝါဖန်ယက္ကန်းယက်၊ ပန်းထိုး၊ ပေါင်းသင်၊ လေ့လျော် အစရှိသော အလုပ်လုပ်ပုံများကို သရုပ်ဖော်သော ကကွက်မျိုးများလည်း ရှိပေသည်။ လုပ်သားထုသည် အလုပ်လုပ်ပုံကို ချီးကျူး သည်သာမကဘဲ အလုပ်လုပ်ရာတွင် ကြည်မြူးသော စိတ်ဓာတ်ကိုလည်း ဖော်ပြထားပေသည်။

ချစ်ကြိုက်ခြင်းကို သရုပ်ဖော်သော အကမျိုးလည်း ကျေးလက်အကထဲ၌ အရေးပါ အရာရောက်သော ကဏ္ဍတခု ဖြစ်သည်။ ဥပမာဆိုလျှင် နေရာအနှံ့အပြားတွင် ရေပန်းစားနေသော ယန်ကိုအက၊ ပန်းမီးပုံးအကနှင့် အခြား လူမျိုးစု၏ အကထဲ၌ လူပျို အပျိုများ အချင်းချင်း အလွန်ဖြူစင်သော ချစ်ခြင်းမေတ္တာကို ပြည့်ဝစွာ ဖော်ပြထားပေသည်။ ရှေးခေတ်ပဒေသရာဇ် ပေးစားပေါင်းသင်းခြင်းမျိုးကို မုန်းတီးခြင်းနှင့် သာယာချမ်းမြေ့သော ဘဝကို လိုလားခြင်းကိုလည်း ဖော်ပြပေးသေးသည်။

အချို့အကသည် သမိုင်းမှာ ကျော်စောခဲ့သော သူရဲကောင်းများ၊ သို့မဟုတ် လွန်ခဲ့သောခေတ်တွင် လွတ်လပ်ရေးအတွက် လူများ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ပုံကို အမှတ်တရ အဖြစ် သရုပ်ဖော်ထားပေသည်။

ဥပမာဆိုလျှင် ကန်တုန် ပြည်နယ်မှ သူရဲကောင်း အကသည် တရုတ် စွန်မင်းဆက် လက်ထက်က လယ်သမားပုန်ကန်မှုထဲမှ သူရဲကောင်းများ၊ တာမင်ဖူမြို့ကို တိုက်ခိုက်ကြောင်း သရုပ်ဖော်သော အကဖြစ်သည်။ မြောင် လူမျိုး၏ ထရောက်ရန်ဟေ့ အကသည် ယခင်က မြောင်လူမျိုးက ကိုမင်တန် ဖောက်ပြန်ရေး အုပ်စိုးသမားများကို တိုက်ခိုက်တော်လှန်ကြောင်း သရုပ်ဖော်ထားသော အကဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဒိုင်းအက ကျန် ခေါ် အသွား နှစ်ဖက်ရှိ သော ဓားအက စသည့် အကမျိုးများ ရှိသေးသည်။ ဤအကမျိုးတို့သည် လူထု၏ နှစ်သက်ရာနှင့် မုန်းတီးရာကို ဖော်ပြထားပေသည်။ လူထု၏ မသန်မလည် ကြိုးပမ်းအားထုတ်သော စိတ်ဓာတ်ကိုလည်း ဖော်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် လူထုသည် ကျေးလက်အကကို လူများ စိတ်အားထက်သန်လာအောင် လှုံ့ဆော် အားပေးသော လက်နက်တခု အဖြစ်ဖြင့် သုံးစွဲထားပေသည်။

အချို့သော ကျေးလက်အကတို့သည် တရုတ်နိုင်ငံ ဒေသအရပ်ရပ် လူမျိုးအသီးသီး၏ ဓလေ့ထုံးစံကို ဖော်ပြ သော အကမျိုးဖြစ်သည်။ ဥပမာဆိုလျှင် ယူနန်ပြည်နယ်မှ လက်ထပ်ပွဲအက လူမျိုးစု အသီးသီး၏ လက်ထပ်ပွဲကို သရုပ်ဖော်ထားသော လက်ထပ်ပွဲအက အမျိုးမျိုးရှိပေသည်။ ဤအမျိုးမျိုးသော အကကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် တရုတ် လူမျိုး အသီးသီး၏ ဓလေ့ထုံးစံကို နားလည်နိုင်ပေမည်။

တရုတ် တိုင်းသူပြည်သားများသည် အလုပ်လုပ်ခြင်းကို မြတ်နိုးသည်။ ဘဝကို မြတ်နိုးသည်။ သဘာဝကို လည်း မြတ်နိုးသည်။ သူတို့သည် မိမိသဘာဝရှုခင်းကို မည်မျှလောက်ကြည်နူးပုံကို အကဖြင့် ဖော်ပြထားပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လိပ်ပြာအက၊ ငါးမီးပုံးအက၊ တိမ်တောင် တိမ်လိပ်အက၊ ဇာမဏီငှက်ကောင်နှင့် မူတန်းပန်းအက အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ထို့ပြင် ကျေးလက်အက၏ ကဟန်ဖြင့် ယနေ့ ပြည်သူလူထုဘဝကို သရုပ်ဖော်သော အကမျိုးကို လည်း တီထွင်ခဲ့ကြပါသည်။ ဥပမာ၊ မွန်ဂိုလီးယားလူမျိုး၏ နွားနို့ညှစ်ခြင်းအက စသဖြင့် ရှိပေသည်။ ဤအကမျိုးသည် တရုတ်ပြည်သူလူထု ငြိမ်းချမ်းရေး မြတ်နိုးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝကို မြတ်နိုးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ စိတ်သဘော ထား ဖြူစင်ကောင်းမွန်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ သရုပ်ဖော်ထားသည်သာမက၊ တရုတ်ပြည်သူလူထုသည် မိမိနိုင်ငံတော် တည်ထောင်ရာတွင် ရဲသွေးရဲမာန် ဖြိုးမောက်ပုံနှင့် စိတ်အားထက်သန်မှုကိုလည်း သရုပ်ဖော်ထားပေသည်။

တရုတ်ကျေးလက်အက ဖော်ပြသော အကြောင်းအရာသည် အထက်ပါ ဖော်ပြခဲ့သော အကြောင်းအရာ ကိုသာ သရုပ်ဖော်ထားနိုင်သည် မဟုတ်ပေ။ တရုတ်ပြည် ယူနန်ပြည်နယ်မှ တီဟွာကူ ဟူသော ပုံအကတမျိုးကိုသာ ကြည့်ပါလော့။ ယင်းအက ဖော်ပြနိုင်သော အကြောင်းအရာသည် အလွန်ပင် ကြွယ်ဝပေသည်။

- ပန်းမီးပုံးမျိုး သုံးရာခြောက်ဆယ်မျိုး၊
- တိရစ္ဆာန် နဂါး ကျေးငှက် မျောက်နှင့် ငါး
- နေမင်း လမင်း လေတိုက်မိုးရွာခြင်း၊

ပန်းမာလာတွေ သစ်ပင်အထွေထွေ
ထွေရာလေးပါး သရုပ်ဖော်၍ထား။

ဟူသော အရပ်သုံးစကားနှင့် တူလောက်အောင် ကြွယ်ဝပေသည်။ အလုပ်လုပ်ပုံမှ စပြီး ဓလေ့ထုံးစံ၊ သမိုင်း ပုံပြင်၊ ဒဏ္ဍာရီသဘာဝအလှ ရှုခင်းအထိ အားလုံး သရုပ်ဖော်နိုင်ပေသည်။ ဤကား တရုတ်ကျေးလက်အက အလွန် ထူးခြားသော အချက်တချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

တရုတ်ကျေးလက်အက သရုပ်ဖော်သော အကြောင်းအရာ ကျယ်ပြန့် များပြားသည်နှင့်အညီ သရုပ်ဖော် အသွင်အပြင်လည်း အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ရှိပေသည်။ အထူးသဖြင့် အကပညာသည်များသည် အဆောင်အယောင် အမျိုးမျိုးကို သုံးစွဲခြင်းဖြင့် လူ၏ ကိုယ်ဟန်လက်ဟန်ဖြင့် ဖော်ပြရန် ခဲယဉ်းလှသော သရုပ်ဖော်ချက်များကို ပေါ်လွင် အောင် ပြသနိုင်စေလေသည်။ ဥပမာ နဂါးအကထဲမှ နဂါး၏ ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် လူထု၏ အားရပါးရ ပျော်ရွှင် မြူးထူးသော စိတ်ဓာတ်ကို ပိုမို ကောင်းမွန်ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြလေတော့သည်။ ပိုးကြီးအကထဲမှာ ပိုးကြီးရုည်ကို ဝှေ့ရမ်း ကခုန်ခြင်းကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အကပညာသည်များသည် အာကာကောင်းကင်ပေါ်မှာ ပျံသန်းနေသော ပုံသဏ္ဍာန် ကျွန်ုပ်တို့ တွေးမိစေပေသည်။ တရုတ်ကျေးလက်အကမှ သုံးစွဲသော အဆောင်အယောင်များသည် ခေါင်းမှာစွပ်သော လက်မှာ ကိုင်သော ကိုယ်မှာခြုံသော ခါးမှာစည်းသော မြေကြီးပေါ်မှာထားသော အဆောင်အယောင် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ရှိပေ သည်။ ဆယ်ယောက်ကျော်သော လူတို့ ယူဆောင်ရသော အဆောင်အယောင်ကြီးမှ စ၍ တယောက်တည်း လက်စွဲ သော အဆောင်အယောင်ငယ်များထိ စုံလင်စွာ ရှိပေသည်။

ကရင်း ဆိုရင်း ဟူသော အချက်သည် တရုတ်ကျေးလက်အက၏ ထူးခြားချက်တရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ အကထဲမှ သီဆိုသော သီချင်းသားသည် ကဗျာကဲ့သို့ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သော စကားလုံးများကို သုံးကြသည်။ ယင်းသီဆိုခြင်းဖြင့် အက၏ဖော်ပြချက် ပိုမိုထင်ရှားအောင် ကူညီထောက်ပံ့နိုင်ပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လက်ဖက် တောင်မှာ နွေဦးခါ ဟူသော အကမှ သီချင်း သီဆိုခြင်းဖြင့် ဇာတ်လိုက်များ၏ ဟာသဉာဏ်ရွှင်သော ချစ်စဖွယ် စိတ်ဓာတ်ကို ပို၍ပေါ်လွင်လာ၍ အကတခုလုံး ပို၍ စိတ်ဝင်စားစေပေသည်။

တရုတ် ကျေးလက်အကများသည် အများအားဖြင့် ပုံပြင် ဝတ္ထုဇာတ်လမ်း ရှိပေသည်။ အကထဲမှ တံခါးဖွင့် တံခါးပိတ် အစရှိသော အမူအယာများနှင့် စိတ်ကူးယဉ် သရုပ်ဖော်နည်းမှာ တရုတ်ကျေးလက်အက၏ လွန်စွာ ထူးခြားသော လက္ခဏာတရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသည် အက သရုပ်ဖော်နယ်မြေကို ပို၍ ကျယ်ပြန့် စေခဲ့လေသည်။

တရုတ်ကျေးလက်အကများတွင် တပင်တိုင် နှစ်ပါးသွားနှင့် ယိမ်းများရှိသည့်အပြင် လူတယောက်သည် တချိန်တည်းတွင် လူနှစ်ယောက် အယောင်ဆောင်၍ ကပြသော အကမျိုးလည်း ရှိသည်။ ဥပမာ လူနှစ်ယောက် နှစ်ပါးလုံးခြင်း၊ အဘိုးအိုသည် ကလေးကိုပိုးခြင်း အကတို့ပင်တည်း။ ထို့ပြင် ဆယ်ပေါင်းများစွာ၊ သို့မဟုတ် ရာပေါင်း များစွာသောသူများ စုပေါင်းကပြသော ကျေးလက်အကလည်း ရှိပေသေးသည်။ ဥပမာ တီယန်ကို ဟူသော အကပင်။ ယင်းအကများသည် အက၊ ကကွက်နှင့် စီတန်းပုံ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ပြောင်းလဲခြင်း ရှိကြသည်။

တရုတ်ပြည် ကျေးလက်အက၏ ကပုံကဟန်နှင့် အနုပညာ အတတ်ကလည်း လွန်စွာ ပေါများလှပေသည်။ အထူးသဖြင့် ခုန်ပေါက်ကျော်လွှား ဂျမ်းထိုးပစ်ချ အစရှိသော အံ့ဘွယ်ကောင်းသော အတတ်များသည် တရုတ် ကျေးလက်အက ထူးခြားသော လက္ခဏာပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာ ကြာပဒုမ္မာ အကမှ ခြေလှမ်းသေးသေးနှင့် နွဲ့ညောင်းစွာ လမ်းလျှောက်ခြင်းသည် ကြာပဒုမ္မာပန်းတို့ ရေလွှာပေါ်မှာ ယိမ်းယိုင် ရွေ့လျော့နေဘိသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် လူများသည် ယင်းအကကို ရေပေါ်မှာ ရွေ့လျားခြင်းဟု ခေါ်ကြပေသည်။ အချို့အကမှ နွဲ့ညောင်း ညက်ညောနူးညံ့သော အမူအယာသည် နုလှသော မိုးမခပင် သစ်ကိုင်းများ လေထဲ၌ ယိမ်းယိုင်ဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်၍ လူများသည် ယင်းကို လေထဲ၌ ယိမ်းနေသော မိုးမခပင် သစ်ကိုင်းဟု ခေါ်ကြပေသည်။

အကပညာသည်များသည် ဇာတ်သဘင်မှ အမူအယာ အနုပညာအတတ်နှင့် သရုပ်ဖော်နည်းများကို လည်း လက်ခံ၍ အခွင့်အားလျော်စွာ ကျေးလက်အကထဲ၌ သုံးစွဲကပြကြသည်။ အက ကရာတွင် တူရိယာမျိုးစုံကို သုံးစွဲခြင်း၊ အထူးသဖြင့် တီးပြသော တူရိယာများ သုံးစွဲခြင်း၊ အက ကရာတွင် ဝတ်ဆင်သော အင်္ကျီနှင့် အယောင် အဆောင်များ သုံးစွဲခြင်းနှင့် ကျေးလက်အကနှင့် တရုတ်ယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာတခု ဖြစ်သော သိုင်းအတတ် ဆက်တံ့ခြင်းတို့သည် မကြာမီနှစ်များအတွင်းက တရုတ် အကပညာသည်များ စုံစမ်းလေ့လာနေသော ပြဿနာ များပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆယ်နှစ်အတွင်းမှာ အကလုပ်ငန်းသည် အစိုးရ၏ ထောက်ခံအားပေးမှုနှင့် ဥက္ကဋ္ဌမော်၏ ပန်းတိုင်းပွင့်ကြပါစေ၊ အဟောင်းကိုဖော် အသစ်ကိုဖန် ဟူသော အနုပညာလမ်းစဉ်၏ ညွှန်ပြမှုအောက်ဝယ် အောင်မြင်မှု မြောက်မြားစွာ ရရှိခဲ့ပေသည်။ ကောင်းမွန်လှသော ကျေးလက်အကများစွာကို မွမ်းမံပြုပြင်၍ တင်ဆက် ကပြ ခဲ့ပေသည်။ ဥပမာ နဂါးအက၊ ခြေသံ့အက၊ လက်ဖက်ခူးမီးပုံးအက၊ ငုံတိုအက၊ ငလ်တိုအက (မွန်ဂိုးလီးယား လူမျိုး)၊ ပုဂံပြားအက (ဝီဂါလူမျိုး)၊ ချစ်ကြည်ရေးအက (တီဘက်လူမျိုး)၊ ပြေသံအက (မြောင်လူမျိုး) စသည်တို့ ပင်တည်း။ ယင်းပြုပြင် မွမ်းမံခဲ့သော အကများသည် ဖော်ပြချက် ပို၍ထင်ရှားရုံမျှမက တရုတ်ပြည်သူလူထု၏ သစ်လွင်သော အတွေးအခေါ် စိတ်ဓာတ်များကိုလည်း ပါလာပေသည်။ ဥပမာ ကြာပဒုမ္မာအကသည် တွေးခေါ်စရာ ပို၍ နက်နဲလာ၍ ကြာပဒုမ္မာကို

ချီးကြူးခြင်းအားဖြင့် တရုတ်ပြည်သူပြည်သားများ ငြိမ်းချမ်းရေးကို မြတ်နိုးသော စိတ်ဓာတ်ကို သရုပ်ဖော် လေသည်။ အသွင်အပြင် ပို၍ကောင်းမွန် ပြေပြစ်လာလေသည်။ သရုပ်ဖော်ချက် ပို၍ထင်ရှားလာလေသည်။ ကပုံကဟန်မှာလည်း များစွာ တိုးတက်လာခဲ့လေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လက်ဖက်ခူး မီးပုံးအကကို ကြည့်ဦးလော့၊ မူလဇာတ်လမ်းမှာ လဘက်ခူး အဘိုးကြီးနှင့် အဖွားကြီးနှစ်ယောက် နောက်ပြောင်ကြသော အခန်းရှိပေသည်။ မွမ်းမံ ပြုပြင်ပြီးလျှင် ယင်းအခန်းကို ပယ်ဖျက်၍ လုံမဖြူတို့ လက်ဖက်ခူး အလုပ်လုပ်ပုံနှင့် လိပ်ပြာကို ဖမ်းစဉ် ပျော်ရွှင်မြူးတူးပုံကို အဓိက အားဖြင့် ဖော်ပြလေတော့သည်။ သို့ဖြင့် ဖော်ပြချက်ကို ပို၍ထင်ရှားစေခဲ့ပေသည်။ နဂါးအကသည် ဇာတ်ခုံပေါ်သို့ တင်ဆက်ကပြသောအခါ ကကွက် အချင်းချင်း ဆက်စပ်သည်မှာ ပို၍ ပြေပြစ် သိပ်သည်းလာသည်။ အထူးသဖြင့် ဓာတ်မီးများဖြင့် သင့်လျော်စွာ ထိုးပြခြင်းဖြင့် ပိုမိုတင့်တယ် ပိုမို ခမ်းနား ကြီးကျယ်စေလေသည်။

ကျေးလက်အကများ တူးဖော်မွမ်းမံ ပြုပြင်ခြင်းဖြင့် တရုတ်အကသဘင် တီထွင်ဖွဲ့စည်းမှုကိုလည်း တွန်း လှန်အားပေးခဲ့လေသည်။ များစွာသော အကသဘင်သစ်များသည် ကျေးလက်အက၏ အဆီအနှစ်များကို လက်ခံ သုံးသပ်ခဲ့ပေသည်။ ဥပမာ ကောင်းမွန်လှသော ရှေးဟောင်းအကသဘင် ပေါ်လီတိမ်းထဲမှ များစွာသော သရုပ်ဖော် နည်းသည် ကျေးလက်အကမှ လက်ခံထားသော နည်းများပင်ဖြစ်၏။

တရုတ်ပြည်သူလူထု၏ အကြီးအကျယ် ခုန်လွှား တိုးတက်မှုနှင့်အညီ တရုတ်ကျေးလက်အကလည်း အဆက် မပြတ် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလျက် ရှိပေသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တိုင်းပြည်တဝန်းလုံး ကျေးရွာများမှ ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပြီး နောက် များစွာသော ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့မှ ထူးချွန်သော ကျေးလက်အနုပညာသည်များ စည်းရုံးကာ အပျော်တမ်း အဆို အက အဖွဲ့များ တည်ထောင်ခဲ့ကြပေသည်။ သို့ဖြင့် ကျေးလက် အနုပညာသည်များသည် ပိုမိုများပြားသော အချိန်ဖြင့် ကျေးလက်အကများ၏ စုဆောင်းခြင်း၊ မွမ်းမံခြင်း၊ တီထွင်ဖွဲ့စည်းခြင်း လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်နိုင်ကြလေသည်။

ပြည်နယ်၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးဒေသနှင့် မြို့ကြီးပြကြီး အသီးသီးတို့မှာ အဆိုအကအဖွဲ့နှင့် လူထု အနုပညာ ဗိမ္မာန်များ တည်ထောင်ခဲ့ကြပေသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနှင့် အပျော်တမ်းအက ပညာသည်များ အရေအတွက် အလျင်အမြန် တိုးပွားလာခဲ့ပေသည်။ ကြွယ်ဝသော တရုတ်ပြည်သစ် မြေကြီးပေါ်မှ ကျေးလက် အက တည်းဟူသော ပန်းမာလ်သည် လှပသည်ထက် လှပအောင် သာယာသည်ထက် သာယာအောင် ဖူးပွင့်ကြ ပေလိမ့်မည်။

အချို့သော ကကွက် ကဟန်တို့၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဤသို့ တွေ့ထိခံစားနိုင်၏။

ရေအိုးရွက်အက

တရုတ်ပြည်အရှေ့မြောက်ပိုင်း အီယံပီယံ ဒေသတလျှောက်တွင် နေထိုင်ကြသော ကိုးရီးယား အမျိုးသား ပြည်သူလူထုတို့၏ လုံ့လဝီရိယနှင့် သန့်စင်ဖြောင့်မတ် ရိုးသားခြင်းသည် အလွန်ကျော်ကြား ပေသည်။ ရေအိုးရွက်ခြင်းမှာ ကိုးရီးယား အမျိုးသမီးတို့၏ ထူးခြားသော အလုပ်အမျိုးအစား တခု ဖြစ်သည်။ ဤအကသည် ကိုးရီးယား အမျိုးသား၏ လူထုအကကို အားကိုးလျက်၊ ကိုးရီးယား အမျိုးသမီးတို့၏ လုပ်ငန်း ဆောင်တာ ဘဝကို ဖော်ပြပြီး သူတို့၏ သိမ်မွေ့နူးညံ့ ဖြောင့်မတ်ရိုးသား၍ အလုပ်ကြိုက်နှစ် သက်သော အကျင့်စာရိတ္တကိုလည်း သရုပ်ဖော်လိုက်လေသည်။

အရုဏ်ထဲတွင်၊ လုံ့မပျိုတစုသည် ခေါင်းပေါ်မှာ ရေအိုးကိုရွက်ကာ လှပနီရဲသော နံနက်ခင်း၏ နေမင်းကြီးကို ကြိုဆိုပြီး ကြည်လင်တောက်ပသည့် နှင်းပေါက်ပေါ်ဝယ် ခြေလှမ်းခပ်ပေါ့ပေါ့နှင့် စမ်းရေ အနီးသို့ လမ်းလျှောက်သွားကြလေသည်။ သူတို့သည် လမ်းတလျှောက်တွင် ချဲ့တောကိုဖြတ်ကာ လယ်ကွက်ကို ကျော်ပြီး ကွေ့ကွေ့ကောက်ကောက်ဖြစ်သော လမ်းကလေးပေါ်တွင် သွားလျက် သွားလျက် နေသည်။ သူတို့၏ ကျွမ်းကျင်ကျော်ပြန်သော ရေအိုးရွက်ခြင်း ကျင်လည်မှုသည် ပရိသတ်အား လှပသော ပန်းချီကားချပ် တချပ် အတွင်းသို့ ခေါ်ဝင်သွားလေတော့သည်။

ရေအိုးရွက်အကသည် အဆုံးမရှိ ပြောင်းလဲနေသည့် ပန်းချီကားများ အကဖြစ်သည်။ ပန်းချီကားများ တချပ်နှင့် တချပ် ဆက်ထားရာမှာ အလွန်တရာ ကျွမ်းကျင် ကြော်ပြန်ပေသည်။ ဤကား ပြည်သူ လူထုသည် အလုပ်ကို ကြိုက်နှစ်သက်လျက် ပျော်ရွှင်သည့် စိတ်ဓာတ်ရှိသည် ဟူ၍ ဖော်ပြထားလေတော့သည်။

ပန်းကုံးအက

ပန်းကုံးအကသည် ယူနန်ပြည်နယ် တက်ဟုံ ယိုးဒယား အမျိုးသားနယ်မြေရှိ လူထုအက တမျိုး ဖြစ်သည်။ ဤအကသည် ကြည်လင်လှပခြင်းအတွက် လူအများတို့၏ နှစ်သက်ခြင်းကို ခံရလေသည်။ သင်္ကြန်ပွဲတော် ကျရောက်တိုင်းနှင့် မဟာပျော်ပွဲသဘင်ကြီး ကျင်းပသော အချိန်တိုင်းတွင် သူတို့သည် လှပသော ပန်းကုံးကို လှုပ်ရှားကာ မိမိ၏ ပျော်ပွဲသဘင်သို့ ဝမ်းမြောက်စွာ တက်ရောက်ကြသည်။

ပန်းကုံးတို့သည် ပန်းများဝေဆာနေသည့် မိုးဦးရာသီ၏ အရိပ်လက္ခဏာကိုပြသည်။ လုံ့မပျိုတို့၏ ငယ်ရွယ်သော ဘဝစွမ်းအင်ကို အရိပ်လက္ခဏာပြသည်။ ချမ်းမြေ့သာယာသော ဘဝကိုလည်း အရိပ် လက္ခဏာ ပြသည်။

ပန်းကုံးအကမှာ မိမိ၏ ကဗျာကဲ့သို့သော စိတ်ဓာတ် အခြေအနေဖြင့် ယိုးဒယား အမျိုးသမီး လုံမပျို ၏ မေတ္တာ ကောင်းမွန်သန့်စင် ပြောဆိုမတ်ရိုးသားသည့် အကျင့်စာရိတ္တကို ဖော်ပြလေသည်။ ဤအကသည် ယိုးဒယား ပြည်သူတို့ ကောင်းမွန်သောဘဝ လိုလားနှစ်သက်ခြင်းကို ပန်းချီ ရေးဆွဲထား သည်။ ဖြူစင်သော ပန်းကုံးများဖြင့် ဖွဲ့ထားသော လှပသည့် ပန်းချီကားချပ် တချပ်သည် ရုတ်တရက် နံရံတခုသို့ ပြောင်းပြီး ရုတ်တရက် လှပသော ပန်းပွင့်၏ ပွင့်ချပ်သို့ ပြောင်းလဲသွား၍ အချိန်ချိန်အခါခါ တင့်တယ်သော ပန်းဆိုင် အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားပြန်လေသည်။ ဤစိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ပြောင်းလဲမှုများသည် တောင်ဘက် တိုင်းနိုင်ငံ ၏ သာယာသောရူခင်းကို ဖော်ပြရေးဆွဲ စီချယ်ထားလေသည်။ ယိုးဒယား အမျိုးသမီး လုံမပျိုတို့သည် လှပတင့်တယ်သော ပန်းနှင့်ပမာ အမိနိုင်း၏ အနောက်တောင် အဖျားမှာ ပွင့်ထွက်နေလေသည်။ သူတို့သည် ဤငြိမ်းချမ်းသာယာသော တိုင်းပြည်နယ်မြေပေါ်တွင် လွတ်လပ်ရေးနှင့် ပျော်ရွှင်မှုတို့ကို ခံစားနေကြတတ်သည်။

မြက်ပြင်မြင့်ပေါ်တွင် နေထိုင်သော ဂျက်ပါးအက

ဤအကသည် တိဘက်လူထုအလယ်တွင် ပျံ့နှံ့လျက်ရှိသည်။ ဤအကမှာ အကြောင်းအရာ ပေါကြွယ်ပြီး အနုပညာအဆင့်အတန်း သာလွန်သော ရှုံကျည်အက၊ ကိုးကျွမ်းအကနှင့် ဂျက်ပါးအက အစရှိသည့် လူထုကို ပြုပြင် ဖွဲ့စပ်ထားသော အကဖြစ်သည်။ ဂျက်ပါး အကသည် တိဘက်အမျိုးသား လူထု အနုပညာသည်ကို ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအကသည် ဂျက်ပါးတို့ မြက်ပြင်မြင့်ပေါ်တွင် ကပြခြင်း၊ အခြေအနေကို သရုပ်ဖော်သော အကဖြစ်သည်။ အစမှာ တိဘက်အမျိုးသား အဝတ်အစား အမျိုးမျိုးတို့ကို ဝတ်ဆင်ထားသော လူထု အနုပညာသည်တို့သည် တိဘက်တွင် အက အမျိုးမျိုး ကခုန်ကြပြီး တဖက်တွင် ဤသို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစွာ သီချင်းဆိုကြသည်။ **"မြက်ပြင်မြင့်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကော်လောဖြစ်သည်၊ ကောင်းကင်ပြာသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ယာယီတံအိမ် အမှီးအကာဖြစ်သည်၊ မြက်ပြင်မြင့်တဝန်းလုံး ဒေသအနှံ့ အပြားမှာ ကျွန်ုပ်တို့၏ နေအိမ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် မြက်ပြင်မြင့်ပေါ်တွင် ဝေသာနေသော ပန်းမာလာ ဖြစ်သည်"**။ ဤ အဆိုစကားသည် မြက်ပြင်မြင့်ပေါ်တွင်နေထိုင်သော ဂျက်ပါး အက၏ အဓိက အတွေးအခေါ် ဖြစ်သည်။

ဤအကသည် ပြောင်းလဲမှုများပြီး အလွန်ဆန်းသစ်ပေသည်။ လိုက်လံသော တေးဂီတသံနှင့် လွတ်လပ်သော အကအခုန် ပြီးသည့်နောက် သာယာသော မေတ္တာတော် ဂီတသံသို့ ပြောင်းလဲ၍ တိဘက် အမျိုးသမီး လုံမပျို ၁၂ ယောက်တို့က အသာလေး ကနေသည်။ လူပျက်သည် အကပွဲသဘင် အစမှ အဆုံးအထိ ကျင်လည်စွာ ပါဝင်ခဲ့သည်။ လူပျက်တို့ အနုပညာ စွမ်းရည်သည် ထိပ်တန်း ကျရောက်ပေသည်။ အကသည် အစမှ အဆုံးအထိ မအားမလပ် ဖျပ်လပ်ပေါ့ပါး သာယာ၍ အမျိုးသား အမှတ်လက္ခဏာ ပြင်းပြ၍ အကနှင့် ဂီတ ပန်တျာတို့ကို စွဲမြဲစွာ တွဲစပ်ထားသည်။ ဤအကသည် အမျိုးသား အစဉ်အလာကို လက်ခံ ထားသည်သာမက တိဘက်အမျိုးသား လူထုပညာသည် အိုမီကြာဆင် ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဖွဲ့စပ် ညွှန်ပြ ကပြ ပါသည်။

မြက်ပြင်မြင့်ပေါ်တွင် နေထိုင်သောဂျက်ပါး အကသည် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ (၆) ကြိမ်မြောက် ကမ္ဘာ့ လူငယ်နှင့် ကျောင်းသားများ ငြိမ်းချမ်းရေး မေတ္တာပျော်ပွဲသဘင်တွင်၊ ကြေးဆုကို ဆွတ်ခူးခဲ့လေသည်။

တတိယလ သုံးရက်နေ့အက

တရုတ်ပြည် အမျိုးအစား ပေါများသော အစဉ်အလာ လူထု မလေ့ထုံးစံသည် အကပညာ အေးအေးနွဲ့နွဲ့ ဖန်တီးမှုအတွက် များပြားကြွယ်ဝသော သဘာဝမူရင်း အကြောင်းအရာကို သိုလှောင် ထားလေသည်။ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း တတိယလ၏ သုံးရက်နေ့သည် ဟိုင်နန်ကျွန်း မေဖူလီ (လီအမျိုးသားနွယ်တခု ဖြစ်သည်) ၏ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော အစဉ်အလာပွဲတော် နေ့ထူးဖြစ်သည်။ ဤနေ့တွင် လီအမျိုးသား အမျိုးသမီး လူငယ်တို့သည် လှလှပပ အဝတ်အစား ဝတ်ဆင်ထားပြီး ညနေချမ်းချိန်ခါ အုန်းတောထဲဝယ် မိမိ ချစ်မြတ်နိုးသော သူ့အား သစ္စာရှိသော ချစ်ရေးစကားကို ဆိုကြလေသည်။

တတိယလ သုံးရက်နေ့ အကသည် ဤသာယာသော နေ့ကြီးကို အသက်သွင်း ရေးမှတ်ထား လိုက်ခြင်းဖြစ်ကာ ကဗျာလင်္ကာသဖွယ် သာယာနာပျော်ဖွယ် ရှုချင်ဖွယ် ကောင်းသည်။

အက၏ အစတွင် လုံမပျိုတို့သည် ကုန်းပေါ်တွင် မိမိ၏ ချစ်သူကို ရှုမြှော်လျက် နေကြသည်။ လူပျိုတို့ ကုန်းပေါ်သို့ တက်လာသောအခါ သူမတို့သည် အဝိုင်းတခု ဝိုင်းဝန်းထားပြီး လက်ထဲတွင် သစ်ခက် တခက်စီ ကိုင်ထားသည်။ ဤကား သူတို့ အုန်းတောထဲသို့ ခိုကြသည်ကို လက္ခဏာပြု၏။ လူပျိုတို့သည် ပန်းထီးကို လှည့်ကာ လှုပ်ကာ ထွက်လာကြသည်။ သူတို့သည် လုံမပျိုတို့ကို ရှာဖွေ နေကြသည်။ ဤအချိန်တွင် ဇာတ်ခုံပေါ်ရှိ လူပျိုနှင့် လုံမပျို၌ ပန်းထီးနှင့် သစ်ခက်တို့သည် ကဗျာအရသာရှိသော ပန်းချီ ကားချပ် များစွာတို့ကို တင်ပြလေသည်။ လူပျိုတို့သည် အမျိုးမျိုးသော နည်းဖြင့် မိမိချစ်သော လုံမပျိုအား

မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးလေသည်။ သာယာသောဘဝတွင် သူတို့အားလုံးသည် မိမိ၏ချစ်သူကို တွေ့ပြီး အတူတူယှဉ်တွဲပြီး တတွဲတွဲလမ်းလျှောက် ထွက်ခွာသွားလေသည်။

ဤအကတွင် တရုတ် တောင်ဘက်ပင်လယ် အရသာရှိသော အဝတ်အင်္ကျီနှင့် ပရိဘောဂများ ပါရှိသည်။ ဂီတပန်တျာနှင့် လှပသော အက စိတ်ကူးယဉ်သည် မေတ္တာတော် ဂီတသံထဲတွင် အလွန် တရာ ကိုက်ညီ ပြည့်ဝလေသည်။ ဤအကသည် လီအမျိုးသား ပြည်သူ့လူထု၏ နက်နဲသော မေတ္တာ စိတ်ဓာတ်နှင့် ဖြောင့်မတ်ရိုးသားသော အကျင့်စာရိတ္တကို ရိုသေစွာ ဖော်ပြထားလေသည်။

လား(၆)အက

လား(၆)အကသည် ဝိပူ(၆)အက ဖြစ်သည်။ ဤအကသည် အခြေခံအားဖြင့် စင်းကျမ်း ပြည်နယ်တွင် ကျော်ကြားသော မာခါမူ (တေးဂီတ အမည်) ၁၂ ခုအနက် တခု အပါအဝင် ဖြစ်သော လား(၆) နာမည်ကျော် တေးဂီတအရ ပြုပြင် ဖွဲ့စပ်ထားသော အကဖြစ်သည်။ ဤအကသည် စင်းကျမ်း ပြည်သူတို့က ဆိုရယ်လစ် တည်ဆောက်ရေးလမ်းစဉ်နှင့် တရုတ်ပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ အမျိုးသားလမ်းစဉ်၏ လင်းရောင်ခြည် အောက်တွင် ကောင်းမွန်ကြေရာစွာ နေထိုင်ကြသည်ကို ဖော်ပြ ချီးမွမ်းပေသည်။ ဤအကမှာ ပြည်သူ့ ဘုံအဖွဲ့ တခုတွင် ကောင်းမွန် ပေါများသော စပါးကို ရိတ်သိမ်းပြီးနောက် အားလုံးတို့သည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာသော စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ပျော်ပါးလွတ်လပ်စွာ တီးဆို ကခုန်ကြသည်ဟု စင်းကျမ်း ပြည်သူ့လူထု၏ အဆိုအက အထူး ကျွမ်းကျင်မှုကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ ဖော်ပြထားလေသည်။ ဤအကသည် တပါးသွားအက၊ နှစ်ပါးသွားအကနှင့် လူအများအကဖြင့် သရုပ်ဖော်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အက ပညာသည်တို့၏ ရယ်မောဖွယ်ကောင်းသော မျက်နှာ အမူအယာသည် သာယာသော တေး ဂီတသံကို တွဲပြီး ပြပွဲအား ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် အသက်သွင်းထားလျက်၊ အရသာရှိရှိ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်စေသည်။ ဤအကကို ကြည့်ပြီး လူတကာတို့၏ စိတ်သည် အကပညာသည်၏ အဆိုအက၏ အချက်နှင့် ညီစွာ တက်ကာဆင်းကာ ဖြစ်လျက်၊ ကျယ်ဝန်း၍ ကြွယ်ဝသော စင်းကျမ်းနယ်သို့ ရောက်သွားဘိသကဲ့သို့ ကောင်းမွန်သည့် စပါး အရိတ်အသိမ်းတွင် ပါရှိသော ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို အတူတူ ခံစားကြရလေတော့ သတည်း။

ဥဒေါင်းအက

ဥဒေါင်းသည် ကောင်းမွန်ခြင်းအရိပ်လက္ခဏာကို ဖော်ပြသည်။ တရုတ် ယူနန်နယ် ယိုးဒယား အမျိုးသား ပြည်သူတို့ ငြိမ်းချမ်းရေး သာယာရေးနှင့် ဆက်စပ်ယှဉ်တွဲလေ့ရှိသည်။ ဥဒေါင်းအကသည် ယိုးဒယား အမျိုးသားပြည်သူတို့၏ အစဉ်အလာ အကဖြစ်၏။ ဤအက ဖော်ပြထားသော အဓိက အကြောင်း အရာမှာ လင်မယား တတွဲသည် စစ်မီး အန္တရာယ်ကြောင့် သေဆုံးကြရသည်။ သို့သော် လူတကာတို့သည် သူတို့၏ ဤသို့ ဝမ်းနည်းစွာ ဘဝအား အဆုံးသတ်ခြင်းကို စိတ်ထဲတွင် မကြေနှပ်သဖြင့် လင်မယား နှစ်ယောက်တို့သည် သေဆုံးပြီးနောက် ဥဒေါင်းအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲခဲ့၍ အတူအတူ ယှဉ်တွဲပြီး နေထိုင် ကြသည်ဟူ၍ စိတ်ကူးမိလေသည်။ ယူနန်နယ် မန်းရီခရိုင်တွင် တင့်တယ်ကြီးကျယ်သော ပျော်ပွဲသဘင်တိုင်း ဥဒေါင်းအကကို တွေ့မြင်ရလေသည်။ အကပညာသည်တို့သည် ကိုယ်ကျပ် ဥဒေါင်းအင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်ထားပြီး ဆင်ခြေထောက်စည်၏ အချက်ကို ကိုက်ညီစေလျက် ဥဒေါင်း၏ လှပ ကောင်းမွန်သော အမူအရာ အမျိုးမျိုးကို တုပ၍ အတောင်လှုပ်ရှားကာ ကခုန် ကြလေသည်။

တရုတ်အမျိုးသား အဆိုအကအဖွဲ့က ကပြသော ဥဒေါင်းအကသည် အနုပညာအရာ မူရင်း လူထု အကထက် သာလွန်ပါသည်။ သူတို့သည် ဥဒေါင်းအတောင်ဖွင့်ပြခြင်း၊ ရေသောက်ခြင်း ရေချိုးခြင်းနှင့် ပျံခြင်း အမူအယာတို့ကို လှပတင့်တယ် ရှုချင့်ဖွယ် ဖြစ်စေသည်။ အက၏ ပဌမတွင် အားလုံးသော ဥဒေါင်းတို့သည် အမြီး၊ အတောင်ကို ဖွင့်ပြပြီး တောက်ပသော ပုလဲဖြင့် မွမ်းမံစီခြယ်ထားသည့် အမွှေးတို့ကို ထောင်ကာ ကြီးမားသော ဆေးရောင်စုံ ပန်းချီကားကြီးတချပ်နှင့် တူစေသည်။ ထိုနောက် သူတို့သည် ပျံကြပြီး တခါတရံ လှပသော ကိုယ်ကို လှုပ်ရှားကာ တခါတရံ စိမ်းလန်းစိုပြေသော အတောင်ကို ဖွင့်၍ တခါတရံ ဦးခေါင်းကို ထောင်ပြီး ပျံသွားကာ တခါတရံ နိမ့်စွာလှည့်လည် ပျံဝဲလျက် အမူအရာမှာ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရှိသည်။

အကတခုလုံးသည် ဝဲလက်(ထ်) အက၏ အရသာရှိ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တရုတ် အမျိုးသား အဆိုအကအဖွဲ့သည် ဤအကကို ပြုပြင်စီစဉ်နေစဉ် ဥဒေါင်း၏ ထူးခြားချက်အရာ ဝဲလက်(ထ်) အက၏ ဘာသာစကားကို သင်ယူလေ့လာခဲ့သည့်အတွက် ဖြစ်ပေသည်။ ဥဒေါင်းအက၏ အဝတ်အင်္ကျီ မှာလည်း ဖန်တီးမှုတချို့ ရှိသည်။ ဥဒေါင်း၏ အမွှေးဖြင့် တပ်ဆင်ထားခြင်း မပြုသော်လည်း၊ လှပဆုံး ဖြစ်သော ဥဒေါင်း အမြီးအတောင်ကို မပျောက်စေဘဲ၊ ဥဒေါင်းကိုယ်ပေါ်တွင် ရှိသောအရောင်ကို တုပလျက်၊ တကယ့်

အရောင်ထက် အရောင်ပေါ့ပါသည်။ နို့ရောင်သဖွယ် ဖြူဖွေးသော ပိတ်ပါးတွင် အသားရောင်ဖြင့် ဝါဝင်းပြီး ရေစိမ်းရောင်ကို ဟပ်မိသည်မှာ အထူးပင် ဖျမ်းသာယာ နူးညံ့သိမ်မွေ့ ပေသည်။

ဥဒေါင်းအကမှာ (၆) ကြိမ်မြောက် ကမ္ဘာ့လူငယ်နှင့် ကျောင်းသားများ ငြိမ်းချမ်းရေး မေတ္တာ ပျော်ပွဲ သဘင်တွင် ရွှေဆုကို ဆွတ်ခူးခဲ့သည်။ (ထွန်းဝေ၏ ဆောင်ရွက်ပေးချက်ကြောင့် ဤသို့ မှတ်လိုက်ရ၏။)

[၅]

တခါလည်း ဒါရိုက်တာသုခ၏ အိမ်ဂေဟာတွင် မန္တလေး လူထုဦးလှနှင့် စကားလက်ဆုံကျခဲ့၏။ ဦးလှကား ပုံပြင် သမားဖြစ်၏။ ပုံပြင်ကို အလုပ်ကြီးတခုအနေဖြင့် စုဆောင်းထုတ်လုပ်နေ၏။ ပုံပြောလည်း ကောင်း၏။ ပုံပြင် လေ့လာ နေသူအတွက် ရှုခင်းရှုကွက်တိုင်းတွင် ပုံပြင်၏ ရောင်ပြန်ဟပ်နေ၏။ အချက်အလက်တို့ကို ပုံပြင်ဖြင့် လေးနက်ပေါ်လွင် စေ၏။ စာရေးသူလည်း ပုံပြင်သမားတယောက်ဖြစ်၏။ ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာကလေးတွေကို ချစ်သကဲ့သို့ ပုံပြင်ကိုလည်း ချစ်သူဖြစ်၏။ ချစ်သည့်အတိုင်း ပုံပြင်ပေါင်း များစွာကိုလေ့လာ ဆည်းပူးပြီး ဖြစ်၏။ ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ့်ယဉ်ကျေးမှုအတွက် 'အမေပြောသောပုံ' ကို စီစဉ်ပြီး ဖြစ်နေ၏။ ပုံပြင်နှင့် ပတ်သက်၍ မိမိကဲ့သို့ အရေးကြီး နေသူကို တွေ့ရသောအခါ ရေသာခိုပြီး သူ့ကို အများဆုံး ဖို့ပေးလိုက်ပြီး ရိုးရာ တေးကဗျာမှတ်ကို သူ့အား သွင်းကြည့် ၏။

"ရှေးကပီပီက ခုနစ်ရက်၊ ခုကာလပီပီက နောက်ပိုးတက်" ဟု ရှေးစကားရှိ၏။ ရိုးရာ တေးကဗျာတွင် မိမိက အရေးကြီးနေသောအခါ လူထုအသွင်ကို ပုံပြင်ကဲ့သို့ အရေးကြီးဟန် မမြင်ချေ။ သို့ရာတွင် သူသည် အင်ဒိုနီးရှား သမ္မတ ဧည့်ခံပွဲတွင် သီချင်းဆိုခဲ့ရကြောင်း၊ ဆိုလို ဇာတ်ပွဲအကြောင်း၊ ဝါယန်း အရိပ်ပြရုပ်သေးအကြောင်းနှင့် ကျေးရွာ တရွာတွင် ဘာရွန်းအက ကြည့်ခဲ့ရကြောင်းများကို အေးအေးဆေးဆေး ပြောပြ၏။ ဘာရွန်းအကမှာ ကျေးလက် တောရွာ အကဖြစ်၍ သူနစ်သက်သကဲ့သို့ပင် တဆင့်ကြားနာရသော စာရေးသူလည်း ကြိုက်လှ၏။ သို့ရာတွင် ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာအကြောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မကြားရ၍ အားရတင်းတိမ်ခြင်း မရှိလှပေ။

[၆]

တနေ့ ရန်ကုန်ဘဆွေနှင့် တွေ့ကြုံလေရာ စာရေးသူက ထုံးစံအတိုင်း ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာဖြင့် ဧည့်ခံ ကြိုဆိုရာ သူကပြီးလျက် ပြန်ပြီး ဆွေးနွေး၏။

"ကောက်စိုက်မ အိုင်ချင်းတွေ ရှိလား"

"အတော်အသင့်ရှိပါတယ်၊ တွေ့သမျှတော့ အကုန်စုထားပါတယ်"

"နောသီးကြွေဆိုတာပါတဲ့ အိုင်ချင်းအစဟာ"

"အော် ... တိမ်ခိုးငယ်မှ ဝေဝေ"

"ဟုတ်တယ် အဲဒီအိုင်ချင်းမှာ ပန်းနီနီ မပန်လေနှင့် အမယ်မှာ နတ်ပန်းပွင့်တဲ့ ဆိုတာကို ဘယ်လို အဓိပ္ပါယ် ပြန်သလဲ"

"ပန်းနီနီဟာ နတ်ပန်းဖြစ်တယ်၊ နတ်ပန်းဖြစ်တဲ့ ပန်းနီနီကို ပန်ယင် နတ်ဖမ်းလို့ ရည်းစားဦးနဲ့ လွဲတတ် တယ်"

"ဟာ လုပ်ရော့မယ် ဆရာကလဲ ရှေ့ဆက်ဆိုကြည့်ပါအုံး"

အတင့်ငယ်မှ ရဲချင်
ပျော်လိုအားနှင့် ခေါင်းဖျားတင်
အယင်လူနှင့် လွဲတတ်တယ်၊
မိဘဘိုးဘွား ဆိုစကားကို
နားမျှမဝင် ထိမထင်ဘဲ
ကြိုပင်ကြီးမြောက် ပိတောက်ပင်တောင်
ညောင်ပင်ကြီးရင်း ကောက်စိုက်ကယ်ပြန်
ထိန်ကန်တွင်းမှာ လာရင်းမျက်မြင်
နေမလှန်းတဲ့ ပန်းလွင်လွင်ကို
ရွှင်လိုမြူးလို ကစားလို၍
ဝါဆိုဦးက ပန်ဘူးတယ်။

"နေမလှန်းတဲ့ ပန်းလွင်လွင်ကို ဝါဆိုဦးက ကောက်စိုက်အပြန် ထိန်ကန်တွင်းမှာ သူပန်ခဲ့တယ်။ နေမလှန်း တဲ့ပန်းဟာ သူ့ချစ်သူပေါ့။ ဝါဆိုဦးဆိုတာလဲ အိမ်ထောင်ပြုတဲ့ လပဲ မဟုတ်လား။ သူဟာ ကောက်စိုက်အပြန် ထိန်ကန် တွင်းမှာ နေမလှန်းတဲ့ ပန်းလွင်လွင်နှင့် တွေ့ကြုံတော့ ရွှင်လိုမြူးလို ကစားလို၍ ပန်လိုက်တယ်။ ဒီတော့ ပန်းနီနီဟာ တကဲ့နတ်ပန်း စစ်စစ်မဖြစ်နိုင်ဘူး။ တင်စားတဲ့ပန်းပဲ ဖြစ်ရမယ်ပေါ့"

ရန်ကုန်ဘာဆွေသည် တည့်တည့်ပြောမှ ရိပ်မိသော စာရေးသူ၏ နားသို့ကပ်၍ ဆိုလိုရင်းကို စာတလုံး တည်းဖြင့် ရှင်းပြ၏။ 'ရွှေပန်း'ပင် ဖြစ်၏။

"အင်း ဒီလောက်ရောက်အောင်တော့ အတွေး မခေါင်မိပေဘူး။ ရိုးရိုးနတ်ကြိုက်တဲ့ ပန်းပဲမှတ်တယ်။ နတ်များ သုံးဆောင်သောပန်းကို ပန်ရမည်လောဟု နတ်ဖမ်းစား၍ ရည်းစားနဲ့ ကွဲရတယ်လို့ပဲ ရိုးရိုးမှတ်လိုက် မိတယ်"

"ဘယ်ရိုးလိမ့်မှာလဲ ဆရာရယ် ရှေးလူတွေဟာ သိပ်အနုပညာမြောက်ကြတယ်။ သိပ်ရိုင်းတဲ့အသုံးကို သိပ်လှတဲ့ စကားလုံးနဲ့ စီကုံးသွားတာ ဘယ်လောက်ချီးကြူးစရာ ကောင်းလဲ။ တခုရှိသေးတယ်"

"မိကိုလွမ်းလဲ သောက်တော်ရေချမ်း
စားတော်ကွမ်းနှင့် သွန်းတဲ့ညောင်ရေ
ပန်းသပြေနှင့် ပြောဘူးငယ်ရှင်၊
ဘကိုလွမ်းလဲ သောက်တော်ရေချမ်း
စားတော်ကွမ်းနှင့် သွန်းတဲ့ညောင်ရေ
ပန်းသပြေနှင့် ပြောဘူးငယ်ရှင်၊
မောင်ကလေး မောင်ကိုလွမ်းတော့
သောက်တော်ရေချမ်း စားတော်ကွမ်းနှင့်
သွန်းတဲ့ညောင်ရေ ပန်းသပြေနှင့် မပြေလိုပါ
သောက်ရေအိုး ဂွမ်းထိုးကောင်နယ်
အပျိုဖြူ ငယ်နှမမှာလဲ ကြိုရတယ်ရှင်"

"အဲဒီက ဂွမ်းထိုးကောင်ကော ဆရာသိလား"

"သူ့ရဲ့ချစ်သူအတွက် ပူပင်သောက ရောက်ရပုံကို ဥပမာ ပြုတာမဟုတ်လား"

"ဘယ်ဟုတ်လိမ့်မလဲ ဂွမ်းထိုးကောင်ဆိုတာ ခေါင်းပိုင်းကြီးပြီး ဖင်ပိုင်းကသေးတော့ ဟိုဥစ္စာနှင့်တူတယ် (နားနားကပ်ပြော၏) အဲဒါကို သတိရတဲ့အကြောင်း ဆိုတာ"

"ဟာဗျာ ဒါတော့ အတွေးခေါင်လွန်းတယ် ထင်တယ်။ ကြံကြံဖန်ဖန် ရှာရှာဖွေဖွေ ဒါကိုတွေးပြီး ဆိုပါမယ်လား"

"ဟုတ်ပါတယ် ဆရာရဲ့ ရှေးကလူတွေဟာ သိပ်တော်တာ"

ထိုနောက် အခြားစိတ်ဝင်စားဖွယ် ကဗျာများကို ရွတ်ဆိုဆွေးနွေးရင်း ကြားဖြတ်၍ ရန်ကုန်ဘာဆွေ မေးပြန်၏။

"ယက်ကန်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဝေါဟာရ စကားတွေကော သိသလား"

"ငယ်ငယ်တုန်းကတော့ အမေနှင့် အမယက်တဲ့ အဝတ်အထည်တွေကိုပဲ ဝတ်ခဲ့ရတယ်။ အိမ်က ယက်ကန်း စင်မှာ ရှိသမျှ ရင်သွားတို့၊ ယက်ဖောက်တို့၊ လွန်းတို့၊ ခြားတို့၊ လောက်တော့ မလေ့လာဘဲ သိနေတယ်။ ချည်ခင်ကနေပြီး အထည်ဖြစ်တဲ့အထိ ဆိုပါတော့။ ဝါပင်ကနေပြီး ချည်ခင်ဖြစ်အောင် လုပ်တာတွေတော့ မသိဘူး။ ဒီဝေါဟာရတွေ ကတော့ အထက်ပိုင်း ကျေးလက်တောရွာတွေရောက်မှ စုံလင်မယ်"

"ယက်ကန်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကဗျာကော"

"ယက်ကန်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရိုးရာကဗျာလဲ များများစားစား မတွေ့လှဘူး။ ပျိုလေးယက်တဲ့ ယက်ကန်းစင်တို့ လက်ခတ်သံ ကျွန်းဖိုသားတို့လောက်ပဲ တွေ့ရတယ်"

"အမေလေး သူ့စိတ်ဆိုးလို့ ဝိုင်းတောင့်နဲ့ မိုးပါလို ယစ်ကြီးနဲ့ ရိုက်လိုက်လေ ဆိုတဲ့ ကဗျာကလေးဟာ ဘယ်လောက် ချစ်စရာကောင်းလဲ"

"အင်း လုံမကလေးက သိပ်ဆော့တာကိုဗျ။ အမေ ဝိုင်းတောင့်နေတာ ကောင်းကောင်း မတောင့်ရဘူးပေါ့။ ဒီတော့ အမေ စိတ်ဆိုးပြီး တွေ့ရာယစ်ကျိုးနဲ့ ရိုက်လိုက်တာပေါ့။ အမေရိုက်တော့ အဖေကို အားကိုးတာပေါ့။ အဖေ ပြန်လာရင် ပိတ်အင်္ကျီလှန်ပြပြီး တိုင်မယ်လို့ နွဲ့ဆိုးဆိုးနေတဲ့ ပုံကလေး ပေါ်နေတယ်"

ရန်ကုန်ဘာဆွေ စိတ်မောစွာဖြင့် နားထောင်ပြီး ပြုံး၏။ ပြီး သူ့လက်သန်းကို ထောင်ကာပြလျက် ပြောပြ၏။

"ဝါကို ဝိုင်းတောင့်တဲ့ အထဲက ဒုတ်တံဟာ လက်သန်းလောက်ပဲ ရှိတယ်။ ပြီးတော့ သိပ်လဲမရည်ဘူး။ ခြောက်လက်မလောက်ဘဲရှိတယ်။ အမေဟာ လုံမလေးကို စိတ်ဆိုးလို့ အဲဒီဝိုင်းတောင့်နဲ့ မိုးတယ်။ မရိုက်သေးဘူး။ လက်သန်းလုံးလောက်ရှိပြီး ခြောက်လက်မလောက် ရှည်တဲ့ ဒုတ်ချောင်းနဲ့ ရိုက်ကော ဘယ်လောက်နာမလဲ။ ရိုက်လို့လဲ မဖြစ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အမေဟာ ဒီဝိုင်းတောင့်တံကလေးနဲ့တောင် မရိုက်ရက်ဘူး မိုးရုံသာ မိုးတယ်။ တကယ်ရိုက်

လိုက်တာက ယစ်ကြီးမျှင်ကလေးနဲ့ ဝိုင်းတောင်နဲ့ရိုက်ရင် နာမှာစိုးလို့ မိုးရဲသာ မိုးပြီး၊ ရွယ်ရဲရွယ်ပြီး ယစ်ကြီးမျှင် ကလေးနဲ့ ရိုက်လိုက်တယ်"

"ကိုဘခေ့ ပြောနေတာက ရရစ်ကြီးလား၊ ယပင့်ကြီးဖြစ်တဲ့ ကျိုးနေတဲ့ယစ်က ယစ်ကျိုးပဲ မဟုတ်လား" ထိုအခါ သူက ရယ်ပြီး ပြောပြန်၏။

"ဘယ်ဟုတ်လိမ့်မလဲ ဆရာရဲ့၊ ယစ်က ကြီးမျှင်ကလေးနဲ့ ရိုက်တာပါ။ ဒါတောင် သမီးကလေးက ကျောသိသိ ကြေတယ်လို့ ယူဆပြီး အဖေပြန်လာမှ ပိတ်အကျိုးလှန်ပြီပဲ၊ တိုင်မယ်လို့ ဆိုသေးတယ်။ ဘယ်လောက် နူးညံ့သိမ်မွေ့လဲ၊ မိဘမေတ္တာ ဖွဲ့ရာမှာ ဘယ်လောက်ထိမိ ပေါ်လွင်လဲ"

ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာတို့မှာ လွတ်လပ်ကုန်၏။ ပညာရှိ စာဆိုတော်တို့၏ တေးကဗျာတို့တွင် သဒ္ဒါနည်း၊ ဆန်းနည်း၊ အလင်္ကာနည်း၊ အဘိဓာန်နည်း စသော နည်းလမ်း စည်းကမ်း၊ ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း အနှောင် အဖွဲ့တို့ ရှိကုန်၏။ သူတို့တွင် ထိုအနှောင်အဖွဲ့များ မရှိချေ။ လွတ်လပ်စွာပင် လန်းတင့်နေပေရာ လွတ်လပ်စွာပင် ခံယူနိုင်၏။ ကိုယ်ရှုဒေါင့် ကိုယ့်အမြင် ကိုယ့်အနေဖြင့် ခံစားနိုင်၏။ ခံစားကုန်၏။ ခံယူကုန်၏။ သာယာ ကြည်နူးကုန်၏။ လွမ်းတ ပူဆွေးကုန်၏။ သောက အေးကုန်သည်။

[၇]

အို အို အို ...

လူသည် မွေးဖွား စကပင် တေးကဗျာကို သာယာကြည်နူး၏။ တစုံတခုသော မကြေနှပ်မှုကြောင့် ဝိုင်းကြွေး သော ခလေးအား အိုအိုအို ဟု ဆိုကာ နှစ်သိမ့်လိုက်၏။ အိုအိုအို သည် မေတ္တာဂရုဏာ အပြည့်ပါဝင်သော သီချင်းတပုဒ် ဖြစ်၏။ ဤတေးသီချင်း၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဘယ်ပညာရှိ ကဝိသုခမိန် ဖွင့်ဆိုနိုင်မည်နည်း။ သို့ဖြင့် အဓိပ္ပာယ် မရှိသော အသံဟု မဆိုနိုင်ချေ။ လွန်စွာ အဓိပ္ပာယ် လေးနက်လှ၍ မပြန်နိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် ဉာဏ်မမှီခြင်း ဖြစ်၏။ လွန်စွာ အရည်အသွေး တောက်ပြောင် ကောင်းမြတ်လှသော ကျောက်မျက်ရတနာကို အဖိုးမဖြတ်နိုင်ချေ။ ထိုအတူ ဤအသံ ကို အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကြချေ။

ဤအသံသည် စကားဝါကျတခု မဟုတ်ရုံသာမက ပုဒ်ပဒ တခုဟု ခေါ်ဆိုနိုင်လောက်အောင်ပင် ပြည့်စုံခြင်း မရှိချေ။ သရ သုံးလုံးမျှသာရှိ၏။ ညီမျှသော ဗျည်းသရသည် တေးဂီတ မဖြစ်ချေ။ သို့ကြောင့် အလယ်သရတွင် ပတ်စာ သဖွယ် ဝိသဇ္ဇနီ ထည့်သွင်းထားခြင်း ဖြစ်၏။

အိုအိုအို ...

အကယ်၍ အဓိပ္ပာယ် ဖော်နိုင်ပါလျှင် (ဝါ) ဘာသာပြန်နိုင်ပါလျှင် ထိုမျှ အဓိပ္ပာယ် လေးနက်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ မိခင်သည် အပြစ်ကင်းမဲ့စွာ အိပ်စက်နေသော ရင်သွေးကလေးကို စိုက်ကြည့်နေ၏။ ထိုအကြည့်ကို အဓိပ္ပာယ် ပြန်ရန် မဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအသံကိုလည်း အဓိပ္ပာယ် မပြန်နိုင်ချေ။ အဓိပ္ပာယ်ပြန်၍ မရနိုင်လောက်အောင် လေးနက်၏။ ကျောက်မျက်ရတနာ၏ အရည်သွေးကို ဥပမာပေးရန် ခက်၏။ အကြောင်းမူ ကျောက်မျက်ရတနာသည် မြတ်၏။ နိမ့်ကျသောအရာဖြင့် သူ့ကို ဥပမာ မပြနိုင်ချေ။ ထိုအတူပင် ဤအသံမှာ ဥပမာကို လွန်မြောက်နေ၏။ ဤသဘာဝကို မစဉ်းစားတတ်ဘဲ သီချင်းသီခြင်းသည် အချည်းနီးသာတည်း။ လွန်စွာ ထင်ရှားပြတ်သား လှခြင်းသည် တေးသီချင်း၏ သဘာဝမဟုတ်ချေ။ တေးသီချင်းသည် အရောင်မျှသာဖြစ်၏။ အရိပ်အရောင်မှပင် အကောင်ထင်ယူ ကြ၏။

အမေသည် သူ၏ မကြေမနပ် ဖြစ်နေသော ကလေးအား အိုအိုအိုဖြင့် နှစ်သိမ့်လိုက်၏။ သူသည် ကလေး၏ မကြေနှပ်ချက်ကို တစုံတရာ ဘာမျှမပေးချေ။ အိုအိုအိုနှင့် ဖြေရှင်းပေးလိုက်၏။ ကလေးလည်း အိုအိုအိုနှင့်ပင် ကြေနှပ် သွား၏။ အချင်းချင်း အနိုင်မခံ အရှုံးမပေးဘဲ၊ သူသေသေ ကိုယ်သေသေ သတ်ကြမည့် ခြင်္သေ့နှင့် ဆင်သည် လောကနတ်၏ တေးသံကိုကြားရ၍ ရန်ပြေမာန်ပြေ ဖြစ်သွားသော ရှေးစကားလည်း အထင်အရှား ရှိ၏။ ကလေးနှင့် တိရစ္ဆာန်ပင် တေးသီချင်း၏ အရသာကို ခံစားကြ၏။

တရဲသောအခါ စာရေးသူသည် နွားနို့ညှစ်သော ဟိန္ဒူလူမျိုးများ၏ နှစ်ကူးပွဲသို့ ရောက်သွား၏။ သူတို့သည် ချက်ပြုတ် စားသောက်ပြီး ပျော်ရွှင်စွာ ငုံ့တီးနေကြ၏။ တနေခင်းလုံးလိုလိုပင် တီးနေကြ၏။ ညနေလေးနာရီ လောက်တွင် တီးသံများ တိတ်ဆိတ်သွား၍ စာရေးသူက မေး၏။

"ဘယ်နှယ် မတီးကြတော့ဘူးလား၊ ဘာဖြစ်လို့ ရပ်သွားကြတာလဲ"

ဟန်လုပ်ပြီး မေးလိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။ သူတို့၏ ငုံ့သံမှာ နားပူလှလေပြီ၊ သူတို့က ပြန်၍ ဖြေဆို၏။

"အခု နွားနို့ညှစ်တော့မယ်၊ ဒါကြောင့် ခဏရပ်ထားတာပါ"

"အော် ပိုင်းတော်သားတွေ နွားနို့ညှစ် သွားမှာမို့လား"

"မဟုတ်ပါဘူး ခင်ဗျာ၊ သူတို့တွေ နွားနို့ ညှစ်ကြမှာမို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီက ဆိုင်းသံတွေ ဆူနေရင် နွားနို့ မထွက်ဘူး ခင်ဗျ"

စာရေးသူ ပြုံးလိုက်မိ၏။ အကယ်၍ မြန်မာအဖော်တဦးသာ ပါလာပါလျှင် လက်တိုပြီး ပြောမိမည်။

"သူတို့ဆိုင်းသံကို နွားတောင် မကြိုက်ဘူး"

လွန်စွာ ဆူညံလွန်းသော တီးမှုတ်သံကို သိမ်မွေ့သော သားသည်အမေ နွားမများ ကြိုက်နှစ်သက်ကြမည် မဟုတ်ချေ။

တခါကလည်း ဥရောပ ကြေးနန်းသတင်းတခုတွင် "နွားမများကို နို့ညှစ်သောအခါ သာယာစွာ တူရိယာ ဂီတကို တီးမှုတ်ပေးပါက ပိုမို၍ နို့ထွက်ကြောင်း" ဖတ်လိုက်ရဖူး၏။ ထိုနှင့် ဆန့်ကျင်သော ပါဠိကဗျာကလေး တပုဒ် ကိုလည်း တွေ့ဖူး၏။ အဓိပ္ပါယ်ကား ဤသို့တည်း။

အကြင်သူသည် ကောင်းစွာ သီကျူးအပ်သော တေးဂီတနှင့် ချောမောလှပသော ပျိုကညာကို စိတ်ဝင်စားခြင်း မရှိချေ။ ထိုသူသည် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သော်လည်း ဖြစ်မည်။ သို့မဟုတ် နွားသော်လည်း ဖြစ်မည်။

ကျွဲပါးစောင်းတီး ဟူသော စကားပုံကို နောက်ကျောခံပြီး ဖွဲ့ဆိုခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ကျွဲနွားများ စောင်းသံကို သာယာကြည်နူးကြပါ၏။ ယောဂီတို့၏ ထိပ်ခေါင်တင်ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာလည်း တေးဂီတ တူရိယာ ကို သာယာကြည်နူးခဲ့သော အထောက်အထားပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရှိ၏။

အေအေအေ

သီချင်း၏ ကာရန် ပြောင်းလဲသွား၏။ အသံလည်းပြောင်းသွား၏။ အိုမှ အေသို့ ရောက်သွား၏။ အလို မကျ၍ ငိုလှသော ကလေးသည် အိုအိုအိုနှင့် အငိုတိတ်သွားပြီးလျှင် အိပ်ချင်၍ လာ၏။ ထိုအခါ အမေသည် သူ၏ လက်မောင်းပုခက်ကို လှုပ်ရမ်းကာ 'အေအေအေ' ဟု ရင့်ကျူးပြန်လေ၏။ ဤသီချင်းသည် မြန်မာစာပေလောကတွင် လွန်စွာ အဆင့်အတန်းမြင့်လှသော ဧချင်းများ၏ တည်ရာ၊ မှီရာ၊ လဲလျောင်းရာ၊ မူလပင်မ ဖြစ်၏။ မြန်မာ စာပေကို ခြေခြေမြစ်မြစ် လေ့လာနေသူများသည် ဧချင်းများကို ဦးထိပ်ရွက်ပန်ဆင်ကြရ၏။ မြန်မာစာပေ၏ အစမှ အဆုံး တိုင်အောင် ဧချင်းများ ခေတ်စားသည်ကို တွေ့နိုင်၏။ ဘုရင်ကို မြှောက်ရာတွင် ဧချင်းသည် လက်နက်ကောင်းတခု ဖြစ်၏။ မြှောက်ချင်လျှင် ဧချင်းနှင့် မြှောက်ကြရ၏။ သို့ကြောင့်လည်း လွတ်လပ်သောရဟန်းစာဆိုတို့ ဧချင်း မဆိုကြချေ။

ရိုးသားသော လူထုက သားချောသီချင်းဆို၏။ သူတို့သည် သူတို့၏ ရင်သွေးကို လက်ပုခက်နှင့် လွှဲပြီး သီချင်းသီ၏။ တတ်နိုင်သူများကား ပိတ်ပိုင်းစောင်ပိုင်း သို့မဟုတ် သစ်သား ကြိမ်နွယ် စသဖြင့် ပုခက်လုပ်ကြ၏။ ယင်း ကလေးချောသီချင်း ပုခက်လွှဲသီချင်းကိုပင် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော မင်းစိုးရာဇာတို့၏ သားတော် သမီးတော် တို့အတွက် ဧချင်းဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။

ဧချင်းတပုဒ်ဆုံးတိုင်း ပါဝင်သော စာပိုဒ်ဖြစ်၏။ သနားစရာ သားတော် သမီးတော်တို့အတွက်ကား ဤစာပိုဒ် သာ ပါဝင်၏။ ကြွင်းကျန်သော စာသားများကား ဘုရင်နှင့် မိဘုရား သူတို့၏ မျိုးရိုး တန်ခိုးကြီးကြောင်း၊ နေမင်း လမင်းက ဆင်းသက်လာကြောင်း၊ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဆွေမျိုးအရင်းကြီး တော်စပ်ကြောင်းတို့ကို အလှိုင်းတကြီး ဖော်ပြထား၏။ လွန်စွာကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ပညာရှိများ အစွမ်းကုန် စပ်ဆိုထားသောကြောင့် အထွေထွေ ပညာဗဟုသုတ ပြည့်ဝလှ ပါပေ၏။ သို့ရာတွင် သာယာကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသော ခံစားချက်အနေဖြင့်ကား အေအေအေကို သို့ ထိမိခြင်း မရှိချေ။

မာန်အောင်မင်္ဂလာ၊ ငါးငါးခါတိ
သစ္စာပျံ့ကြွယ်၊ ပွင့်နှစ်ဆယ်စင်
အံ့ဘွယ်များခြင်း၊ ကမ္ဘာမင်း၌
နိုင်ကင်းသိကြား၊ မင်းတရားကြီး
လူထွတ်မီးလျှင်၊ အတီးဌာန
ကပိလဝယ်၊ သကျစုံပေါင်း
ရစ်သောင်းဖြန့်ဆောင်၊ ပြည်တည်ထောင်သို့
ထုံးဆောင်မပြား၊ ရင်းသီးချားကို
တရားရန်နှင့် ပေးဆောက်နှင်း၍
ထောင်ရင်းခပ်ခိုင်း၊ စစ်ကိုင်းနန်းတည်
ရွှေပြည်အုပ်မိုး၊ စိုးသရော်တည့်
နိုးလျော်နတ်လာ၊ မင်းနှစ်ပါး၏
သည်းချားလွန်းကြင်၊ မိချစ်သျှင်အား
သဘင်ရတု၊ မင်းမူပိုက်ဖြား
ကျူးလျှောက်ကြားသည်၊

ရွှေနားတည်စိစွေး၊ ညောင်းဘိသေး၊
ကျူးအေးသံလွင်၊ ပျော်စေချင်သည်
သခင်စက်တော်ခေါ် ဘိသေး
အေးလည်းယင်ယင်အေး။

ပယ်သူငယ်စား၊ ရှင်မြတ်ခေါင် ဆိုသော သခင်ကြီးချင်း ကောက်နုတ်ချက် ဖြစ်သည်။
ဤချင်းကို ဆိုပြီးသိပ်ပါက သာယာကြည်နူး၍ အိပ်မည်ကားမဟုတ်ချေ။ နားငြီး၍သာ အိပ်ကောင်း အိပ်
ပျော်သွားပေမည်။ ဘာတွေ တာတွတ်တွတ်နှင့် ရွတ်ဆိုမန်းမှုတ်နေသည်ဟု ထိုကလေး သိပါမည်လော၊ လူကြီးပင်
တော်တော် ဗဟုသုတရှိမှ သိမည်။

အေအေးအေ
လုံမကလေးတဲ့ အိပ်ချင်ပြီ
ဝဲတိုင်ကိုမို့
အိပ်ချင်ပြီကွဲ့ စပယ်ကုံး
လွဲကြပါအုံး။

ကြောင်ပါးရဲ့ မြီးတန်တို
အဆီကို စားပါလို့
အသားကိုမြို့
ကြောင်အို ပေမေး
ကိုက်လွှဲပါလေး
အေအေးအေ။

သခင်ကြီးချင်းနှင့် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်ပါ။ စာပေရှုထောင့်မှနေ၍ ကြည့်ပါလျှင် ဘယ်လောက်မျှ အသုံးမဝင် သော
အုတ်ကြားမြက်ပေါက် သီချင်းဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် သခင်ကြီးလည်း ကြောင်ပါး မြီးတန်တိုကြီးကို စိတ်ဝင် စားသည်။
ကလေးသူငယ်တို့သည် ထွေထွေလာလာ လူတကာထက် ရိုးသားသော တိရစ္ဆာန်ကလေးတွေကို ပိုပြီး ချစ်မြတ်နိုး
ကုန်၏။ သူတို့သည် ကြောင်ကိုတွေ့လျှင် ပယ်ပယ်နယ်နယ် မကိုင်ဝံ့သည့်တိုင်အောင် လက်ညှိုးကလေးနှင့် တို့လိုက်
ချင်၏။ ခိုကလေးကို ချစ်၏။ ကြက်တူရွေးကို မြှူချင်၏။ ဖားကို လိုက်ဖမ်း၏။ ခွေးကို တက်စီးချင်၏။ ထိုထို တိရစ္ဆာန်
ကလေးတွေအကြောင်းကို ပြောလျှင် နားထောင်ချင်၏။ ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုလျှင် စိတ်ဝင်စား၏။ သို့ကြောင့် ကလေးပုံပြင်နှင့်
ကလေးချော့ သီချင်းတို့မှာ အများအားဖြင့် တိရစ္ဆာန်အကြောင်းတို့ပင် ဖြစ်၏။ ဒေါက်တာတိုးက ကလေးကို တိရစ္ဆာန်
နှင့် ဆက်စပ်ပေး၏။

အမေ့သားသား အမေ့သား မဟုတ်ဘဲ၊ ခွေးကလေး ဖြစ်နေမယ်ဆိုရင် အမေ့ပန်းကန်ထဲ နှိုက်စားတော့
အမေက မစားရဘူးလို့ သားသားကို ပြောမှာလား အမေ ဟင် အမေ ...

'ဟဲ့ ... ခွေးကလေး' လို့ သားသားကို မောင်းထုတ်မှာလား အမေ ဒါဖြင့် ဖယ်ပါအမေ သားသား
အမေ့ဆီလဲ မလာဘူး၊ အမေကျွေးတာကိုလဲ မစားဘူး။

အမေပြီးတော့ သားသား အမေ့သား မဟုတ်ဘဲ ကြက်တူရွေးကလေး ဖြစ်နေမယ်ဆိုရင် ပျံပြေး
မှာစိုးလို့ သားသားကို ကြိုးချီထားမှာလား အမေ။

'သိပ်ဆိုးတဲ့သတ္တဝါ တနေလုံး တညလုံး၊ ကြိုးကွင်းကိုချည်း ကိုက်ကိုက်နေတယ်' လို့ လက်ညှိုး ထိုးပြီး
သားသားကို ဆိုမှာလား အမေ ဒါဖြင့် ဖယ်ပါအမေ သားသား တောထဲ ပျံသွားမယ်၊ အမေ သားသားကို
ချီမထားရတော့ဘူးပေါ့။

[၈]

ကလေးသူငယ်တို့သည် ရိုးသား၍ ချစ်စရာ ကောင်းသကဲ့သို့ပင် ရိုးရာသဘာဝ ကဗျာတေးတို့လည်း ရိုးသား၍ ချစ်စရာ
ကောင်း၏။ လွယ်ကူခြင်း၊ မခက်ခဲခြင်း၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲမှု မရှိခြင်းကိုပင် ရိုးသားခြင်းဟု ခေါ်၏။

နေဝင်ယင်၊ တိမ်တောက်လို့
ပျိုကြောက်တဲ့ သည်အချိန်
မိုင်းအုပ်လို့ မိုန်
ဆီမီးရယ် မှန်အိမ်နှင့်
ပြန်ချိန်မှာ ဆန်တိုလေးရယ်
ဆီးကြိုလှဲလေး။

ဤကဗျာတွင် လျှို့ဝှက်ခက်ခဲ နက်နဲသော ပေါရာဏဂေါဟာရ ဘာမျှမပါချေ။ သဒ္ဒါဟုခေါ်သော အသုံးအနှုန်း စကားလုံးတို့လည်း ရိုးသား၏။ အနက်ဟုခေါ်သော အဓိပ္ပါယ်စာသားတို့လည်း ရိုး၏။ ရုပ်ရည်ရူပကာယလည်း ရိုးသား၍ စိတ်နေသဘောထားလည်း ရိုးသားသော လုံမကလေးနှင့်တူ၏။ သဘောဖြူ အူစင်း လှယမင်းကလေးပေတည်း။ သူ့မှာ မာန်မာန ဝင့်ဝါခြင်း အလျဉ်းမရှိချေ။

ဘား (ဖား) တင်္ဂါ မှန်ရာရွှေနှုတ်က
ခွန်းထုတ်စေသား၊
လှမတူ တသူ ဧကန်ရောက်မှာဖြင့်
ပြောင်မြောက် ပေဒင်ပိုင်ငံ
စံအိုင်ကို စိန်နှင့် မွန်းပါမယ်
ခွန်းကျူပါဘား။

မင်းကြီးကတော် ခင်ဆုံ ရေးသည်ဟု ဆိုသော ကဗျာဖြစ်၏။ အထက်ပါ တိမ်ဘွဲ့ကဗျာလို လွယ်ကူခြင်း မရှိချေ။ သဒ္ဒါတွင်လည်း လေးနက်ခက်ခဲခြင်းရှိ၏။ အနက်တွင်လည်း အခက်အခဲရှိ၏။ သဒ္ဒါအနက်ကို လွတ်ပြီး ရိုးရိုးစာအနေနှင့် ဖတ်လျှင်လည်း ရိုးသားခြင်းနှင့် ခက်ခဲခြင်း ကွာခြားနေသည်ကို တွေ့ရမည်။ ကျေးတောသူ အပျိုချော သဘောကောင်း ကလေးနှင့် နန်းတော်သူမာနခဲ မင်းသမီးကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ သို့မဟုတ် သဘာဝပန်းနှင့် လက်လုပ်ပန်းကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ခင်ဆုံ၏ ဘား(ဖား)ဘွဲ့မှာ အမြောက်အပင်ပါ၏။ ဘား(ဖား)ပစပ်မြဲကြီးကို ရွှေနှုတ်ဟု တင်စားထား၏။ ဘား(ဖား) အော်သံကို ခွန်းထုတ်စေသား၊ ခွန်းကျူပါဘားဟု ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ ဆို၏။ သူ့နေတဲ့ရွာအိုင်ကိုလည်း စံအိုင်ဟု မြှင့်တင်ပြီး အကယ်၍ ချစ်သူဧကန်ရောက်လာလျှင် အရှင်စံနေသော အိုင်ကို စိန်နှင့် မွန်းပါမည်ဟု ကတိပြု၏။ သို့ရာတွင် ဘား(ဖား)သည် သူ၏ကဗျာကို စိတ်ဝင်စားမည် မဟုတ်ချေ။ အကြောင်းမူ ရိုးသားခြင်း မရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏။

လူကလေးတဲ့ ချော့စရာ
မိတ္တီလာ ကန်တော်အောက်က
ဘား(ဖား) ကောက်ခဲ့ပါ
ဘား(ဖား)ပါလျှင် တကောင်ပေး(ပါ)
မျက်လုံးရယ် ကြောင်တောင်တောင်နှင့်
ဘား(ဖား)ကောင်ကသေး။

သူ့ကို ဖမ်းချင်ဖမ်းစေတော့၊ ဤကဲ့သို့ ရိုးသားဖြောင့်စင်းသော ကဗျာကိုသာ ဘား(ဖား)က နှစ်သက်ပေမည်။ ခင်ဆုံ၏ ဘား(ဖား)တင်္ဂါကို မပျောက်မပျက်စေရန်၊ မင်းကြီးကတော်၏ မျက်နှာကြောင့် သုတေသီ အဆက်ဆက်တို့ သိမ်းပွဲဆည်း သိုမှီးခဲ့၏။ ဖဆပလတို့ခေတ်တွင် ဆယ်နှစ်ဆယ်မိုးမျှ ကျောင်းသုံးအဖြစ်ဖြင့် အပူ ဇော်ခံခဲ့ရ၏။ သို့ရာတွင် စာမေးပွဲအတွက် ကျောင်းသူကျောင်းသားတို့ သင်ကြားကျက်မှတ်ခြင်းမှတစ်ပါး အခြား ဘယ်သူမျှ စိတ်ဝင်စားခြင်း မရှိချေ။ မိတ္တီလာ ကန်တော်အောက်က ဘား(ဖား)ကိုမူ ဘယ်သူမျှ သိမ်းဆည်း သိုမှီးခြင်းလည်း မရှိချေ။ သင်ကြား ပို့ချခြင်းလည်း မရှိချေ။ သို့ရာတွင် လူတိုင်းပင် သူ့ကို ချစ်မြတ်နိုးစွာ သိကျူးနေကုန်၏။ ကဗျာအစစ်ကို သင်ကြား ကျက်မှတ်နေဖွယ် မရှိချေ။ အလိုအလျောက်ပင် သဘောပေါက်၍ အလိုလို ပင်ရ၏။

ကဗျာမှာ သာမညအားဖြင့် နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိ၏။ တမျိုးမှာ လောကသဘာဝ ကဗျာဖြစ်၍ နောက်တမျိုးမှာ စာဆိုတို့ ကြံတွေးစပ်ဆိုသော ကဗျာဖြစ်၏။ စင်စစ် ကဗျာကို စာဆိုတို့ပင် စပ်ဆိုကြ၏။ အကောင်းဆုံးသော ကဗျာမှာ နှစ်ကာလရှည်ကြာပြီး စပ်ဆိုသူ ကွယ်ပျောက်သွားကာ လောကသဘာဝ သို့မဟုတ် ပြည်သူပိုင် လူထုကဗျာအဖြစ်သို့ ရောက်သွား၏။

တဖန် ကဗျာကို နောက်တမျိုး ခွဲကြည့်သင့်၏။ တမျိုးမှာ လွတ်လပ်ရိုးသားသော ကဗျာဖြစ်၏။ စာဆိုသည် လွတ်လပ်စွာ သဘာဝကိုကြည့်၍ ရိုးသားစွာ ဖွဲ့ဆိုခြင်းနှင့် ဂုဏ်ပကာသန လာဘ်လာဘကို ငဲ့ပြီး မရိုးမသား ဖွဲ့ဆို ရသော ကဗျာပင် ဖြစ်၏။

တုံးအောက်ကတီတွန်
လူလွန်မသား၊
မုံဆီကြော်အလယ်အက်
ပြည်ဖျက်မဲ့သား။

ဤကဗျာမှာ ပြည်သူ့ကဗျာ ဖြစ်၏။ သူတို့၏ ပဒေသရာဇ် ရှင်ဘုရင်ကို သူတို့အမြင်အတိုင်း လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့ဆိုကြ၏။

မဟာဗြဟ္မေ၊ လျာကုဋေဖြင့်
ဆန်းနေဂိုဏ်းညို၊ ဂါထာသီ၍
ကြူးချိုမြွက်ဖော်၊ ဆိုလှည့်သော်လည်း

ဘုန်းတော်ကဲလွန်၊ အနေကန်ကို
ဝေဘန်ချီးမြှောက်၊ ပြီးမရောက်လိမ့်။

စလေဦးပုည၏ ကဗျာဖြစ်၏။ သူလည်း ပဒေသရာဇ်ရှင်ဘုရင်ကို ဖွဲ့ဆိုသည်။ ဤကဗျာနှစ်ပုဒ်ကို နှိုင်းယှဉ်
ကြည့်ပါက လွတ်လပ်ခြင်း၊ ရိုးသားခြင်း၏ သဘောကို ကောင်းစွာ တွေ့မြင်နိုင်သည်။

လမ်းလယ်ချုံရိပ်ကြောင့် ပျိုထိတ်သလေး၊
ကွယ်လေးရယ် ငွေစားလွယ်နှင့် လမ်းဖယ်လှဲလေး။

ကျေးတောသူတို့၏ ဓားဖွဲ့ တေးကဗျာဖြစ်၏

နာဂဆဒွန်၊ သန္ဓေမှန် နှစ်လပ
ချိန်မှန် စစ်ပါတဲ့ တိမ်ညွန့်စံ၊
စက်သွားသီလဝင်၊ စိန်စီရွှေရိုးငယ်လေ ...
ဖိုးပြည်ထိုက်တန်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ ဓားဖွဲ့ တေးကဗျာဖြစ်၏။ သူ၏ ကဗျာမှာ မဆုံးသေးပါ။ ရှေ့ဆက်ရန် များစွာကျန်ပါ
သေး၏။ ဆဒွန် အမျိုးအစား ဆင်၏ဦးခေါင်းမှ အမြဲတေပုလဲနှင့် တိမ်ညွန့်စံပုလဲ၊ ထိုပြင် စိန်စီသော ရွှေရိုးတို့ကြောင့်
အဖိုးတပြည်မျှ ထိုက်တန်သော သီလဝင်ဓား ဖြစ်ကြောင်းသာ ရှိသေး၏။ ထိုဓားကြီး၏ အသုံးဝင်ပုံ မပါသေးချေ။
ရာဇဂုဏ်မာန် ကြိမ်ကြိမ်တက်ပြီး ပိုင်းဖြတ်မယ်ရွယ်ခြင်းတွင် အသုံးပြု၏။

ကွယ်လေး၏ ဓားကို ကျွန်ုပ်တို့ ဘယ်ပုံတွေးထင် ခံစားရသနည်း။ ချစ်သူကို ဒုက္ခပေးမည့် ဓားမဟုတ်ချေ။
ချစ်သူ၏ အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်မည့် ဓားဖြစ်၏။ လုံမပျိုကလေးတယောက် အလုပ်ဆင်းသွား၏။ လမ်းတွင် တောတန်း
ကလေး တခုရှိ၏။ ထိုတောတန်းမှ ချုံရိပ်တွင် ရန်သူ ချောင်းမြောင်းနေတတ်၏။ သူက ထိတ်လန့်၏။ သို့ကြောင့်
သူကွယ်လေးကို ငွေစားလွယ်နှင့် လမ်းဖယ်ပေးရန် မှာကြားခြင်းဖြစ်၏။ ကဗျာကလေးမှာ ရိုးသားခြင်းသာ မဟုတ်သေး၊
ရည်ရွယ်ချက်လည်း ကောင်း၏။ များစွာသော ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာတို့မှာ အများဖြင့် အချည်းနှီးသက်သက်
မဟုတ်လှချေ။ သူတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာနှင့် ဆက်စပ်၏။ အလုပ်ကိစ္စတို့၏ ပဲ့တင်သံ တို့ပင် ဖြစ်၏။

ပျိုလေးတို့ငန်းဦး ယုန်ကူလို့ပြေး၊
ပျိုည့်လိုက်ကြဟေ တောခြေမှာ ရွှေယုန်နက်ကယ်
ထိပ်ကွက်နှင့်လေး။

အမျိုးသမီးတို့က ကောက်စိုက်ရင်း သီဆို၏။
လုပ်ရတယ်တဲ့ ကိုင်ရတယ်
မောင်ကြီးထွန်ဖြတ်ယင် မျိုးနှုတ်ရမယ်၊
အမျိုးသားတို့က လယ်ထွန် ပျိုးနှုတ်ရင်း သီဆို၏။

[၉]

သံသရာဟူသည် အဘယ်နည်း။
လည်နေခြင်းကို သံသရာဟုခေါ်၏။
ဘယ့်ကြောင့်လည်သနည်း။
လှည့်၍လည်၏။
လည်၍သံသရာဖြစ်၏။

ဘဝသံသရာသည် လည်၍နေ၏။ လှည့်၍ လည်လေရာ လှည့်ခြင်းသည် အလုပ်၏ ဝေဟာရတမျိုး ဖြစ်၏။
သံသရာ ကမ္ဘာလောကသည် အလုပ်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်နေလေရာ ထိုတွင် ရှိရှိသမျှသော သတ္တဝါဟူသမျှ တနည်း
တလမ်းအားဖြင့် အလုပ်လုပ်နေကုန်၏။ အလုပ်တို့၏ မူလဘူတ ပင်မမှာ လယ်ယာကိုင်ကျွန်းဖြစ်၏။ အကြောင်းကား
လူတို့၏ ပင်မအာဟာရမှာ ကောက်ပဲသီးနှံ ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။ သို့ကြောင့် ကမ္ဘာလူဦးရေ၏ ရာနှုန်းအများဆုံးမှာ တောင်သူ
လယ်သမားတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ယေဘုယျ လူတို့သည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း၏ ပဓာနဖြစ်သော တောင်ယာပဲခင်း
လုပ်ဆောင်ကြ၏။ သို့ကြောင့် ဘယ်တိုင်းပြည် ဘယ်နိုင်ငံက ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာမဆို ယေဘုယျ လယ်ယာ
ကိုင်ကျွန်းနှင့် ဆက်စပ်နေသည်ကို တွေ့ရခြင်းဖြစ်၏။

လူတို့သည် လယ်ယာကိုင်ကျွန်းကို မှီ၍ အသက်မွေးကုန်၏။ ကာလကြာမြင့်သောအခါ လူအချို့သည်
အုပ်ချုပ်ရေး အပူဇော်ခံရေး ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး အစရှိသော အလုပ်တို့ကို ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်ကုန်၏။ ထိုထို
အခြားအလုပ်တို့ အရေးသာသောအခါ ပဓာနဖြစ်သော သက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှ အစာအာဟာရ လှုပ်ရှားလာ၏။

ရှားပါးလာ၏။ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးလာ၏။ အသေအပျောက် များလာ၏။ ထိုအခါ အုပ်ချုပ်သူ မင်းစိုးရာဇာတို့သည် ထိုပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် တောသူလယ်သမားတို့ကို အစွမ်းကုန် အားပေးကုန်၏။ ရှင်ဘုရင်၏ ခတ္တိယ ဟူသော အမည်တခုမှာ လယ်ပိုင်ရှင် သို့မဟုတ် လယ်သမားကြီးဖြစ်၏။ ရှင်ဘုရင်ကိုယ်တိုင် လယ်သမားကြီး လုပ်ပြီး လယ်ထွန်မင်္ဂလာ အခမ်းအနားကျင်းပ၏။

ဆဒ္ဒန်ရှင် ရွှေထွန်နှင့်တယ်
ကျွန်းခွင်က အေး၊
မိုး သုံးချက်ညီ
ရွှေနာရီနှင့် အောင်ရေပေးတယ်
သောင်းနယ်ပျံ မွေး။

ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ပင် လယ်သမားကြီး ပြုလုပ်ခဲ့ဖူး၏။

တရံသောအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် တောင်သူလယ်သမားတို့ ကောက်သိမ်းချိန် လွန်စွာပျော်ရွှင်နေစဉ် လယ်သမားတို့ထံ ဆွမ်းခံဝင်၏။ ရှေးဦးစွာ သူသည် လယ်သမားကြီး ဘာရဒွါဇ၏ တင်းကုပ်ရှေ့တွင် သွား၍ရပ်၏။ ဘာရဒွါဇကား လွန်စွာ အလုပ်လုပ်သော ဗြဟ္မဏ ဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်၏။ သူ၏ ယုံကြည်စွာ ခံယူချက်မှာ အလုပ် ဖြစ်၏။ လူသည် အလုပ်လုပ်ရမည်။ လူတိုင်းစား၏။ စားသူတိုင်း စားရန် အလုပ်လုပ်ရမည်။ အလုပ်မလုပ်သူကို သူမကြေနှပ်ချေ။ ဗုဒ္ဓ သူတံခါးဝတွင် ဆွမ်းလာရပ်သောအခါ သူက မေး၏။

"အချင်းသာမဏ၊ သူတကာ စားရန်အတွက် အလုပ်လုပ်ကြ၏။ အလုပ်လုပ်ပြီး စားကြ၏။ သင်ကော ဘယ်ကြောင့် အလုပ်မလုပ်သနည်း"

ဗုဒ္ဓကပြန်ဖြေ၏ ...

"အချင်းဗြဟ္မဏ၊ ငါလည်း စားရန်အတွက် အလုပ်လုပ်ပါ၏။ အလုပ်လုပ်ပြီး စား၏"

ထိုအခါ လယ်သမားကြီး ဘာရဒွါဇက ရယ်မော၍ မေး၏။

"အလုပ်လုပ်လျှင် အလုပ်နှင့်ပတ်သက်သော လက်နက်ကရိယာ တန်ဆာတို့ ရှိရ၏။ ဥပမာ လယ်လုပ်လျှင် မျိုးစေ့ရှိရမည်။ ထွန်တုံး ထွန်သွားရှိရမည်။ ကြိုးရှိရမည်။ ဤသို့ စသဖြင့် ကရိယာတန်ဆာပလာတို့ ရှိ၏။ သင့်မှာမူ ထိုသို့သော ကရိယာတန်ဆာ ဘာမျှမရှိဘဲနှင့် ငါအလုပ်လုပ်ပြီး စား၏ဟု ဆို၏။ ဘယ်မှာနည်း အလုပ်လုပ်သော ကရိယာ တန်ဆာတို့"

ထိုအခါမြတ်စွာဘုရား ပြန်လည်ဖြေကြား၏။

"အချင်း ဗြဟ္မဏ၊ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားသည် ငါ၏မျိုးစေ့ဖြစ်၏။ ထိုးထွင်းသိမြင်သော ပညာသည် ငါ၏ ထွန်တုံးဖြစ်၏။ မလျှော့သော လုံ့လဝီရိယသည် ငါ၏ထွန်သွားဖြစ်၏။ စောင့်စည်းမှု သံယမတရားသည် ငါ၏ထွန်ကိုင် ဖြစ်၏။ စိတ်သည် ကြီးဖြစ်၏။ အကျင့် တပသည် မိုးရေဖြစ်၏။ အချင်းဗြဟ္မဏ ငါသည် ဤကရိယာ တန်ဆာတို့ဖြင့် လယ်လုပ်၍ ငါ့အား အမြိုက်စပါးကို ရပါသဖြင့် အေးချမ်းသာယာစွာ သုံးဆောင်ခံစားနေရပါ၏"

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သူ၏သဒ္ဓါ စသော တရားတို့ကို လယ်သမားတို့၏ ကရိယာတန်ဆာတို့ဖြင့် တင်စားကာ လယ်အလုပ်ကို အားပေးခြင်းဖြစ်၏။ လယ်အလုပ် ဂုဏ်မြင့်နေ၍ တင်စားခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ အရိယာ သံဃာတို့၏ ဂုဏ်တို့တွင်လည်း အနတ္တရံ ပညက္ခတ္တံဟူ၍ ပါရှိ၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ကောင်းစွာကျင့်သော သံဃာသည် လူတို့၏ အတု မရှိသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု စိုက်ပျိုးစရာ လယ်မြေဖြစ်၏။ လယ်မြေနှင့် တူ၏ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်၏။

အမြော်အမြင်ရှိသူတို့သည် လယ်သမား၊ အလုပ်သမားကို အစွမ်းကုန် အားပေးလေ့ရှိကုန်၏။ စာဆိုကြီး ဒေါက်တာတဂိုးသည် လယ်သမား အလုပ်သမားတို့အား ကဗျာတပုဒ်ဖြင့် ဂီတဉ္စလီ ပြုလုပ်ခဲ့၏။

အို ... ဘုရားတကာကြီး သင်၏ ပူဇော်ဖွယ်ရာ အဖြာဖြာတို့ကို ဘေးဖယ်ထားလိုက်ပါ။ တံခါးကို ပိတ်ပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း ထောင့်ကွေးတွင် ဘယ်ကြောင့် ထိုင်နေပါသနည်း။ ဆိတ်ငြိမ်လှစွာဖြင့် ဘယ်အာရုံတွင် နစ်မြုပ်နေပါသနည်း။ အနည်းငယ် မျက်စိဖွင့် ကြည့်စမ်းပါ။ သင်၏ဘုရားသည် သင်၏ကျောင်းမှာ မရှိပါ။ သင်၏ဘုရားသည် ကြမ်းတမ်းစွာ မြေကိုခွဲပြီး လယ်သမားတို့ လယ်လုပ်နေသောနေရာ၊ ခက်မာသော ကျောက်ကိုခွဲပြီး လမ်းဖောက်နေသော နေရာတို့မှာသာ သွားနေပါ၏။ ထိုနေရာတို့သို့ သင်သွားပါလေ။ ထိုနေရာမှ လူတို့မှာ နေပူခြင်း၊ မိုးရေစွတ်ခြင်း၊ အမြဲမပြတ်ခံရကုန်၏။ ကြေးညော် အထပ်ထပ်တို့ဖြင့် ညစ်ပတ် နေကုန်၍ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနားတို့ကို စွန့်ပယ်ပြီး မြေပြင်မှ ခြေလျှင်သွားပါ။ သင်၏ဘုရား ဤကျောင်းမှာမရှိပါ။ သို့ကြောင့် သင်၏ ပူဇော်ဖွယ်ရာ အဖြာဖြာတို့ကို ဘေးဖယ်ထားလိုက်ပါဘိ။

ယခုအခါ တောင်သူလယ်သမားတို့ မျက်နှာပန်းပွင့်နေကြပြီဖြစ်၍ အားရဖွယ်ရာကောင်းလှပါ၏။ သူတို့ကို အူလိုက်သဲလိုက် ချစ်မြတ်နိုးရန်အတွက် ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာကလေးတို့မှာ လွန်စွာ အရေးပါလှပါ၏။ ဤကဗျာကလေးတို့၏ ဆွဲဆောင်မှုဖြင့် ချစ်ရသော အချစ်မှာသာ လေးနက်၏။ အနုပညာမြောက်၍ အရင်းအမြစ် ကျ၏။ သူတို့သည် တောင်သူ လယ်သမားတို့အပေါ် ချစ်ကြည်မှုကို ပေးရုံသာ မဟုတ်သေးပါ။ အထက်ထက် အဆက်ဆက်က

တောင်သူလယ်သမား သို့မဟုတ် လူမျိုးတို့၏ နေထိုင်ရေး၊ ဝတ်ဆင်ရေး၊ လုပ်ဆောင်ရေး၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး စသော သမိုင်းကိုလည်း အသီးသီး ပြောပြသေး၏။ ထိုမျှသာ မဟုတ်သေးပါ။ တေးကဗျာ ရေးစပ်သူတို့အတွက်လည်း မူရင်းကျကျ မြန်မာ တေးကဗျာ ရေးစပ်နည်းကိုလည်းကောင်း၊ အသံကာရန်တို့၏ ဟန်ကိုလည်းကောင်း၊ တူရိယာ အတွဲအဖက်ကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်းစွာ ညွှန်ပြနေ၏။ ဤသို့ စသဖြင့် အဘက်ဘက်က ပြည့်စုံကြွယ်ဝသော ချစ်စဖွယ်ကလေးတွေကို အဘယ်ကြောင့် ယုယကြင်နာစွာ ထွေးပိုက်၍ မထားကြသနည်း။ သားကလေး၊ သမီးကလေး တို့ကို ချစ်သလို သူတို့ကို ချစ်သင့်၏။ ကလေးတွေက သူတို့ကို ချစ်ကြ၏။ ကလေးတွေကိုချစ်လျှင် သူတို့ချစ်သော ချစ်စရာကလေးတွေကို ချစ်သင့်၏။

လူမျိုး တမျိုးသည် အခြားလူမျိုးကို ကြီးစိုးလွှမ်းမိုးရန်အတွက် ဤချစ်စရာကလေးတွေမှာ လွန်စွာ ထက်မျက် စူးရှသော လက်နက်ဖြစ်၏။ သက္ကန္တလာဇာတ်တွင် နတ်သမီးတဦးက အလွန်အကျင့်ကောင်းသော ရသေ့ကြီးတဦးကို အကျင့်ဖျက်ရန် တာဝန်ကျ၏။ နတ်သမီးသည် ရသေ့ကြီး၏ ပြင်းထန်သော အကျင့်ကိုဖျက်ရန် ရုတ်တရက်ကိုယ်တိုင် ဆင်းမလာချေ။ ရှေးဦးစွာ သူ၏မာယာကို လွှတ်၏။ သူ၏မာယာမှာ သာယာသော ရာသီဥတု၊ အေးမြသော လေပြေ လေညှင်း၊ ပန်းမျိုးစုံတို့ ပွင့်ခြင်းနှင့် ကျေးငှက် သာရကာတို့ ပျော်မြူးခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်၏။ ဤမာယာတို့တွင် ရသေ့ကြီး ကြည်နူးရွှင်မြူးသွားသောအခါ ကိုယ်တိုင်ဆင်းလာပြီး ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ စသော အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့ဖြင့် ရသေ့ကြီးကို သူလိုရာသို့ ဆွဲဆောင်သွား၏။ သမီးကလေးတယောက်ရမှပင် နတ်သမီး၏ ဖျက်ဆီးခြင်းခံရကြောင်း သဘောပေါက်၍ သူ၏ အနှောင်အဖွဲ့မှ အတင်းရုန်းထွက်သွား၏။ သဘောပေါက်၍ ကိုယ်လွတ်ရုန်းသွားသဖြင့် ရသေ့ကြီးကို ချီးကျူးသင့်၏။ သဘောမပေါက်သော်၊ ပေါက်သော်လည်း မရုန်းမထွက်လေသော် မခက်ပါလော။ မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ကာလကြာမြင့်စွာကပင် နယ်ချဲ့အမျိုးမျိုးတို့၏ မာယာအမျိုးမျိုးတို့ ပြည့်နှက်နေ၏။ မြန်မာစစ်စစ်ဖြစ်သော စာရေးသူ၏ သမီးကလေးတွေ အင်္ဂလိပ် ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာကလေးတွေကို သီနေကြ၍ အချိန်မီ တားဆီး ပြီး မြန်မာကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာဖြင့် အစားထိုးလိုက်ရ၏။ သို့ဖြင့် မြန်မာတယောက်အနေဖြင့် တာဝန် ကြေပြီဟု မဆိုနိုင်သေးပါ။ ထိုမှတစ်ပါး သားသမီးကလေးတွေ အများအပြား ကျန်ရှိသေး၏။ သူတို့ကလေးတွေလည်း ကိုယ့်ရိုးရာ တေးကဗျာကလေးတွေကို ကြည်နူးစေရန် လိုသေး၏။ ထိုအတွက်ပင် ဤစာအုပ်ကို စီစဉ်ရခြင်းဖြစ်၏။ လူကြီးမိဘများ၊ ကျောင်းဆရာ ဆရာမများ၊ စာရေးဆရာ ကဗျာဆရာများ၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပုနှင့် ဇာတ်သဘင်၊ တူရိယာ၊ ဂီတဘက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ် စသူတို့ အသီးသီး သိုင်းဝိုင်းလိုက်ပါလျှင် အတိုင်းထက်အလွန် ကောင်းမွန်၍လာမည်မှာ ယုံမှားဖွယ်ရာမရှိချေ။

သော်ဇင်

ကလေးချော့

အမေသည် ကလေးကို ပုခက်တွင် သိပ်ကာ **အေ အေ အေ** နှင့်
စပြီးလျှင် အိပ်ရန် အချိန်တန်ကြောင်းတို့ကို စိကာပတ်ကုံးသီဆို၏။
ထို့နောက်ကလေးတို့ စိတ်ဝင်စားသော ဗျိုင်း၊ ခို၊ ဟား စသော
သတ္တဝါကလေးတွေအကြောင်းကို ဖွဲ့ဆို၏။ သို့ဖြင့်
ကလေးမျက်စိ မှေးကျသွားသောအခါ သူ့နှုတ်တွင် ပေါ်လာသော
သီချင်းတို့ကို အစီအစဉ်မရှိ သီဆိုလေတော့၏။

ကလေးချော့

ကိုရွှေဗိုင်း

လူကလေးရဲ့ အိပ်ချိန်တန်
ဗိုင်းရှေ့ကပုံ၊
ပျံလေတဲ့ ကိုရွှေဗိုင်း
ညွတ်တွေက ဝိုင်း။

စပယ်ကုံး

လုံမကလေး အိပ်ချင်ပြီ
ဝဲတိုင်ကို မှီ၊
အိပ်ချင်ပြီကွဲ့ စပယ်ကုံး
လွှဲကြပါအုံး။

ကြောင်ပါး

ကြောင်ပါးရယ် မြီးတန်တို
အဆီကိုစားပါလို့
အသားကို မျို၊
ကြောင်အို ပေမေး
ကိုက်ပါနဲ့လေး။

ဖိုးလနတ်သား

ရွှေလမှာ ယုန်ဝပ်လို့
ဆန်ဖွပ်တဲ့ အဖိုးအို
ဟောကြည့်ပဆို
ဆိုသာဆို ပိုမိုတဲ့ စကား
ကလေးအငိုတိတ်အောင်
အရိပ်အရောင်ပြတယ်
ဖိုးလနတ်သား။

ခိုဖြူ ခိုပြာနက်

လူကလေးရယ် ငို
ခိုဖမ်းလို့ ပေး။
ခိုဖြူ ခိုပြာနက်ရယ်
ဖမ်းခက်လှလေး။

ဖားကောက်ခွဲပါ

လူကလေးရယ်တဲ့ ချော့စရာ
မိထိလာ ကန်တော်အောက်မှာ
ဖိုး ကောက်ခွဲပါ
ဖိုးပါလျှင် တကောင်ပေးပ
မျက်လုံးရယ် ကြောင်တောင်တောင်နဲ့
ဖိုးကောင်က သေး။

မျက်တောင်ကော့လေး

အိပ်ချင်တဲ့ မျက်တောင်
မေး ယောင်ယောင်
မျက်တောင်ကော့လေး
ပေ မေးမေး။

ချိုပေါက်တဲ့နွား

ရီးလေးရယ်ရို
ချိုပေါက်တဲ့နွား၊
တို့လယ်ဝင်လို့ စား
ကြီးတော်ရို နွား။

ဗိုင်းရယ်

တံတားအောက်မှာ
ငါးကောက်လို့ ရှာပါတယ်
စားသောက်ပါတဲ့ ဗိုင်းရယ်။

ကြယ်တလုံး

မိုးပေါ်မှာ ကြယ်တလုံး
တိမ်ဖုံးလို့ လမသာ
သာတော့ခါ သာပါလိမ့်မယ်
နတ်ဒေဝါ သူဖန်ဆင်း
ဖိုးလ နတ်မင်း။

ဗိုင်းတောင့်ကလေး

လုံမလေး ဖြူဖြူ
ဗိုင်းတောင့်ကလေးနှင့် တူ
တော်တော်ကြီးကာမှ
လူကြီးနှင့်တူ။

အဖိုးကြီးအို

အဖိုးကြီးအို ခါးကုန်းကုန်း
မသေပါနဲ့ အုံး၊
နောင်နှစ်ကာ တန်ဆောင်မုန်း
ပွဲကြည့်ပါအုံး။

ကြက်တူရွေး

ကြက်တူရွေး အာခေါင်နီ
ကွမ်းကလပ်ကို ချီ
မချီပါနဲ့ ကိုကြက်တော
ဘကြီးလာမှပြော။

ရွှေကျေး

မမလေးကွယ် ငယ်ကမေး
တောက ရွှေကျေး
အစာဝကာမှ ဌာနပြန်ဘို့ရေး
တောသံကိုပေး။

ကဏ္ဍန်းသီး

ရိုးလေးရဲ့ ပေါက်ပင်
ကဏ္ဍန်း ပင်
နေဝင်ကာ နီး
ကဏ္ဍန်းသီး။

ဝါဆိုပွဲ

အမေဆိုဆဲ ဝါဆိုပွဲ
လှည်းကလေးနဲ့ သွားရအောင်
ကုက္ကိုပင်မြန်ခုတ်ပျံ လှည်းလုပ်ရအောင်
လှည်းလုပ်ယင် ကြာရော့ ကြာရော့
မဘုတ်ဆုံ တင်ဆုံကြီး
လှည်းလုပ်လို့ စီး။

မာလာကင်္ဂုဗ္ဗ

တောင်တောရယ်သာ
မလာကင်္ဂုဗ္ဗ
တပင်ကိုတပင်ရှက်တယ်၊
ကျေးငှက်က မြူး။

နွားညီနောင်

ခလောက်ကလေးရယ်တဲ့
ဒိုးဒိုးဒေါင်၊
ပျိုတို့မောင် ယာမလုပ်တယ်
ဝါးခုတ်တဲ့ တောင်၊
နွားညီနောင် စည်အောင်ကွဲဖေကျောင်း
မောင်နှင့်မယ် တူယှဉ်နွဲကာမှ
ယူငင်ကာ ချူဆင်ဆွဲလို့ရယ်
လှည်းယဉ်နှင့် မောင်း။

မိုးနတ်မောင်

မရွာဘဲ မမဲလာနှင့် မိုးနတ်မောင်
ပိန်းပိတ်လို့ မှောင်၊
ရွာမယောင် ဟန်ဆောင်နှင့်သူမြူး
ရွှေမိုးညိုမြောက်မြေထူးဆီက
ကွယ် ... ချိန်းသင့်ပါဘူး။

ကွန်းခိုတဲ့နန်း

စိမ်းလဲ့ ငယ်တဲ့ ညိုပြာရောင်
ပင်ဝါးရဲ့ လေယူသိမ်းတယ်
ယိမ်းနွဲမြောက်တောင်၊
မြူခိုးရယ် မှောင်
ဟိုတောင်ကျော့ ခပန်း
ရွှေဥဒေါင်းငယ်တို့
မြိုင်စောင်းမှာ တွန်သံချိုလှတယ်
ကွန်းခိုတဲ့ နန်း။

တောသူရွာမို့

ရွှေပဟိုရ် စည်သံများကိုလ
မကြားရ ကြာချေပြီ
လေးလရာသီ၊
တိုင်းရွှေပြည် ဌာနီနှင့်ကွာလို့၊
ကြက်သံကို ပဟိုရ်ပြုရတယ်
ကွယ် တောသူရွာမို့။

လွမ်းဘွဲ့သည်တော

တောင်တရိုး ခိုးမှင်သန့် တဝေဝေ
မဟာမြိုင် သာတဲနန်း ပန်းက ထွေထွေ
ချောင်းမြစ်ရေ တွေတွေကွဲ သာမော၊
ဈာန်ပိုင်ရင် ထေရ်ရဟန်း လွမ်းဘွဲ့သည်တော။

တောင်သူတဲ

ချိုးနှစ်ကောင် ထနောင်းပင်ညီနောင်က
လွမ်းအောင်ကူခွဲ၊
ပန်းတော်ဖြူ ပင်မြက်မြေဖာ ထူလှတယ်
ဖိုးတောင်သူတဲ။

ပလွေတို

ပြည်ရွှေဘို မြို့တော်မြောက်ဆီက
ချောင်းပေါက်ပါလို့ မကူးနိုင်၊
ပလွေတိုယောင်မှာထိုးလို့ရယ်
ချောင်းရိုးကမိုင်း၊
မမလေးရဲ့ နှင်းဆီခိုင်
တဆိပ်စာမောင်ကိုင်ရယင်
ကူးနိုင်ငဲ့လေး။

လွမ်းသူစာခွေ

ရွှေဝသွား ပါးလိုက်ကွဲဆောင်ပါလေ
လွမ်းသူစာခွေ၊
သည်စာခွေ အထွေထွေပါလေရဲ့လေး၊
စီလိုသာ ကုံးရတယ်
စာလုံးဘယ်မလှတယ်
မိန်းမလက်ရေး။

ငွေသဇင်

ဝေလွင်လွင်
ငွေသဇင်ဟိုပင်မြင့်ဆီက
လေသင့်ရာမွှေး၊
သူခြံတွင်းပေမို့
လဲ့ဝင်းကို အယူခက်တယ်
နီးရက်နှင့် ဝေ။

မို့နတို

ပျိုလေးတို့ လယ်တလျှောက်
ပေါက်ပါတဲ့ မို့နတို
ဟင်း ချိုလှသေး၊
အချိန်တန် အိမ်ပြန်လျှင် ပျိုချစ်ဦးရယ်
ခူးခဲ့ပါလေး။

ယုန်ဖိုယုန်မ

တို့အိမ်တောင်က ချဉ်ပေါင်ခင်း
ယုန်ဖိုယုန်မ ဆင်းပါလို့လေး၊
တဲ့ကရို၊ ယုန်ကရို၊ ယုန်
သည်မယ်မွေးတဲ့ ခွေးကြန်စုံ
ဖိအထက်က ဇက်ကိုင့်
ရွှေယုန်တွန့်တွန့်လူးပါလို့လေး။

ဒေါင်းတွေကအော်

မိုးချုပ်လို့ ပြန်ချိန်တော်
မြတ်လေးစွယ်တော် ပေါ်တဲ့ချောင်းမှာ
ဒေါင်းတွေကအော်
ဒေါင်းအော်ယင် ကြိုလူလွတ်ပ
ပျိုတို့မောင် ဝါဝါဝတ်ကို
ဒေါင်းခွပ်ချည့်လေး။

ပန်းချိုးခဲ့ပါ

မမလေး ပန်စရာ
ပျိုတို့မောင် တောင်ပေါ်ရိုးက
ပန်းချိုးခဲ့ပါ၊
အပွင့်ရယ် ဝါ
အညှာမှာ မြရည်လိမ်းတယ်
ပန်းနွယ်ကစိမ်း။

ရွှေစေတီ

ဘုရားလေး ရွှေစေတီ
လုံးပတ်တော်ညှီ၊
ရွှေစေတီ ရောင်တော်လွတ်မှာ၊
မောင်နှင့်မယ် ပူသည့်ဝတ်ကို
ဆီးချွတ်လိမ့်လေး။

ဆံတိုလေးရယ်

ရွှေနံ့သာခေါက်ကို လ၊
ကျောက်ပေါ်မှာ တင်
ခန်းခွင်က မွှေး၊
လိမ်းမယ်လို့ ကြို၊
မှန်ယူခဲ့ ဆံတိုလေးရယ်
ပိမ်းရိုက်စို့ လေး။

ခံပွင့်

ပန်းစပယ် - နန်းလယ် မပေါ်ခိုက်ဟာမို့၊
အလိုက်တော် - တန်သင့်ရုံပ ခံပွင့်ကိုကိုး။
နန်းရဝေ မန်းမြေမှာ စပယ်လှိုင်တော့၊
ခံပန်းခိုင် ယာယီရွှေ့တယ် တောလေ့ရွာသုံး။

ဆုပန်တောင်း

ရွှေပြောင်ပြောင် တောင်ပေါ်ကဘုရား။
မောင်နှင့်မယ် ဆုပန်တောင်း၊ ပေါင်းရစေသား။

ယုန်ပစ်တဲ့တော

ဆူးပုပ်ကယ် လိပ်သကွ၊ ဆူးလေက ပေါ၊
နဘူးနွယ်ချိုနှင့် ကိုပိစို လယ်လို့ဟစ်တယ်၊
ယုန်ပစ်တဲ့တော။

ဇင်ယော်

ရွှေငှက်ကဲ့ဇင်ယော်၊
ရေပေါ် ဝဲလို့ပျံတယ်၊
ကြင်ဘော်နှင့် ကွဲရော့ထင့်၊
မယ်နဲ့တူ ပူလိမ့်မယ်။

ချိုလှတယ်

ကင်ပလင်း ဝုံမင်းတဲ့ ရောရ၊
ပြုံးပြောက် ကယ်ပါ။
နွယ်ကျီအာ ဘုံလုံရွက်ကယ်နှင့်
သပြက်ကယ် ဝီလညှိက
ချိုလှတယ်လေး။

ယိုးဒယားပြေ

မွေးမေလေး သူမသနားလို့၊
ရွှေသားကိုတဲ့ ထည့်လိုက်လေ
ဒီရေကတိုးသနှင့် ယိုးဒယားပြေ၊
သည်မိုးရယ် သည်လေနှင့်၊
သေပစေ မွေးမေထည့်တယ်၊
လွမ်းပေါင်ကွဲ့ လေး။

အောင်စစ်သည်

ချီလေတဲ့ ချီလေ -
မမင်းအောင် သူချစ်တဲ့
အောင်စစ်သည် တွေ။
ရောက်လွယ်အောင် ညောင်ရေနှင့်၊
စိန္တေမှာ ဖြူပြာအိရယ်၊
ဆွမ်း သက်စီလောင်း။

သည်မင်း

အဖိုး သည်တန္ခေ၊
ကွမ်းရောင်းတဲ့ ငွေ၊
သည်ငွေနှင့် သည်မင်း၊
တော်လိုက်လေခြင်း။

ပန်ချင်လျှင်

စပယ်တဲ့ လေးရုံ
မလေးမောင် မပန်ထိုက်တယ်၊
ပန်းပြတ်ခိုက် ကြုံ၊
အပွင့်ရယ်ကုန် အင်္ဂုဖြင့် ကျန်ပါသေး၊
ပန်ချင်လျှင် ပျံ့မောင်ကြီးရယ်၊
ခေါင်းဖီးခွဲ လေး။

ဖိုးခေါင်

ဖိုးခေါင် ကျူးကျော်
မန်းတောင်ရိုးပေါ်၊
သန်းကောင်ယံ လေချိုသွေးတော့၊
အေး ပါလှတယ်၊
သန်းကောင်ယံ လေချိုဖျန်းတော့
ချမ်း ပါလှတယ်။
ညဉ့်နက်တဲ့ ချိန်သန်းကောင်
ကျ ရွှေမိုးမှောင်၊
သန်းခေါင်ယံ မျှော်လိုက်စမ်းတော့
လမ်း ဘယ်မမြင်၊
အိုးလေ မောင်မောင်ရေ၊
မျှော်ကိုး ယောင်မိပေ။

ကဏ္ဍချင်း

အမေ့တေးသံဖြင့် အရွယ်ရောက်လာသော ကလေးတို့
ကစားခုန်စားသော အခါမှာလည်း တေးသီချင်း သီကာပင် ကစားကြ၏။
ကစားချင်းတို့သည် သူတို့၏ ကစားဟန်ကို သရုပ်ဖော်သော သီချင်းတို့ပင်ဖြစ်၏။
ကစားဟန်တို့မှာ ကြက်ခွပ်ခြင်း၊ ထုပ်စည်းတိုးခြင်း၊ ဝိုင်းကြီး ပတ်ပတ်လှည့်ခြင်း၊
စသည်တို့ပင် ဖြစ်၏။ နောက်အဖို့တွင် သီချင်းလွတ် ကစားကြသဖြင့်
ကစားချင်းသီချင်း အများအပြား ပျောက်ကွယ်နေလေ၏။

ကစားချင်း

မောင်ပန်းမွှေး

ရိုးရိုးလေး - မောင်ပန်းမွှေး
မောင်ပန်းမွှေး ယုန်လိုက်တယ်
တောကျောင်းဘုန်းကြီး မြင်လိုက်တယ်၊
လိုက်ကြပါလား တပည့်များ
လိုက်လို့မမှီ ပြေးပြန်ပြီ
ရိုးရိုးလေး မောင်ပန်းမွှေး။

မကြာအေး

ကြာအေး ကြာအေး -
မကြာအေးကို သူ့အမေရိုက်ပါလို့
မှောင်မိုက်မှာ ငို၊
ကိုလူယို ထရံပေါက်က
ခြေထောက်ကိုဆွဲ တွဲလွဲ
တွဲလွဲနေပါအုံး
မိုးတောင်ကချွန်း မုံလုံး
မုံလုံးကို စက္ကူကပ်ပါလို့
ကြာကလပ်မှာတဲ့ ဆွမ်းတော်တင်
ပလ္လင်ပေါ်က မျောက်ကလေး
ဆင်းတယ်လို့ပြေး ကြာအေး
ကြာအေး ... ကြာအေး။

ကြက်ဖတညင်

ကြက်ဖတညင် တောကိုဝင်
မောင်ရင်လာတော့ လေးနှင့်ပစ်
မပစ်ပါနဲ့ မောင်ရင်ရယ်
ကြက်တက်စူးလို့ နေပါမယ်
ဘယ်ဘက်က စူးစူး
ညာဘက်ကစူးစူး
ခွပ်လိုက်ကြစို့ သူငယ်ချင်းရေ
အောက်အိအိအိအိအိ။

ရွှေဖလားနဲ့ ကြက်သား

ငါတို့ကြက်ဖနိုင်နိုင်
ရွှေဖလားနဲ့ ကြက်သားကိုဝင်
ငါတို့ကြက်ဖ ရှုံးရုံး
ငွေဖလားနဲ့ ကြက်သားတုံး။

ရွှေစွန်ညို

ရွှေစွန်ညို ဘာကိုလိုလို့ ဝဲတယ်
မထွေးလိုလို့ ဝဲတယ်
မထွေးမပါ တို့ချည်းသာ
ပါ - ပါရဲ့သား နောက်ကထား။

မထွေးအသား ခါးလှတယ်
ချောင်းငယ်ရေနဲ့ ဆေးပါမယ်
ချောင်းငယ်ရေချမ်း နွေမှာခမ်း
ပယ်လယ်ရေနဲ့ ဆေးပါမယ်
ပယ်လယ်ရေချမ်း ဘယ်မခမ်း
နောက်ကမယ်ထွေး အမိဖမ်း။

ဘယ့်ကြောင့်

ပေါက်ပင်ဘယ့်ကြောင့် ကိုင်းတယ်၊
ဗျိုင်းနားလို့ ကိုင်းတယ်
ဗျိုင်းဘယ့်ကြောင့်နားတယ်
ငါးပေါ်လို့ နားတယ်။
ငါးဘယ့်ကြောင့်ပေါ်တယ်
ကွဲလူးလို့ ပေါ်တယ်
ကွဲဘယ့်ကြောင့်လူးတယ်၊
ဖြုတ်ကိုက်လို့ လူးတယ်၊
ဖြုတ် ဘယ့်ကြောင့်ကိုက်တယ်၊
မိုးရွာလို့ ကိုက်တယ်၊
မိုးဘယ့်ကြောင့်ရွာတယ်၊
ဖားအော်လို့ ရွာတယ်၊
ဖားဘယ့်ကြောင့်အော်တယ်
မြွေကိုက်လို့ အော်တယ်
မြွေဘယ့်ကြောင့်ကိုက်တယ်
ဝါဝမ်းပူဆာ မနေသာလို့ ကိုက်တယ်။

တပြားနှစ်ပြား

တပြားနှစ်ပြား ပြားပြားထရံဖြူ
အဘိုးရွှေကြက်ကူ ကလူကလဲပိုးတောင့်တဲ
တောင့်တဲတင်ကောက် နို့ရေသောက်
သောက်ကြို သောက်ကြာ ပဲနဲ့သာ
နဲ့သာပုတီး အောက်ကနီး
ညီးညီးပြောင်ပြောင် မင်းရွှေတောင်
ရွှေတောင်ခမည်း၊ လင်နည်း ပေါက်သည့်အီး
ခမီးခမက် ရှိပါလျက်ကိုအရက်ခွဲသည့်ညည်း။

တလုံးနှစ်လုံး

တလုံးနှစ်လုံး လုံးလုံးခြံပွတ်နီ၊
အဘွား ငွေဝက်ပီ မထီမငိုမွှားခြေတို
ခြေတိုပေါင်ကား နို့ဖတ်စား၊
စနား - စနေ ပြောင်းညီခွေ
ညီးခွေ နားတောင်း ထိပ်ကဆောင်း
မောင်းမောင်းမြိုင်မြိုင် စိုးငွေဆိုင်
ငွေဆိုင်မယ်ဘွားမယားယိုသည့်ချေး၊
ချေးမိချေးမမရိုမှသာအလှကင်းသည့်မင်း

တလျားနှစ်လျား

တလျား - နှစ်လျား လျားလျား သရိုင်းညို၊
အဘေး မြဲကြောင်လို ပဂိုပဂုန်းပျားပိတုန်း
ပိတုန်းခြေကွ နို့သီးဝ
အင်္ဂါး - အင်္ဂေ နွမ်းလှိုင်စွာ
လှိုင်စွာ ခြေကျင်း တောင်ပဝင်း
လင်းလင်းဝေဝေ ဘုန်းစိန်တွေ
စိန်တွေဦးရီး မိကြီးစွန်းသည့်သေး
ယောက်ဖ ယောက်မိ မထောက်မိသည်
သတိနည်းသည့်မွှန်း။

ဟိုနှယ်သည့်နှယ်လား၊
လုံမကလေးကိုချစ်တဲ့မောင်
နှုတ်ခွန်းဆက် ရအောင်၊
ရေငုံခိုက်ကယ်နှင့် ကွမ်းငုံခိုက်ကယ်နှင့်
လုံမကလေး ကြိုက်တယ်တဲ့လေးလေ။

ကြက်တူရွေးအာခေါင်နီ

ကြက်တူရွေး - ကြက်တူရွေး
ငြိမ်းတုတ် ငယ်ငယ်ကမ္ပေး
ကြက်တူရွေးငယ်လေးအာခေါင်နီ
ကွမ်းကလပ်ကိုချို
မချိုပါနှင့် ကိုကြက်တော
ဘကြီးလာမှပြော အိုကြက်တော
ကျွန်တော်မ ဆံထုံးပေါ်မှာ
ကက်ကက်ကယ် မြည်ပါလို့ပြော
ရွှေကျေးကုလား ကလူ ကလူခေါ်
မောင်က လူလိုနော်တဲ့ လူလိုနော်လေးလေ။

မငြိမ်းစံတဘက်

မငြိမ်းစံရယ်လေ ဟေဟေလား၊
မငြိမ်းစံတဘက် ပန်းတခက်ကယ်နှင့်
အို - လက်မှာတဲ့ ရွှေရွှေစာ၊
လေတဲ့ လေပြေလား၊
မငြိမ်းစံရယ်လေ ဟေဟေလား၊
မငြိမ်းစံရယ်လေ ဟေဟေလား လေးလေ။

နန်းသူစီးတဲ့ဒန်း

ရွှေနန်းတော်သူငယ်လေ ပျိုဖြူပြာထွား၊
အို - ချောလေနိုင်မျှလား၊
ရွှေရံတော်လေများငယ်နှင့်၊
ကစားရွှင်မြူး အဆန်းထူး၊
ပန်းဥယျာဉ်တော်ဝယ်
စပယ်ဆီရော နှင်းဆီရော
မွှေးပေါင်းကြိုင်လို့ လှိုင်တယ်လေ၊
သုတ်သွင်း ဆော်လေပြေ၊
ဟိုလေ ဟီလေမြန်း နန်းသူစီးတဲ့ဒန်း။
တတွန်းတွန်းလိုက်လို့ တတွန်းတွန်းလိုက်မလား၊
နမတလဲ မောင်ကလဲ ကြီးကိုဆွဲပါလို့
လွှဲတဲ့ကာယူ၊
ဘယ်သူဘယ်စီးပါတဲ့ ဟိုလေ - ဟီးလေဟို
ရီလာ - ရီလာ လေလေ။

ရှင်ငြိမ်းတုတ်

ငြိမ်းတုတ် - ငြိမ်းတုတ်၊
အိုလေ - ရှင်ငြိမ်းတုတ်ကယ်တဲ့လေ
ငြိမ်းတုတ်ကယ်လေ သူမူယူ
နှုတ်ခမ်း ခပ်စူစူ၊
သူမူယူငယ်လေ တယ်မဖြောင့်
နဖူး ခပ်မောက်မောက်၊
နဖူးမောက်ကိုတဲ့ လှစေချင်
ပန်းပဲဖိုမှာပြင်၊
ပေမုတင်လို့ တူနှင့်ရိုက်၊
ငြိမ်းတုတ် မျက်ဖြူဆိုက်တယ်ကိုလေးလေ။

ရွှေကြိုးကြာ

ရွှေကြိုးကြာငယ်လေ အာကာပုံလို့သွား၊
ကြင်ဖော်နှင့် ကွဲရော့သလား၊
အာကာပုံသွား သနားစရာ၊
ကောင်ချင်း ဖော်လဲ့ဖော်မပါ၊
ဝဲကာပုံကာသာ ကြူးလို့ပျိုခေါင်းပေါ်မှာ
ကြိုးကြာငယ်လေ
အတောင်ညောင်းရှာလိမ့်လေး။

လုံမကလေး

ထိပ်ခေါင်တင် - ထိပ်ခေါင်တင်
ပိဿာလေးနှင့်ဘေးကိုလွယ်ကာတင်၊
ထိပ်ခေါင်တင်ငယ်လေး သခင်တပိုင်း၊
ကျွန်တော်မ လင်တပိုင်း၊
အို - လူတိုင်းကြိုက်တယ်ကို၊
လုံမကလေး လူတိုင်းကြိုက်တယ်ကို။

နှုတ်ခွန်းဆက်

အောက်ကယ်က တကြော်ကြော်၊
ဘောက်ရိုက်လို့ခေါ်
ခင်လေးမောင်နှင့် မပျက်လား၊

ရက်ကန်းရက်

ယက္ကန်းသည် မြန်မာအမျိုးသမီး၏ ပဓာန လုပ်ငန်းတရပ်ဖြစ်၏။
သူတို့သည် ယက္ကန်း ယက်ရင်း သီချင်းသီကြ၏။
သူတို့၏တူရိယာမှာ လက်ခတ်သံပင်ဖြစ်၏။
လက်ခတ်တွင်လည်းကောင်း၊ ခြေနင်းတွင်လည်းကောင်း၊
ချူများ၊ သံကွင်း၊ ကြေးကွင်းများ ဆွဲထား၏။ ခြေနင်းပြီး
ခတ်လိုက်သောအခါ မြည်သောအသံမှာ တူရိယာနှင့်ပင် တူလှ၏။
သူတို့သည် လက်ခတ်နှင့် ခြေနင်းတူရိယာဖြင့် သီချင်းမျိုးစုံ သီကြ၏။

ရက်ကန်းရက်

ရက်ကန်းစင်

ပျိုလေးရက်တဲ့ ရက်ကန်းစင်ကို
ဘာစင်လို့ မေး၊
မေးပါနဲ့ အေ၊
ပုဆစ်အိမ်ကွက်စုံခင်းတယ်
တင်းတိမ်တဲ့လေး။

ရစ်ရိုးနှင့် ရိုက်လိုက်လေ

တို့မေလေး သူ့စိတ်ဆိုးလို့
ဗိုင်းတောင့်ကြီးကို ကိုင်ကာမိုး
ရစ်ရိုးနှင့်ရိုက်လိုက်လေ
ကျော စိစိကြေ
နေချင်ပြီဘု မောင်ရဲ့လေး၊
ချစ်တဲ့သူလာကာမှ
ဒဏ်ရာကို လှန်ကာပြလို့
ငိုပါ့မယ်လေး။

သူ့ချည်ခင်

တလိန်နှစ်လိန် လိန်လို့ရှုပ်
အမယ်ပုတ်ကယ် သူ့ချည်ခင်
ဘယ်သူတွင်မှ သည်ရှုပ်ထွေး
ရှင်းပါ့မယ်လေး။

ဗိုင်းရစ်ခွင်

လသာကြမ်းပြင် ဗိုင်းရစ်ခွင်
သခင်လိုလို လင်လိုလို
စောင်ညိုကာပ ရွှေခေါင်ရမ်း
ဝှပ်ကွမ်ကွမ်ဝှမ်း။
လသာကြမ်းပြင် ဗိုင်းရစ်ခွင်
သခင်တပိုင်း လင်တပိုင်း
မျှော်တိုင်းလာပ လူယဉ်ကျေး
လေးလေ လေ့လေး။
လသာကြမ်းပြင် ဗိုင်းရစ်ခွင်
သခင်တခု လင်တခု
မျှော်ရှုပါရ ပျို့ချစ်ဆေး
ဝေးဝေ ဝေ့ဝေး။

လွန်းသုံးဆယ်

အပျိုငယ်တယ်လို့
သုံးဆယ်ချိတ်ပေး၊
လွန်းသုံးဆယ် အလယ်သေးတယ်
ဝတ်ပေါင်ကွဲလေး။

ဖူးစောင်

လှေဦး ဖူးစောင်ပုံ
စုန်မဲ့ရက်ရွေး၊
စုန်ရော့ကွယ် ပြောဖြူဝင်းနှင့်
မျှော်ခင်း ပျိုဝေး။

ကွမ်းတုံမိတ်

ရွှေမြို့ကို ဘယ်ခင်းကြောင့်
မောင်ဆင်း သလေး။
ကွမ်းတုံမိတ်နှင့် အချိတ်ဝယ်
ဆင်းမယ်တဲ့လေး။

မောင်ပေါင်းပြာ

ခေါင်းပေါင်းဘယ်မှာဗျလို့
ခန်းသာကမေး၊
မောင်ပေါင်းပြာ ရွှေပုံရွှေရယ်
တန်းပေါ်ကလေး။

ဒေါင်းရုပ်စုံ

ကွယ်လေးရဲ့ မင်းပုဝါ
ဒေါင်းရုပ်စုံပါ
ဒေါင်းရုပ်ပါ လူပျိုပေး
ဆိုလိမ့်မယ်လေး။

လက်ခတ်တယ် - ကျွန်းဖိုသား

ရွှေချည် ငွေချည် တန်းပါလို့
ရက်ကန်းကိုယ်စီ တန်းကိုယ်စီ
လက်ခတ်တယ် - ကျွန်းဖိုသား
သောင်းတိုင်က ကြားသလေလေး။

ပုံတော်ဝတ်စို့

မန်းကျဉ်ငုတ်တို့ ရွက်နုပေါက်မှ
ချဉ်ရေသောက်စို့ မလေးရယ်
ဘုရားငုတ်တို့ ရောင်တော်လွှတ်မှ
ပုံတော်ဝတ်စို့ မလေးရယ်။

မင်းပုဝါ

ကွယ်လေးရဲ့ မင်းပုဝါ
ခန်းထောင့်မှာကာ၊
ပျိုခန်းသာ ဝိုက်ကာမွှေးတယ်
ပန်းစုံလို့လေး။

ဇော်က

မမလေး ဘယ်ပညာနှင့်
မင်းရှာလို့ ကျွေး၊
ခြောက်ခန်း စင်တော်ပေါ်က
ပျိုတို့မောင် ညိုညိုလေး
ဇော်ကလို့ ကျွေး။

ရွှေယောင်ရစ်

ချောင်းရေကလျှံ
ကန်ရေကတိုး
ကြို့လာပါနှင့် ရွှေယောင်ရစ်ကယ်၊
ရေနှစ်မှာစိုး။

ယောထမီ

လုံမလေးကို သူ့အမေရိုက်ပါလို့
လာလာလေလိုက်ခဲ့ပါ့ မောင်တို့ရွာ
မောင်တို့ရွာမှာ ဘာတွေပေါ်တယ်
ပိတ်အင်္ကျီ ကြော့တွေစီလို့
ပန်နီချောရယ်နှင့် ယောထမီ။

မောင်းထောင်း

တောင်သူလယ်သမားများ ဖြစ်ကြသော ရှေးမြန်မာတို့သည်
စုပေါင်း၍ အလုပ်ကိစ္စ ပြုလုပ်ကြ၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုကြ၏။
စုပေါင်းပြီး အိမ်ဆောက်ကြ၏။ ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးကြ၏။
ကောက်ဦးပေါ်လျှင် သီချင်းတကြော်ကြော်ဖြင့်
မုံဆန်းထောင်းကြပြီးလျှင် မုံဆန်းအလှူပေးကြ၏။ ထမင်းနဲ့ထိုးကြ၏။
သူတို့၏ မောင်းသံမှာ စည်းဝါးပင်ဖြစ်၏။ မောင်းသံစည်းဝါးဖြင့်
သီချင်းသီကာ မောင်းထောင်းကြ၏။ ထိုမှတစ်ပါး အချင်းချင်း အပြန်အလှန်
အစောင်းအချိပ် သီချင်းများကိုလည်း ဆိုကြ၏။

မောင်းထောင်း

မောင်နှင့်မယ် အတူလူး
ညှင်း မောင်ကကူး။

မောင်းကျောက်ကိုချီ

လက်ဆုံတွေ ချပါလို့
ဟန်ကျအောင်စီ
ရွှေနှောင်သူ ပျိုအပေါင်းရယ်
မောင်းကျောက်ကိုချီ
ချီးကြူးငယ်သီ
ညီအောင်ပ အချက်ပေး
ပျော်ရွှင်ရွှင် ယဉ်ယဉ်တွဲပါလို့
နှံ့ကြစို့လေး။

စောင်းသံ

တဖက်ကယ်ပင်မြင့်က ညှင်းဆိုထင့်လေး၊
စောင်းသံကို ထောင်ချီနားမှာ
ကြားယောင်မိသေး။

မောင်းသံ

ဟိုရှေ့က ဆူညံ ဆူညံ
ဘာသံလို့မေး။
မေးပါနဲ့အေ
ရွှေနှောင်သူအလှူပေးတယ်
မောင်းသံတဲ့လေး။

ရင်းတိုက်ပင်

လယ်ဦးကဝေဝေ
ပျိုလေးငယ်ကစိုက်တဲ့
ရင်းတိုက်ပင်တွေ
ပျိုလေးအိုမဲ့နှစ်မှာ
တောဖြစ်ချည့်လေး။

ရဟန်းတွေဆွမ်းခံကြွ

ဟိုရှေ့က နီရွှေရွှေ
နေထွက်ပြီလေ
ဟုတ်ပါဘူးအေ၊
ဖန်ဆွတ်ရေ သင်္ကန်းနှင့်
ရဟန်းတွေဆွမ်းခံကြွတယ်
လောင်းလာကြစမ်း။

ကျွန်းဆယ့်နှစ်ပင်

ပျိုလေးတို့အိမ်စွန်း
ကျွန်းဆယ့်နှစ်ပင်
စောင့်ရှောက်စေချင်
မငြိုငြင်ရှင်အောင်မွေးပျို
မယ်နှင့်မောင် ကံဆိုင်ကြယင်
ကျောင်းတိုက်ဘို့လေး။

ပျိုလေးတို့မောင်

အသားညိုရောင် ပျိုလေးတို့မောင်
အဆောင်ရွှေရေးက သိမ်းခြံလိုထွေး။

ယင်းမာ

မလေးကြိုက်လို့ နှစ်ခြိုက်စရာ
ပန်းရွှေယင်းမာ၊
ဖူးငုံရယ်ဖြာ ညှာတံကသေး၊
မပွင့်ခင် အယင်ချိုးယင်
ညှိုးတတ်တယ်လေး။

ကျောက်ကိုချီ

ရွှေဖူးစာ ပါမလားလို့
ဘုရားမှာတဲ့ ကျောက်ကိုချီ
ကျောက်လေးလို့ ပြန်ခဲ့ပြီ။

မချီတောင့်လိပ်ဆေး

မဝယ်ဘူး မယ်ခူးတဲ့ဖက်စို
မီးမကူ နေပူမှာမကင်အားလို့
ထားရတယ် အိပ်ယာအောက်မှာ
မင်းသောက်ဘို့ကို
ညှာအနား ရှေ့သွားနှင့်ကိုက်လို့တို
မချီတောင့်လိပ်ဆေး၊
ပိုးမဟူ ချည်ဖြူကိုအလယ်ရစ်လို့
ငယ်ချစ်မောင် ရွှေဝသွားကို
ပါးလိုက်ကဲ့လေး။

ငွေမိုးတွေရွာ

ရွှေဘုန်းတော်တိုးပါလို့ ငွေမိုးတွေရွာ၊
နိုင်ငံမှာ ပြည်ရေးက သာလှတယ်လေး။

ဘယ်ပင်ကြွညှာတံလိပ်

ကျုပ်တို့ရွာစရိုက်
အလိုက်ကယ်ဘာသာ
ဘယ်ပင်ကြွ ညှာတံလိပ်ကယ်
မဲမိတ်နှင့်သာ
သူများလိုမရတတ်ပါဘူး

ညှင်းဘယ်ကကူး

မမလေး မင်းနဖူး
ညှင်း ဘယ်ကကူး
လေးတောင်ပြည့်ခန်းသာလယ်
ငါးထောင်ပြည့်ခန်းသာလယ်

ဦးသော်ဇင် စီစဉ်ပြုစုသည်။

ဘိလပ်ကယ် ရှုံပုဝါ
ဆာပါနှင့်တူနှိုင်း
အဖြူထယ် အလယ်မှာ ပြာမှိုန်မှိုန်နှင့်
ပုဆစ်အိမ် ကွက်စုံကျလေခဲ့
တင်းတိမ်စပိုင်း။

နရကန်ချဉ်ပေါင်ချက်

ရာသီကို ချိန်မလှပြီဘူ
ဘယ်ရတုမဆို
ခါမလင့် ငုံဆင့်ကာ စီရီနှင့်
ရိုးနီညွှာတဲ့နွဲ့မှာ
ဆူးလဲ့လို့ခို
သန္တာနွယ် ပတ်လည်ရည်လို့
မြရွက်ကယ်တဲ့ လဲ့ညို
ပင်ပျိုမြင့် ညွန်ဆူး
အောင်တိုးငယ်ခေါ်
ဝက်သားကျော်ဆယ်ပြန်ဘဲလိုက်စေတော့
မထိုက်တယ် ဆိုယင်ခံရမယ်
နရကန် ချဉ်ပေါင်ချက်ကယ်နှင့်
လဲရက်ပါဘူး။

ပုန်းအကျင့်ဆိုး

ဆက်ထုံးငယ်စဉ်
အပေါင်းချည် လျော်နီမျှင်နှင့်
သုံးလွန်းတင်ကြီး၊
ပလချာ
စုတ်ရာကို ဖါမထေးနိုင်ဘူး
လက်နှေးယင် ရေကုန်ဘဲဆုံးတယ်
ပုန်း အကျင့်ဆိုး။

ရွှေချိုးဖြူ

ဝေးကငယ် ခေါ်
နိုးပြန်သော် မသီလာတဲ့
ချိုးလိမ်မာကြီး၊
ယင်းတော်ထက်မူ
သံဆန်း ထွေထွေကူလို့
ရွှေချိုးဖြူ နှောင်အိမ် လွတ်ကယ်
လောကွက်နှင့် ပီး။

ဆေးတံတို

ဆေးတံတို တညှိလောက်ကို
ရော့ သောက်တော့ပေး၊
မယူလိုက်က မိုက်လို့ထင်၊
ယူလိုက်ပါက ကြိုက်လို့ထင်
သောက်စေချင် ကတင်တွင်ထောင်ခဲ့ကွဲ့၊
ညှိနွဲ့ရဲ့လေး။

ကွမ်းနုဝါ

တံတားဦးက ကွမ်းနုဝါ
ငမြာက ဆေး၊
ကွမ်းသီး တောင်ငူနှင့်၊
ကိုင်း ထုံးဖြူ ပြည်ရား၊
သာဝါးလို့ ထွေး။

ဂံဆိုတဲ့ဆေး

ရှူသာရူ မဖွာလိုက်နှင့်
ထွာဖိုက်ကယ် တံတို၊
ဂံဆိုတဲ့ဆေး
နန်းအိမ်ရှေ့ကျွန်
လွန်စေနှင့် တန်ရုံသုံးကွယ်
ခုံးမျက်ကလေး။

ရွှေဘန်ဘွေး

သောက်လျှင်ချို မျိုလျှင်မွှေးပါလို့
ရွှေဘန်ဘွေးရယ်တဲ့ ဆေးလိပ်ခေါ်
တယ်မယ်နှော် အမြန်ရှောက်ခဲ့ပ
ယာတောလယ် သစ်ပင်အောက်ကို
သောက်လဲ့ကွဲ့ မောင်လေး။

တန်ကြစို့အေ

တန်ကြစို့အေ - ပြန်ကြဘို့အရေး
တို့မွှေးမယ် ရွှေလည်မော့လို့
မျှော်ရော့မယ်လေး။

မိုးခေါ်

မြန်မာတို့၏ ပဓာန လုပ်ငန်းမှာ လယ်ယာကိုင်ကျွန်းဖြစ်၏။
လယ်ယာကိုင်ကျွန်း လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် မိုးသည်
လွန်စွာအရေးကြီး၏။ မိုးကို မှီငြမ်းပြီး လုပ်ဆောင်ကြ၏။
ရွာချိန်တန်လျက် မိုးမရွာလျှင် စုပေါင်း၍ မိုးခေါ်ကြ၏။
မိုးနတ်သမီးက မိုးရွာပေးသည်ဟု ယူဆကြသည့်အတိုင်း
အမျိုးသမီးများက မိုးနတ်သမီး အသွင်ဆောင်ကာ
တေးသီ၍ ကကြ၏။ အမျိုးသားတို့က ဝံတို၊ ဝံရေ စသည်
တီးမှုတ်ပေးကြ၏။

ရွှေကိုင်းမိုး

မိုးမိုး ရွာလိုက်ပါမိုး
 အိမ်မိုးခေါင် မြိုးထောင်ရအောင်
 ရွာလိုက်ပါတော့ မိုး
 မိုးမရွာဘဲ ကြာလေပြီ -
 မိုးရော လေရော လာလေပြီ
 ပိတောက်ပင်မှာမီးတကျည်
 တက်ပါလေ မိုးပါနီး
 အာလော့ကျီး မိုးပါးနီး
 မိုးမိုး ကြိုးပါလေ
 ရွှေကိုင်းမိုး ကြိုးပါလေ
 မိုးမိုး မိုးရိပ်ဆင်
 သည်မြေပြင်မှာ ရွာတဲ့မိုး
 မိုးမရွာဘဲ ကြာလေပြီ
 မိုးရောလေရော လာလေပြီ။

ဇော်ဂျီရှင်မ

ရွှေဖလေး ဖြူဖြူစင်စင်
 ရွှေလက်တောက်နှင့် ငင်
 မြန်ဘန်ဒီ ရှင်ဘန်ဒီ
 ဇော်ဂျီရှင်မ နတ်ကယ်လေး
 တိမ်းပေတော့ ယိမ်းပေတော့။

မိုးခေါ်

တောင်ခြေရင်း
 ဝါခင်းစောင့်တဲ့ ဖိုးအောင်ကျော်
 မိုးခေါ်လို့ပေး - ခေါ်လို့ပေး
 မိုးထိုး မိုးထိုး။

ရွာစေချင်

ကောက်ပင် ညိုမြ မိုးခိုခ
 ရေရမြက်တင် ရွာစေချင်
 ဇော်ဂျီရှင်မ နတ်ကယ်လေး
 တိမ်းပေတော့ ယိမ်းပေတော့။

ရသမင်ဂျီ

အဝတ်ကလေး ဖြူဖြူစင်စင်
 ရွှေဗိုင်းတောင့် နှင်နှင်
 ရသမင်ဂျီ ရှင်ဇော်ဂျီ
 ဇော်ဂျီရှင်မ နတ်ကယ်လေး
 ဆင်းပေတော့ ဆင်းပေတော့။

လာမယ်ဆို

သည်လယ် သည်မယ်စိုက်ပါလို့
 လိုက်ခဲ့မဲ့ ပုံလိုလို
 ယောင်ကြီးဗွေ လူလှဲစားရယ်
 သွားနှင့်တော့ဆို
 ပျိုဖုန်းမို ...
 လာမယ်ဆို မှာကတိကြောင့်
 ယုံမိတယ် လေး။

ဝဲတိုင်းဘို့လေး

ရွှေဘိုမြို့ အဝင်
 ကျွန်းဘို နှစ်ပင်
 ကျွန်းဘို နှစ်ပင် ရှင်အောင်မွှေးပေါ့
 မယ်နှင့်မောင် အလှူပေးယင်
 ဝဲတိုင်းဘို့လေး။

ကောက်သွယ်

တို့နန္ဒာ လယ်တော်တိုက်မအေ
 ညဉ့်စိုက်တဲ့ ကောက်သွယ်ငယ်
 မှန်း ဘယ်မျှကြီး၊
 ဟော ကြည့်စမ်း မွန်
 တန်ကို ဆယ်ပြည်ထွက်တယ်
 ဖြိုးအက်လို့ သီး။

အယူခံဗုံသံ

တီးလိုက်ပါတဲ့ ဗုံကြီးသံ
 ထက်ကောက်ကင် ဝေဟင်စွန်းမှာ
 လွမ်းစေဘို့ ဖန်လေ၊
 သိကြားမင်းရယ်တဲ့ ဘုံဗိမာန်
 အယူခံ ဗုံသံ တက်တယ်
 မိုး ကြွက်ကြွက် ညံလေ။

ရုံးထောင်နှင့်

ပြည်ရွှေဘို သာပါသေးစ
 လူတွေ့တိုင်း မေး
 သာပါသေးရဲ့ မြို့လယ်ခေါင်မှာ
 ရုံးထောင်နှင့် လေး။

အောင်ပင်လယ်

မန်းရွှေမြို့ နယ်တခိုမှာ
 ညိုပြီကွဲ့ မိုး။
 ပိုက်ဆီးရယ်ကာ ကန်နန္ဒာငယ်နှင့်
 အောင်ပင်လယ် ကန်တော်ကြီးမှာ
 စီးရေက တိုး။

ဗုံတိုသံ

ဗုံတိုတို လွယ်ကူမျှနှင့်
မယားက ကွာမယ်ဆို
သားမောင်က ငို
မငိုပါနှင့် လူကလေးရယ်
ဗုံတိုသံ ဆိုလို့ပေးမယ်
မင်း တိတ်ပလေး။

စွယ်တော်စင်

ကန်သာမှ ဒုမ္မာနံငယ်
သင်းပျံ့ပျံ့မွှေး
နန်းတော်ရှေ့ စွယ်တော်စင်မှာ
ချိုးတင်စို့လေး။

ပျိုးနတ်ရတယ်

လုပ်ရတယ်တဲ့ ကိုင်ရတယ်
မောင်ကြီး ထွန်ကို ဖြုတ်ယင်
ပျိုးနတ်ရတယ်
လုပ်ငန်းရယ်တဲ့ မတွင်တာ
နွားပြာ ချိုလိမ်ကော့က
အားပြောလို့ ဗျာ
ထမင်းက ညံ့လိုက်တာ
မသေရုံ ချဉ်ပေါင်ဟင်း
တင်းမျိုးရပါ။

ခနဲနဲ့ ရေကိုတင်

ထွာနံငယ် ခမောက်စုတ်နှင့်
လူလုပ်ကယ်တဲ့ ညံ့လိုက်တာ
ဆိုတဲ့ ထံဟာ
မိုးမရွာ မြေသာကွဲလို့
ခနဲနဲ့ ရေကိုတင်
ပန်းတဲ့ ဖြစ်အင်။

သည်ပျိုး

ကောက်ကြီးနဲ့ မယ်စော
ရောနှောလို့ ပျိုးထောင်
သည်ပျိုး ရေအောင်မှ
မယ်နှင့်မောင် အလှူပေးမယ်
မိုးကူပါလေး။

မိုးမြော်

ရွှေထိန်ပင် သာတဲ့အောက်က
ကောက်စိုက်ယင်း မိုးမြော်
မပေါ်လာ ကိုရွှေမိုးကလေး။

ကျောက်စိုက်ချိန်

ချစ်စရာကောင်းသော၊ ပျော်စရာကောင်းသော၊ စင်ကြယ်သော
လုပ်ငန်းတရပ်မှာ ကောက်စိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ ရှုခင်းရှုကွက်မှာ
ကဗျာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပန်းချီကဲ့သို့လည်းကောင်း၊
လွန်စွာ ချစ်စရာကောင်း၏။ ကောက်စိုက်ခင်းတွင်
စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးခြင်းတို့ အလျဉ်းမရှိချေ။
ပျော်စရာအတိုင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်၏။ ထိုလုပ်ငန်းမှာ
လုံမတို့အတွက် သက်သက်ဖြစ်၏။ သူတို့ကောက်စိုက်ရင်း
သိဆိုသော ကဗျာတေးတို့ကလည်း သူတို့လိုပင်
ချစ်စရာကောင်း၏။ ပျော်စရာကောင်း၏။ စင်ကြယ်၏။

ဆွမ်းတော်တင်

မနက် ဆွမ်းတော်တင်
ပြင်ပြီးလား မေး
ဆွမ်းတော်တင် ပျံ့ပြင်ပြီးပေါ့ ...
မောင်ကြီးရယ်လေး ...။

လင်းကြက်လား

ညဦးယံ တွန့်တဲ့ကြက်ကို
လင်းကြက်လား မေး
မသိသေးလား မလေးမောင်ရယ် -
သန်းကောင်တဲ့ လေး။

ရွှေမြောင်းရွာ

ရွှေမြောင်းရွာ သာပါသေးလား -
ရွှေမြို့နေ မေး
သာပါရဲ့ ရွာနံဘေးမှာ -
ရိုးရေက ဖွေး ...။

ရွှေဖိုးခေါင်

မလေး လွမ်းလေအောင်
ငှက် ရွှေဖိုးခေါင်
လွမ်းလေအောင် ငှက်ရွှေဖိုးက
မြိုင်ရိုးကို ထိုး ...။

ဆည်ပေါင်ရိုးက

ရွှေမြောင်းတောင် ဆည်ပေါင်ရိုးက
ငှက် ရွှေဖိုးသာ
ဆည်ပေါင်ရိုးက ငှက်ဖိုးသာတယ်
နား နာကြလေး ...။

ခိုညည်းသံ

ရွှေမြောင်းရွာတောင်
ကျောင်း ဆယ်နှစ်ဆောင်
ဆယ်နှစ်ဆောင် ပျဉ်ထောင်ကြားက
ခိုညည်းသံ ကြား။

ရှင်မာလဲ

ဘုရား ဖူးချေစို့ရဲ့
မင်းပျိုကို သွေး
ဖူးချေစို့ ရွှေမာလဲ
တောင်ထဲမှာလေး ...။

ခဲချီစို့

ဘုရား စေတီမှာ
ခဲချီစို့ လေး
ပျိုချီမယ် စေတီလှကို
မင်း ကြွခဲ့လေး။

ရွှေတိဂုံ

ဘုရား ရွှေတိဂုံ
လေးဆူ ဓာတ်ပုံ
ရွှေတိဂုံ ဓာတ်ပုံရိုက်ကို
ဖူးထိုက် ပေသေး။

ဆံတိုလေးရယ်

ရွှေနံ့သာခေါက်ကိုလ
ကျောက်ပေါ်မှာတင်
ခန်းခွင်ကမ္ပွေး
လိမ်းမယ်လို့ကြံ
မှန်ယူခဲ့ ဆံတိုလေးရယ်
ပိမ်းရိုက်စို့လေး။

စာဆိုနဲ့ခွာညို

ရွှေမြို့က ပန်းခွာညို
စာဆိုနှင့်ပေး၊
စာဆိုနှင့် ခွာညိုပန်းရယ်
နန်းမြေထိမ္မေး။

ထုံသင်း

ရွှေမြို့နေ မင်းခြေရင်းက
ထုံသင်းကိုပေး။
လိမ်းမယ်လို့ ပျိုချေတော့
လေးပြေကမ္ပွေး။

ငွေပန်းငုံ

ရွှေမြို့က ငွေပန်းငုံကို
လူကြိုတိုင်းပေး၊
ငွေပန်းငုံ လူကြိုပေးကို
သိမ်းပေါင်ကွဲလေး။

ငန်းဆော်ပ

ပျိုခေါင်းကိုနေကျော်
နားချိန်က တော်
နားနေရန် ချိန်တော်ရော့မယ်
ငန်းဆော်ပလေး။

ရွှေယုန်နက်

ပျိုလေးတို့ ငန်းဦး
ယုန်ကူးလို့ ပြေး၊
ကြည့်လိုက်ကြဟေ
တောခြေမှာရွှေယုန်နက်တယ်
ထိပ်ကွက်နှင့်လေး။

ဘိက္ခုလုပ်မယ်

လယ်ကြီးကိုစိုက်မယ်ဆင်းတယ်
နေမင်းကပူ
သည်နေပူ ဘိက္ခုလုပ်မယ်
ဘန်းကုပ်နဲ့ လေး။

တုတ်တုတ်ကျချွေး

ခါးပုံကို မောင်ဖြုတ်လို့
ချွေးသုတ်တော့ ပေး၊
စီးပလေစီ မောင်မသုတ်နဲ့
တုတ်တုတ်ကျချွေး။

ငန်းစမှညှိုး

ပျိုလေးနေရောင်ထိုးတယ်
ငန်းစမှညှိုး၊
ကွယ်လေးရယ် မောင့်ခြုံထယ်
တန်းသွယ်လို့ မိုး။

ဘုန်းနိမ့်မယ်

ယော့ပါဗျာ ညာလက်ရုံးကို
ခေါင်းအုံးတော့ ပေး၊
အုံးပေါင်ကွယ် ညှိညှိစိမ့်ရယ်
ဘုန်းနိမ့်မယ် လေး။

တန်းတူပလေး

အမယ်လေးက စိတ်မတူ
ပူဘူးလား မေး၊
မောင်ပူလို့ ပျိုပူရတယ်
တန်းတူပါလေး။

ပြောချင်ပေါင်

အမယ်ဆိုသမျှ ပြောရမယ်မေး၊
ပြောချင်ပေါင် အိမ်တောင်က
နားထောင်တော့လေး။

မြိုင်ကြီးကိုခိုး

အမယ် သူရိုက်တယ်
လိုက်မယ်ပျိုငြိုး
ပင်သူယောင် လူသီးတဲ့
မြိုင်ကြီးကိုခိုး။

မွေးမေကဆို

ပျိုဘယ်နှယ် ခိုးမယ်
မွေးမေကဆို
လှေကားမှာ လှံပျံစိုက်တယ်
ဓားပိုက်လို့ ခိုး။

အင်ဖူးပြီလေး

ပျိုလေးလိုက်ခဲ့ခေါ်
တောင်ကျော်လို့ ဝေး
တောင်ကျော်လို့ လိုက်ချင်ဘူးကွယ်
အင်ဖူးပြီလေး။

တွေ့ချင်ယင်

အမယ် တောင်ညှိခြားတယ်
ထားမယ်တဲ့လေး။
တွေ့ချင်ယင် တောင်စဉ်မေးလို့
ဝင်ခဲ့ကွဲ့ လေး။

မွေးမိခင်မုန်း

ဒေါနရယ် သည်တပင်ကြောင့်
မွေးမိခင် မုန်း၊
ချိုချိုနဲ့ ပျိုပန်အုံးမယ်
ဒေါနခိုင်လုံး။

စကားဝါ

စကားဝါ ငုံတန်သေး
မြင်းပေါ်ကပေး။
မောင်ပေးလို့ မပန်ထိုက်တယ်
မြင်းမိုက်ကပြေး။

အောက်ကိုစုန်

ကွယ်လေးအောက်ကိုစုန်
မိုးမှုန်လှလေး၊
မိုးမှုန်မှုန် အောက်ပြည်ကြီးက
လှေစီးခဲ့လေး။

လွမ်းလိမ့်မယ်လေး

ကွယ်လေးမလာကြာလို့
မှာတော့မယ်လေး၊
ပျိုမှာယင် ရွှေကုံသိမ့်အောင်
လွမ်းလိမ့်မယ်လေး။

နေဝင်လုလို့

အနောက်ကို နေဝင်လုလို့
ပျိုနုတွေးမိုင်း၊
နေဝင်လုလို့ ပျိုနုမိုင်းတယ်
ပန်းခိုင်ကြွေးရေး ...။

ခပုံပွနှင့်

ပျို့တို့ကြံရေး ကုန်ခဲပြီလေး၊
ပိုးကျစ်စုံ ခပုံပွနှင့်
လူလှကြံရေး။

ရွှေခါဖမ်း

ရွှေခါညိုတွန်လှပြီ
တောစွန်ကလေး၊
မောင်နှင့်မယ် ရွှေခါဖမ်း
သွားစမ်းစို့လေး။

ဒေါင်းအိုးဝေ

သမင်ကတောက် ချေကဟောက်
မောက်ကကြိုးခွေ ဒေါင်းအိုးဝေ၊
ဒေါင်းအိုးဝေ ကြိုးခွေမောက်ကြောင့်
ပျို့ကြောက်သလေး။

ဖန်မီးအိမ်

မိုးချုပ်ရင် ကြိုလှဲလို့
မှာခွဲသလေး၊
ဖန်မီးအိမ် နန်းချည်ကျွမ်းအောင်
တွန်း ကြိုလှဲလေး။

ကြိုမဲ့သူ

အပျို့ ကြိုလှဲလို့
မှာခွဲတယ် လေး၊
ကြိုမဲ့သူ ပေါ်လာခဲတယ်
တောခံလို့လွဲ။

ငွေစားလွယ်နဲ့

လမ်းလယ် ချုံရိပ်ကြောင့်
ပျို့ထိတ်သလေး၊
ကွယ်လေးရယ် ငွေစားလွယ်နဲ့
လမ်းဖယ်လှဲလေး။

ခြင်းလုံးနဲ့

သူ့သား သူ့မေနှိမ်တယ်
ဆိုးချိန်မို့ လေး၊
ညနေခေတ်ခြင်းလုံးနဲ့
ပျော်တုန်းမို့လေး။

လာသာသာ

လာသာသာ ကျောက်ပျဉ်ခင်းတယ်
နှင်းဆီဥသွေး၊
ကွယ်လေးက ပျို့ကိုမှီတယ်
နှင်းဆီနဲ့မွှေး။

ရွှေဂူတောင်

သူ့သား သူ့မေချစ်လို့
လှေသစ်ကို ပေး၊
ရွှေဂူတောင် ကျောက်ဆောင်ဝဲကို
လွှဲလှော်ခဲ့လေး။

မြစ်ကြီး

မြစ်ကြီး အပြင်ကျယ်
လှိုင်းကလေးတွေ သွယ်၊
ဝဲအလယ် မြစ်ငယ်ရိုးမှာ
လှိုင်းမောက်လို့ မိုး။

တနွမ်းစာ

သူများမှာ တနွမ်းစာ
မိုးရွာမှ ပျို့၊
ကွယ်လေး ယောင်ခွေကြီးလို့
ရေနီးရာပျို့။

မင်ကြောင်

ကွယ်လေးရယ် မင်ကြောင်
ဘယ်မှောင်မှာ ထိုး၊
အေးနဂလိမ် ပုသိန်ခင်းလို့
မှောင်တွင်းမှာထိုး။

စပယ်ဖြူ

ပျို့ခေါင်း စပယ်ဖြူ
ပန်သူနှင့် လေး၊
စပယ်ခိုင် ဖူးခိုင်လှဲရာ
လွဲရော့ကွဲ လေး။

ရဲစားနဲ့လေး

ချစ်ပါတဲ့ ကြိုက်ပါ
လူပျို့တွေ လယ်ကန်သင်းက
ပျင်း နေ့တိုင်းလာ၊
မချစ်သာလို့ နေပါသေးတယ်၊
မကြိုက်သာလို့ နေပါသေးတယ်၊
နမလေး ကိုယ်မအားတယ်၊
ရဲစားနဲ့လေး။

ပန်းနီနီမပန်လေးနှင့်

သူငယ်ချင်းငယ်ကောင်း ယောင်းမတို့လေး ...
တိမ်ခိုးငယ်မှဝေဝေ နှောပင်ကြီး နှောသီကြေ
လေပွေတိုက်လို့ ဝဲတတ်တယ်
ဥသျှစ်သီး မြေကြီးမှာမြှုပ်
ပြာဖုံးအုပ်လို့ မီးဖုတ်လိုက်ယင်
သီးဘော်ငယ်မှ သီးဘက်
အပင်ထက်မှာ တက်တက်စင်

မီးကင်သည့်နှယ် ကွဲတတ်တယ်
စနေဂြိုဟ်စား ကြိမ်ခိုက်များမှာ
ချယားသစ်ပင်
အိမ်လှေကားတွင် စိုက်ထားလျှင်မူ
အင်ခွင်ဥစ္စာ နံတတ်တယ်၊
တံစက်ရေနှင့် တွင်းရေမတူ
ရေကမိုး ရေချိုးသူ
ညှင်းဖြူပြီးပြောက် စွဲတတ်တယ်၊
ပုဝါပြောက် အထောက်ကယ်မှမတန်
မျက်နှာသစ်လို့ အညစ်ခံ
ဝက်ခြံမဲ့လို့ မဲတတ်တယ်၊
သနပ်ခါး ကျောက်ပြားပေါ်တွင်
သောက်ရေအေး ရောသွေးလာလျှင်
နံ့သာအပေါ် ကျတတ်တယ်၊
မိုးချုပ်ကယ်မှနေထဲ စားဖိုထဲ အမဲကင်
စုန်းမှန်နတ်တို့ ရဲတတ်တယ်၊
ပန်းနီနီ မပန်လေးနှင့်
အမယ်မှာ နတ်ပန်းပွင့်တဲ့
အတင့်ငယ်မှ ရဲချင်
ပျော်လို့အားနှင့် ခေါင်းဖျားတင်
အယင်လူနှင့် လွဲတတ်တယ်၊
မိဘဘိုးဘွား ဆိုစကားကို
နားမျှမဝင် ထိမထင်ဘဲ
ကြိုပင်ကြီးမြောက် ပိတောက်ပင်တောင်
ညောင်ပင်ကြီးရင်း ကောက်စိုက်ကယ်ပြန်
ထိန်ကန်တွင်းမှာ လာရင်းမျက်မြင်
နေမလှန်းတဲ့ ပန်းလွင်လွင်ကို
ရွှင်လိုမြူးလို ကစားလို၍
ဝါဆိုဦးက ပန်ဘူးတယ်၊
အမယ်မင်း ဖြစ်ရလေခြင်း ယင်းမာရယ်ပေါ်
တော်သလင်းနှင့် မိုးတွင်းဝါဝင်
ဟို - ဆောင်းဦးသို့ မကူးခင်က
အယင်လူနှင့် လွဲရတယ်ရှင်၊
အပျိုဖြူ ငယ်ကကျွမ်းပါတဲ့ လွမ်းတုံ့တင်လေး။

မောင်ကလေးအောက်သို့စုန်

သူငယ်ချင်းကောင်း ယောင်းမတို့တော်
မဲလည်ပင်းနှင့် ဒန်းပင်နွဲ့နောင်း
ရက်ကာငယ်ပေါင်း ကင်းကြောင်းဆိပ်တွင်
ထိုးဝါးငယ်ဝယ် တကယ်စုန်ဖြစ်မလားတော်၊
စုန်မဲ့ဆို စုန်မဲ့ရက် ဆက်လက်မစုန်
တီးသည့်စောင်းနှင့် လောင်းသည့်ကြက်ကို
ပိုက်လို့ငယ်ငို မောင့်ကိုကုန်သွားတဲ့သလားတော်၊
ဆီကို ဆယ့်လေး ဆေးကို ဆယ့်ဝါး
ကုန်ဈေးငယ်နာ ကြာသနှင့်တော်၊
ပဲခူးသို့အောင် သန်လျင်သို့အဆိုက်
ပျိုမောင်ရင် ခြင်ပုန်းကိုက်လို့

ခြင်ထောင်မပါ လေမလာ မယ်သာဖျတ်ဖျတ်
တရုတ်ယပ်နှင့်
ဖျတ်ဖျတ်ကူးအောင် မရိုက်ပါရ
မောင်ကလေးအောက်သို့စုန် ရွှေဂုန်ကျွန်း
ဝေးလွန်းလှတော်။

မောင့်ကိုလွမ်းတော့

သူငယ်ချင်းကောင်းယောင်းမတို့ရှင်
မိကိုလွမ်းလဲ သောက်တော်ရေချမ်း
စားတော်ကွမ်းနှင့် သွန်းတဲ့ညောင်ရေ
ပန်းသပြေနှင့် ပြေဘူးငယ်ရှင်
ဘ ကိုလွမ်းလဲ သောက်တော်ရေချမ်း
စားတော်ကွမ်းနှင့် သွန်းတဲ့ညောင်ရေ
ပန်းသပြေနှင့် ပြေဘူးငယ်ရှင်။
မောင်ကလေး မောင့်ကိုလွမ်းတော့
သောက်တော်ရေချမ်း စားတော်ကွမ်းနှင့်
သွန်းတဲ့ညောင်ရေ ပန်းသပြေနှင့် မပြေလိုပါ
သောက်တော်ရေအိုး ဂျမ်းထိုးကောင်နှယ်
အပျိုဖြူ ငယ်နှမမှာလ ကြုံရတယ်ရှင်။

ရွှေအင်းသူငယ်

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ -
သူငယ်ချင်းရယ်ကောင်းသည့်
ယောင်းမတို့လေး ...
စိုက်ရေးငယ်မှ ကျင်းကျင်း
နှမကြီးမယ်သာစိုက်တဲ့ကောက်ပင်ရင်းမှာ
ကင်းကိုဘယ်ကထားသလဲတော်
ညှိတဲ့ငယ်မှရှင်းရှင်း
မောင်ကလေး မောင့်လည်ပင်းမှာ
ညှင်းကို ဘယ်က ပွားသလဲတော်
စိုက်ရေးငယ်မှ ကျင်းကျင်း
နှမကြီးမယ်သာစိုက်တဲ့ကောက်ပင်ရင်းမှာ
ကင်းကို လယ်က ထားသတဲ့၊
နေ့ကိုမပေး ညဉ့်ကိုပေးသည့်
ညှင်းလေးငယ်မှမြွေမြွေ
အမကြီးငယ် မယ်တို့နေသည့်
အိမ်ခြေဝင်းနှင့် ရွှေအင်းသူငယ်
မယ့်ညှင်းအုံကို အကုန်မပေး ကြွင်းသေးခဲ့လေ
အပျိုဖြူ ငယ်ကကျွမ်းသည့် လွမ်းတုံ့တင်လေး

ပျိုကြိုက်တဲ့သူ

ချစ်တဲ့သူငယ်လေး -
သူငယ်ချင်းရယ်ကောင်းသည့်
ယောင်းမတို့လေ ...
ဝါဆိုငယ်မှဝါခေါင် ရေဖေါင်ဖေါင်နှင့်
ရွာတောင်ကချောင်း ရွာနောက်ပေါင်းကို
ထနောင်းကြောင်ပျစ် ဆူးရစ်ပွင့်ကာ
မိုးမရွာသည် ရွာပါသော်လဲ မိုးမသဲ၊
လယ်ပြင်ငယ်မှပတ်သန်း ပျိုကောက်ငန်းနှင့်
အလွမ်းငယ်မှ ဖျော်ရာ
နှမကြီး မယ်သာစိုက်တဲ့ ကောက်ငန်းတာကို
မောင်ကလေးငယ် မောင်မလာသည်
မလာကတဲ နှမကြီး ဝမ်းမနဲ၊
ကောက်ငန်းငယ်မှ သွယ်ဝိုက်
ကန်သင်းပေါ်က မြော်မိလိုက်တိုင်း
ပျိုကြိုက်တဲ့သူ
ပုဝါထည်ကို ထိပ်လယ်မှာပေါင်း
ဆံသွယ်ပျောင်းငယ်နှင့် ဖောင့်ကြော့လူကို
စိတ်တူနှောလို့ မပြောရလေ
ယင်းမာပန်လျက် ကောက်စိုက်တက်ကို
လက်ခုတ်ပင်တောင် ပညောင်ပင်လှ
နှောပင်ခွနှင့် လမ်းမဒိုးယို
ဆီးချဲ့ရိပ်မှာလ တဆိတ်ကယ်ခိုပြီးလျှင်
ချုံ့ညှိစွန်းမှာတဲ့ အလွမ်းဖြေလေး။

မယ့်ကိုလိုလျှင်

ချစ်တဲ့သူငယ်လေး ...
သူငယ်ချင်းကောင်း ယောင်းမတို့လေ ...
နှမထွေး မယ်တို့အိမ်ကို သိလိုချင်မှု
နတ်ခရီးနှင့် ဈေးဆိုင်နှင့်၊
အိမ်တောင်ကမူ
ကြက်သွန်ခင်းနှင့် ရေတွင်းနှင့်၊
အိမ်မြောက်ကမူ
စပါးလင်နှင့် ဒန်းပင်နှင့်
အိမ်နောက်ကမူ
မိတ်သလင်နှင့် ချင်းပင်နှင့်
မိတ်လင်နှင့် ချင်းကိုလိုလျှင်
ဝါဆိုငယ်မှဝါဦး
မြေနူးနူးကို ကူးပါလဲ့ရှင်၊
မိတ်သလင်နှင့် ချင်းကိုမလို၊
နှမထွေး မယ့်ကိုလိုလျှင်
တပေါင်းငယ်မှ တန်းခူး
ရွှေဖိဦးကို ခူးပါလဲ့ရှင်
အလို အပျိုဖြူ သူနှင့်ဆိုသည်
ဝုံချိုကုံးငယ်နှင့် ဆောင်လုံးညှိလေး။

ရွာလယ်ခေါင်ခတင်ကြီးမှာ

ချစ်တဲ့သူငယ်လေး -
သူငယ်ချင်းကောင်း ယောင်းမတို့လေ ...
ငါ့ကိုကွယ် အမယ်ကြီးနှင့် ဘကြီးဖျက်လို့
အိမ်လေးထောင့်မှာ ဆူးချလျက်၊
ဖျက်နဲငယ်မှစေ့စုံ လှေကားခုံမှာ
ဂဠုန်မောင့်ကြောင့် စောင့်တော့တယ်၊
လှေကားဦးမှာ
ဘီးလူးမောင်ကြောင့် စောင့်တော့တယ်၊
လှေကားခြေမှာ
ဆူးလေမောင့်ကြောင့် ကြဲတော့တယ်
အိမ်တိုင်တိုင်းမှာ
နွားရိုင်းမောင့်ကြောင့် ချည်တော့တယ်၊
ထရဲကြားမှာ
ဓားသွားမောင့်ကြောင့် ထားတော့တယ်၊
အိမ်ကြမ်းကျားမှာ
အပ်သွားမောင့်ကြောင့် စီတော့တယ်၊
အိမ်မိုးခေါင်မှာ -
လှံထောင်မောင့်ကြောင့် စိုက်တော့တယ်။
မောင်လဲဘယ်က တက်ပျံမယ်။
မယ်လဲဘယ်က ဆင်းပျံမယ်
ကြွက်ကဲ့အယောင် ကြောင်ရဲ့အလား
ထုပ်နှင့်လျှောက်ကို တိုးဖောက်သွားက
သူခိုးဆိုညွှန်း မီးတင်ထွန်းလို့ ဝန်းကြံသောခါ
ဆင်းချခုံ လမ်းစုံ ရောက်ပါလိမ့်မလားရှင်၊
ညီမအထွေး ရွှေကလေးကို
ပြေး၍ကြည့်ချေ စေပေသောခါ
အမယ်မမ ကျွန်မခဲအို ဖြင်ငဲ့ပါတို့
ရွာလယ်ခေါင် ခတင်ကြီးမှာ စောင်းတီးလို့လေး။

မှာလိုက်ကဲ့ရှင်

ချစ်တဲ့သူငယ်လေး
သူငယ်ချင်းကောင်း ယောင်းမတို့လေ ...
မင်းမနီသား မြင်းကျား ခွာမဲ တလုံးထဲနှင့်
အိုးလှဲပစ်တင် တိမ်မိုးမဲနှင့်
ကသဲစစ်သို့ နှစ်မည်ဝင်သည်
သံလျင်ကို ရောက်ဘူးပါစရှင်၊
သန်လျင်ငယ်မှ မက မုတ္တမနှင့်
ဒလတသွယ် ဓဝယ်တခြား
ယိုးဒယားတလိုက် ကမန်ပိုက်ကို
တိုက်သောခါမူ ...
ဓားကိုသို့ကိုင် လှံကိုသို့နုတ်
စင်မြေပြင်မှာ ဝင်ကာခုတ်၍
တရုပ်ကယ်ရှမ်းပြေ ထွားထွားငယ်ကြေ
အောင်လေပြီတဲ့ -
ဆီမလူး ပေဖူးစာနှင့် မှာလိုက်ကဲ့ရှင်
အပျိုဖြူ မယ့်မှာကျွမ်း၊ လွမ်းတုံ့တင်လေး။

မောင်တို့နွားမှာ

ခေါင်းလောင်းငယ်မှ သံသာ တပိသာတံ၊
ဆည်းလည်းငယ်မှ သံသေး - ငါးဆယ်ပေးတဲ့
တင်ကြေးငယ်မှ မကြီး သုံးဆစ်နီးနှင့်
တင့်ရည်းငယ်မှ လှန်း သုံးခေါက်ချိုးနှင့်
သုံးချိုးလေးလွှား မောင်တို့နွားမှာ
နွားကျားသံတောင် နွားကြောင်လိမ္မာ
တပွင့်ကြာကို နှုတ်သာ ကောင်းနှင့်
မောင်းက နှစ်လုံး မျောခွက်ကယ်ကျိုး
မြေဒူးဈေးမှာ ဈေးမှီအောင်ရှာ
အပျိုဖြူ မယ်သာကျွမ်းပါတဲ့
လွမ်းတို့တင်လေး။

မောင့်မှာရဟန်း

မဆင်သာသည် ယင်းမာပင်ဖြူ
အပင်ငယ်ပျပ်သည် ဇလပ်ဖြူကို
ချူလို့ ပစ်ရတော့မလား။ ...
မကြင်သာသည် မင်းမှာသူနှင့်
အယူငယ်ကမ်းတဲ့ မလှမ်းသူကို
မြှူလို့ ရစ်ရတော့မလား။
မပန်သာသည် ယင်းမာ ခေါင်ရမ်း
ဇလပ်ဖြူငယ် တောင်သူပန်းကို
နှမ်းလို့ ပစ်ရချေတော့မယ်။
မချစ်သာသည် မောင့်မှာရဟန်း
ကမ္မဝါနှင့် ရွှေစာတမ်း
ကျမ်းနှင့်ဖြစ်ပြန်ချေတော့တယ်။
မပန်သာ ယင့်မာ အကိုင်းအခက်နှင့်
မကြံသာ မင့်မှာ အပေါင်းအဖက်နှင့်
အလိုလေအိုင် လူပျိုပုံမှာ
မယ်သာမူန်းပါတဲ့ ခွင်လုံးပိုင်လေ -

ခေါင်းပေါင်းပြာ

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ -
သူငယ်ချင်းကောင်း ယောင်းမတို့လေ -
ရှင်လူထွက်သစ် ဆယ့်သုံးနှစ်က
ချစ်တဲ့သူကို အယူတခြား
မိထွေးများက ဆီးတားဆို
ယစ်ကိုထောင်ကာ ထားရတယ်
နှမ်းနယ်တစေ့ - ရှေးကပါ ကြမ္မာငွေကြောင့်
မတွေ့ရတာ ကြာတောင်းကြာမှ မျက်နှာတူရူ
သူလည်းအလာ မယ်လည်းအမြော်
နေဝင်ကျော် ထွေးတော်အိမ်ပါး
တောင်ဆီနားသို့ ယာသွားပို့ပြန်
စောင်းလျားခြံနှင့် လက်ပံပင်ရှေ့
ကျဉ်းမြောင်းကွေ့ တွေ့သောခါ
ပူဝါယက်သစ် မယ်ကပေးတဲ့ ဝိုးသေးမဲပါ
ခေါင်းပေါင်းပြာ လည်မှာရစ်လို့

ဖွင့်လှစ်ကယ်မဆို ပခုံးပယ်တင်
မယ်ကျောပြင် လက်တင်ရပ်လို့
မယ်တတ်ကယ်ငို ...
မောင့်ကိုစိမ်းကား မယ်နှမက ဆိုသလား
တို့ချစ်ခြင်း ကွင်းအောင်တစေ
နေ့တိုင်းမွေ့တဲ့ သက်ကြီးဝတ်ကို
မြင်တိုင်းမုန်းစရာ ဝုံးမအို
ရေလို ခန်းခြောက်ပါစေသား။

ရွှေခါးပိုက်ကာ

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ ...
သူငယ်ချင်းကောင်းယောင်းမတို့လေ
နှမထွေး သူတို့မောင်မှာ စစ်သံကြားလျှင်
နာဖျားဥပါယ် ခိုကြတယ်။
နှမထွေး ပျိုတို့မောင်မှာ စစ်သံကြားလျှင်
ရွှေခါးပိုက်ကာ
အိုးစားဘက်ကို လိုက်လိုငယ်ရှာသည်
ရိက္ခာကနဲ မိုးက သဲသန့်
သံတွဲကို ကူးပါလိမ့်မလားတော်။
စစ်မှတမူ နှမထွေး ပျို့ထက်ဖြူကို
ယူပေလိမ့်မလား တော်။
စစ်မှာယွန်းမ နှမထွေး ပျို့ထက်လှကို
ရပေလိမ့်မလားတော်
စစ်မှာဆွေမျိုး
ဘိုးဘွားမောင့်မှာ ရှိသလားတော်
စစ်မှာတမူ
နှမထွေးပျို့ ထက်ဖြူကို မယူဘူးဗျာ
စစ်မှာယွန်းမ
နှမထွေး ပျို့ထက်လှကို မရဘူးဗျာ
စစ်မှာဆွေမျိုး
ဘိုးဘွားမောင့်မှာ မရှိဘူးဗျာ
ရေမြေသခင် ရှင်ဘုရင်က
မိန့်တော်စာနှင့် အပါချလို့ လိုက်ရမယ့်တာ
မြင်းမှာအုန်းခွံ ကျွန်မှာကုလား
ဓားမှာမိုးကြိုး ယွန်းနုထိုးနှင့်
အိုးစားဘက်စုံ စစ်သည်ပုံမှာ
ကျွန်ယုံကဲ့သို့ မောင်ကလေး
မောင်သာလိုက်တဲ့ တောင်ပတ်လယ်နှင့်
ဇင်းမယ်ဆိုသည့် ညိုတဲ့မြို့မှာ
ပျိုလွမ်းဘွယ်လေး။

ကြင်ပါရလို

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ
သူငယ်ချင်းကောင်း ယောင်းမတို့လေး
ပန်ပါရလို ပန်ရလျှင်လဲ
ပန်းမျှာသခင် ဂေါ်သဇင်ဟု
ပင်ဆင့်ပေါက်သည်

ရွက်မြောက် ရိုးတံမှသာတဲ့
လိမ်းပါရလို လိမ်းရလျှင်လဲ
ရွှေနှင့်နှိုင်းတူ တောင်ငူနွှင်း
ငွေနှိုင်းချင်းသည် ဝင်းထိန်ထိန်ငယ်
အချိန် ခြောက်ကျပ်သားမှ သာတဲ့
ကြင်ပါရလို ကြင်ရလိုလဲ
ရေမြေသခင် အရှင်စက်ရင်း
ရွှေတိုက်တော်မှာ စာရင်းသွင်းသည်
ခြင်းခြင်းတောက်တဲ့ လူမှသာတဲ့
အပျိုဖြူ ငယ်ကျွမ်း မယ်လွမ်းလှတယ်လေး။

ကြမ္မာဖန်လို့

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ
သူငယ်ချင်းကောင်း ယောင်းမတို့လေ
အမယ်မင်းငယ်နှင့် ဘမင်း မသနား
မျက်နှာလဲမဲ့ အားလဲနွဲ့သည် ဖြစ်ခဲ့ငြားလို့
သွားကြားမှရည်ယို ပြည်စိုးအိုက
စည်းစိမ်နှင့် လဘက်မလှမ်း
ကွမ်းမကမ်းသည် ကြေးထမ်းမြင့်လို့
အခွင့်မသာ အပေါ်ချောနှင့် ပြောရရှာ၏
သို့ပါလျက်ကို ဘယ်ပိပိကံကံ
ကြမ္မာဖန်လို့ ငွေကျန်အများ
ရှိသည်တစေ ပြည်စိုးတေက
မွေဖန်များလို့ စကားငယ်ကျွံသည်
ရွာဝန်ကြွေးငယ်ကြောင့်
မြေခင်း ဝေးချည်မယ်လေး။

နှမများမောင်

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ
သူငယ်ချင်းကောင်း ယောင်းမလို့လေ
ကြင်ချင်းငယ်မှရည်တူ ရှင်လူထွက်သစ်
ဆယ့်ခြောက်နှစ်က ချစ်တဲ့သူကို
ကလူငယ်မှ ကလဲ ချစ်ပေါ်ခွဲလို့
အသံကနာ သည်အရီးအေ - မိထွေးအေတို့
မွေနှောက်လာသည် ထွေရာတစ်
တောင်တပြင်မှာ အင်ခွင်ရှိသည်
ဗေဓိကကာ ပိန်းပါးပါးငယ်
မယားကွာက ရှာရှာဖွေဖွေ
သုံးခါရောက်လို့ သုံးခါခက်စေလျှင်
မျိုးဆွေလုပ်ချင် ဝတ်ဖြူထွားနှင့်
ပုဏ္ဏားမြင်လျှင်
ဗေဒင်အမယ်မေးလှတယ်
ဥစ္စာကိုမက် ဘယ်အတွက်ကြောင့်
သမက်ဖို့ကြံ ဟိုလတွင်းက
အသွင်းခံသည်
လူစံအမယ်ရွေးလှတယ်
အချစ်ဖွယ်ရာ ကြံတဲ့လမ်းက

ကြည့်စမ်းပါတော့ ရုပ်ဝါရွန်းစို
မယ့်သဘောနှင့် ပြောမဆိုဘူး
ပင်ကိုယ်ထွားငဲ့ ခြားတဲ့သူ
အိမ်ယောင် - ကျီယောင် ဝဲတဆောင်က
မြောက်စောင်တခြား လမ်းနားအလွန်
စည်းထောင့်ချွန်နှင့် ရွာစွန်နားက
ပွဲစားတူတဲ့ ရွှင်ချိန်ကာလ
ငယ်သေးစွာဟု နှမများမောင်
မျိုးဆွေဘောင်မှာ မဲစောင်ညှိနှင့်
အလိုလိုက်လို့ ထားတဲ့သူလေး။

နှစ်သစ်ကယ်ကျူးလို့

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ ...
သူငယ်ချင်းကောင်း၊ ယောင်းမတို့လေ -
မှိုင်းဝေငယ်မှသိခေါင်၊ မြေပြင်ကြော့ကြော့
ကုန်းမော့မော့နှင့်၊ ရွာတော့တောင်မှာ
ညောင်ပင်ကြီးအောက်၊ ဝေးကမျှော်သည်
တခေါ်လောက်တွင်၊ မြောက်ကဖြိုင်ဖြိုင်
ရေယဉ်စီးလို့၊ ခရီးငယ်ဆိုင်သည်
ထုံးအိုင်အင်းနှင့် လယ်ခင်းနှင့်၊
တရံတရံ ရေဝင်တောမှာ
တင်မောဟန်သည်
သံတူရွင်းနှင့် ခက်ရင်းနှင့်
အရှေ့တခွင် ဝေးမှကြိုဆိုက်
ကြည့်လိုက်မြင်သည် -
ပျဉ်း အင်ကြင်းနှင့် တလင်းနှင့်၊
စာနှင့်ငယ်မှသောင်းသောင်း ပျော်ရာကောင်းသည်
တပေါင်းရာသီ နှစ်သစ်ကယ်ကျူးလို့
တန်းခူးဆီကို -
ကောက်တီခင်းနှင့် မုရင်းနှင့်၊
မောင်တို့ပျော်နေ တောမြိုင်ခြေမူ
ဝေဝေမှိုင်းမှိုင်း တိမ်သားစိုစို
မိုးကခိုမှာ တိမ်ညိုငယ် ဆိုင်းသောခါ
ဖွဲ့တိုင်းတင်လေး -။

ကျောက်သိမ်း

မိုးလေဝသ မှန်ကန်၍ ကောက်ပဲသီးနှံတို့ ဖွံ့ဖြိုးကုန်၏။ သို့ကြောင့်
သူတို့သည် မိုးရွာပေးသော မိုးနတ်သမီးတို့ကို
ကျေးဇူးတင်၍ ပူဇော်ကြ၏။ သီချင်းသီကာ ရွှင်ပျော်ကြ၏။
မိုးလေလည်း ကင်း၏။ ဆောင်းဦးပေါက်သောအခါ ရာသီဥတုကလည်း
ကောင်းလှသဖြင့် အမျိုးသားတို့သည် ညဉ့်အခါမှာပင် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နှင့်
အလုပ်လုပ်ကြ၏။ ထိုအခါ သူတို့သည် ကျကျနနကြီး ဇာတ်ခင်းကြ၏။
မင်းသမီး မင်းသား နှစ်ပါးသွား၏။ နတ်ကတော်ထွက်၏။ ဇာတ်စုံခင်း၏။
တယောက်ကသီဆို၍ အခြားသူတို့က ပါးစပ်ဆိုင်းတီးကြ၏။

မယ်ဒေဝီ

ငှက်ပျော်လေဖီးဆိုင်
စားတော် အုန်းငယ်နှင့်
သုံးပါတော့ တူပျော်ပျော်
မယ်ဒေဝီ ခုနစ်ဖော်တို့
မြို့ပေါ်မှာ စားတော်ကျင်းတယ်
လေးထောင့်နတ်မင်း၊
ဖျင် အဖြူ အနီခင်းပါလို့
အန္တရာယ် ကိုယ်ဝယ်ကင်းအောင်
ဆင်း မလှဲပါ။

မောင့်ဗုံသံ

မောင်ဗုံသံ အစာကောင်းလို့
မောင်းသံလိုဟီ၊ ချစ်ကြိုးသီတဲ့ ပင်ကိုယ်လှရယ်
မင်းကြွခဲ့အုံး။

သားများမေလား

ပုံပွဲကိုတဲ့ ရှုမဲ့လာ
ကိုယ်ဗျာဆံ ရှည်ပါလှတယ်
သားများမေလား၊
သားများမအေ
တကယ်လေ ပုံတော်သား
ရဲ့ပျိုမယ်လား။

မယ်မလာ

ပုံပွဲကိုတဲ့ ရှုလဲ့ပါ၊
ပြုတင်းရယ် လေသာပေါက်က
မေးထောက်လို့မှာ၊
မယ်မလာ လိပ်ပြာကို စေတဲ့လားကွယ်
ဘုန်းမယ့်ကိုယ်စား။

ရွှေပေရွက်

ရွှေနားတောင်းကိုလ
ပုံခေါင်းလောက် ဝတ်စေ့မယ်၊
ပုံကြီးသယ် လိမ်လယ်လဲ့
နားချဲ့မိတယ်၊
မေးပါနဲ့ဟယ် -
ရွှေကိုကွယ် မဆိုထားနဲ့
ငွေကိုကွယ် မဆိုထားနဲ့
သူနားမှာ ရွှေပေရွက်ကို
ပေးရက်ကဲ့လား။

ယောင်ကြီးဘွေ

ပျိုလေး ကြိုလှဲ့လို့ မှာခဲ့မယ်လေး
ခိုးလှဲ့ကွဲ့ ယောင်ကြီးဘွေ ဆီးကြိုပလေး။

ပျိုမောင်ထွေး

ရွှေနံ့သာမြစ်ကိုလှ ပျစ်လှအောင်သွေး
လိမ်းမယ်လို့ကြံ မှန်ယူခဲ့ ပျိုမောင်ထွေး
ပိန်းရိုက်စို့လေး။

ပျိုပန်ပမယ်

ရွှေကိုင်း တောင်တော်ပေါ်
စွယ်တော်နှင့်မြတ်လေး
မလေးမောင်ချစ်တဲ့
ယောင်ရစ်ပျိုပန်ပမယ်
ခေါင်းခံကွဲ့လေး။

သုံးတော်ရပန်း

ထောင်ထိပ်ပေါ်မှာ
နွယ်ချိုနှောပါလို့
ဥဩတွန်တဲ့လရာသီ
ဖက်ဆွတ်ကယ်အင်ကြင်း
သင်းပျံ့ခဲ့ပြီ
တပေါင်းလကိုတဲ့ ပွဲတော်မှီ
သရဖီနှင့် ကန်ကော်ပန်း
နတ်စွယ်တော် ယဉ်မဆုံးတယ်
သုံးတော်ရပန်း။

စံရွှေကိုင်းရယ်

ရွှေသပြေ - ညှာကြွေလှတိုင်း
အလိုစံရွှေကိုင်းရယ် မိုးရီလို့ဝိုင်း။

ပျိုလေးတို့မောင်

အသားညိုရောင် ပျိုလေးတို့မောင်
အဆောင်ရွှေရေးက သိမ်းခြုံလို့ထွေး။

ယုန်ပစ်တဲ့တော

ခင်ပုတ်ကယ်လိပ်သရွေ
ဆူးလေကပေါ
နဘူးနွယ်ချိုနှင့်
ကိုပိစိုလယ်လို့ဟစ်တယ်
ယုန်ပစ်တဲ့တော။

ပျိုဖြူပြာဝင်း

ဘုန်းတော်ကြောင့်ပေါပါလို့ ချောရာကိုယူ
ပျိုဖြူပြာဝင်းရယ် ငြင်းသာမှငြင်း။

မိုးတောင်ကချန်း

ရွှေနဂါးခြံစရာ ဖဲကတ္တီပါ
ကတ္တီပါခြံတုန်း မိုးတောင်ကချန်း။

ရွှေပန်းနွယ်

တသွယ်တဲ့နှစ်သွယ်
မမလေးပန်တဲ့ပန်းက
ဆန်းပါလှတယ်
ရွှေပန်းနွယ် ပွဲလယ်မှာပန်သူများ
ဝင်းခပ်လို့ထား။

မှန်ဝိုင်းတော်သား

ပျိုလေးရွာကျော်တဲ့
မှန်ဝိုင်းတော်သား
လေးကျွန်းလုံးမောင်
ပိုးစောင်ခြံ မလာဖြစ်တယ်
ပိန်းရစ်လို့ သွား။

ရွှေကျီးညို

ရွှေကျီးညိုပြာ ဝဲတဲ့လို့လာ
ပျိုမောင်တော်လာမဲ့ရေး ဆီးကြိုပလေး။

ဆင်ဖြူတော်

ရွှေမြို့မှာတဲ့ ဆင်ဖြူတော်
ဘုန်းတောက်လို့ပေါ်
ဆင်ဖြူတော် ပေါ်သည့်နောက်မှ
စပါးဆန်ရေ ပိုလို့မောက်တယ်
ဘုန်းတောက်လို့ လေး။

ဝိုင်းဗျာပဂေး

ယဉ်ပေရဲ့လေ
ယဉ်ပေရဲ့ပြောင်ပြောင်
မှန်နန်းဘုရား ခေါင်တဲ့ခေါင်
အဆောင်တော်ရွှေရေးက
ဝိုင်းဗျာပဂေး။

ရွှေမဉ္ဇူ

ဂန္ဓတောင်တန်း
နတ်ပန်း ရွှေမဉ္ဇူ
သင်းယုံယုံကြူ
လေယူရာကြိုင်သင်းလို့
မွှေးပါဘိခြင်း။

သီတာရေကြောင်း

ဘုန်းတော်ကြောင့် တဝေဝေ လူပျိုတွေ
သီတာရေကြောင်း မောင်းတွေနှင့်လောင်း။

မြရေကြည်ကြာအင်း

ရွှေဘုန်းတော်ရောင် - နေလိုတောက်ပါလို့
ရွှေစက်အောက်မှာတဲ့ လူပျိုတွေ
မိုးသံ၊ လေသံနှင့် နတ်ရေကန်သာမော
ဝပြောပါပေ
မင်းပေါင်းခါတဲ့ နေပြည်ရွှေ
မြရေကြည်ကြာအင်း အေးပါဘိခြင်း။

မှာတဲ့ရက်

ရွှေလမင်းခပ်သာသာ
ဝင်းထိန်လို့ဝါ
မောင်လာမယ် မှာတဲ့ရက်ကို
မင်းထွက်ခဲ့လေး။

ညီနောင်စုံ

ပုံတော်ကို ဘယ်ဈေးက ဝယ်ခဲ့တယ်လေး။
နန်းတော်ရှေ့တောင် ပြည်ညောင်ပင် သာတဲ့ဈေးက
ညီနောင်စုံ ပိဿာပေးလို့ ဝယ်ခဲ့တယ်လေး။

ရပ်ကြီးသူ

လှိုင်းကိုက်ပြန် တိမ်လိပ်နှင့်
ဖဲချိတ်ကမ မဝတ်ဆင်၊
ရပ်ကြီးသူ ဖြူဖြူလတ်ကယ်
ကုံးစပ်နှင့်ယဉ်၊
ကုံးစပ်ဆင်လို့ ယဉ်သလား
နကိုယ်ယဉ်မို့ ယဉ်သလား၊
ရွှေခါးတော် ညှိဆိုင်နှင့်၊
ငွေခါးတော် ညှိဆိုင်နှင့်၊
မတူနိုင် အနေခြားတယ်၊
အလိုကွယ် မိုးကျနတ်လား။

ခန်းသာလယ်

ချစ်စို့ကွယ်တဲ့ ကြိုက်စို့ကွယ်၊
ကမ္ဘာမြေစာတုန်းတော့
မုန်းပါဘူးကွယ်၊
လေးတောင်ပြည့် ခန်းသာလယ်၊
ငါးတောင်ပြည့် ခန်းသာလယ်၊
မောင်နှင့်မယ် နှစ်ကိုယ်လူး
ညှင်းမောင်ကကူး။

နမ်းလိုက်တော့မယ်

တို့တော့မယ်တဲ့ ဆိတ်တော့မယ်
ဘယ်ချောက်ကာ ညာကဖမ်းလို့
နမ်းလိုက်တော့မယ်၊
မောင်ကြံရွယ်တဲ့ စပယ်ကုံး
အလိုကွယ် - မင်းဘယ်သို့ကုန်း။

နှစ်ဆောင်ပြိုင်

တို့မေလေး ဆိုလိုဆဲ
အိမ်ခွဲပါလို့ ဆောက်ရအောင်
မဲဇာဆို ရွှေလီထဲ ဝါးတွဲခဲမောင်
မောင်မောင်တွဲတွဲ ဝါးရွှေဖောင်
နှစ်ဆောင်ပြိုင် ကျယ်ကျယ်ဆောက်ပ
သုံးဆောင်လေးဆောင် ကျယ်ကျယ်ဆောက်မှ
နေလောက်မယ် ပျို့သက်ထားရယ်
သားတွေကများ ...။

ဝါဆိုပွဲ

အမေလေးဆိုလိုဆဲ ဝါဆို - ဝါဆိုပွဲကိုလ
လှဲကလေးနှင့် သွားစို့မောင်
ကုပ်ကိုပင် မြန်မြန်ခုတ်ပ
လှဲလှဲရအောင်
လှဲလှဲရင်ကြာတော့မယ်
မဘုတ်ဆို တင်ဆိုကြီး လှဲလှဲလို့စီး။

အသက်နှင့်ထပ်တူ

သူတကာချစ်သမျှထက် ရှစ်ဆလောက်ပိုတယ်။
လူမို့သာ ဘုန်းမို့ရယ် မျိုချင်ရဲ့တပါး။
မင်းအသက်နှင့် ထပ်တူကြင်မယ်။
မောင့်အသက်နှင့် ထပ်တူကြင်မယ်။
မှတ်ယူကာ စွဲစိတ်ကထား။

ဖဲရိုက်လို့နေ

မလာတည လာတညနှင့် စကားနှစ်ခွဲ ပုံမသေ၊
ပျို့တို့မောင် အလေလိုက် ဖဲရိုက်လို့နေ။

လိုက်ပရစေ

ရွှေလရောင်ထိုး အိမ်ခေါင်မိုးမှာလ၊
ငွေလရောင်ထိုး အိမ်ခေါင်မိုးမှာလ၊
ပုဆိုးပိုက်ကာ စောင်ပိုက်ကာနှင့်
လိုက်ပရစေ ရွှေနွယ်ရိုးရယ်
အလိုကွယ် မိန်းမကပါတဲ့ခိုး။

မြင်းပေါ်တင်

မမလေးကို မောင်ကမ်းမယ်လို့
လူဆိုးတွေနဲ့ မောင်တိုင်ပင်
မြို့ရှေ့တောင် ညောင်ပင်ကြီးမှာ
မြင်းကိုယ်စီပြင်၊
လထွက်ကလေးမှာတဲ့ မြင်းပေါ်တင်
လဝင်ယင် မန်းတောင်ရောက်အောင်
မြင်းငေါက်ပါတော့မောင် -။

မငိုက်တမ်း

ရွှေကြက်ဖောင်းပျံ တောင်ပံနက်စေတော့
ငွေကြက်ဖောင်းပျံ တောင်ပံနက်စေတော့
မငိုက်တမ်းသာပ ရွှေပွဲပျော် အလိုကွယ်
လင်းခါမှ ပြန်ကြပါတော့နော် -

မြိုင်ဟေဝန်

မြိုင်ဟေဝန် မြိုင်ဟေဝန် မြိုင်ဟေဝန်
ရေတံခွန် စိမ့်စမ်း လမ်းသွယ်ဖြာ၊
မွေးရနံ့ ထုံလှပါ။ မြင်ရန်ဆန်းတယ်နော်ဗျာ
ပန်းမင်းမြတ် ရွှေအာသာ ...။
ရနံ့ချိုစွာ တသန်းဟိုမှာ တခွင်လုံးတော
တောဝန် ဘွေခွင်မှာ မောင်လှဖေလင် မြင်ရံနှင့်မော၊
ကျေးသံ ငှက်သံနှော ပြော - ပြောကြရူ၊
အောင်း ဥျံသံတွေပြင် ကျိုမင်း ဖေဝိဇ္ဇာ
ဂူချောင် သင်္ခမ်းမှာ နော်ဗျာ -
သူယောင်ပင်လှမ်း မြန်းကြရူ။
လွမ်းစရာမြိုင်ကုန်းဘွေ တခိုင်လုံးရွှေ
သင်းရွှေပျော်ကြူးပေ ညှင်းလေဆော်မြူးပေ၊
နွေဦးဆန်းသမို့ မြင်ရန်မြင်ရန်ဆန်း
လျှမ်းတင့် - ပန်းမင်းမြိုင်၊
ရနံ့ချိုစွာနှော ဒေါန သောကခိုင်၊
ဟိုတသန်းမှာနော်မေ ချိုပျံပျံတွေကလှိုင်။
ဟိုဂနိုင်းတွင်းမှာလ သင်းကြည်ကြည်ကြူ
နှင်းဆီဖြူ ပင်လတ်တွေနှင့်
ရင်ခတ်ကယ် သေလာက
ဝေဆာဆာ ကြိုင်ရနံ့ငယ်
သင်းလှတယ်လေ ...။
သင်းတပျံပျံ ဆင်းရနံ့ကြိုင်စွာ
ဂေါ်ဇင်ပင်မင်း အင်ကြင်းရွှေဝါ
ယင်းမာ ကြိုင်လှိုင် မြိုင်လုံးငယ်
ခိုင်လုံးငယ်မွှေး ...
လာလာလေ လှမ်းခဲ့ပါ
မြနန်းငဲ့ - ဒါရူ
မောင့်သည်အူငယ်
မြိုင်ငူ ကိုယ့်မှာပန်းတာဖြင့်
အိုခင်ရဲ့ မောင်ထမ်းမယ် ထမ်းမယ်
မောင်ထမ်းလို့ ခေါ် ပါမယ်လေး။

ရွှေပြုံးကို သွားမယ်လို့

ရွှေပြုံးသွားမယ်လို့ ဆံဖျားသုံးတောင်ကို
ပြောင်လောက်အောင်ဖီး၊ ကျောက်ပြင်ကြီးရယ်နှင့်
မှန်ဘီးကိုယူခဲ့ပ ညှိနဲ့ရဲ့လေး

ပန်စေလို

ရွှေပြုံးကပန်းခွါညို မွှေးလှတယ်ဆို
ပန်စေလို လောင်းညို လှေကလေးနှင့်
ချိုးတင်ခဲ့လေး၊ ချိုးတင်ခဲ့လေး။

ရွှေပြုံးစည်တဲ့ရွာ

ရွှေပြုံး - ရွှေပြုံး မြို့ပင် မြို့လုံးနှင့်လေး။
ရွှေပြုံးစည်တဲ့ရွာ သာလွန်းလှလေး။

ဆိပ်ဆီကြိုလှဲပ

ဘယ်စိစိ ညာစိစိ ရွှေပြုံးဘက်ကိုချီ၊
ညနေရီကိုလေ ဆိပ်ဆီကြိုလှဲပ
ဖူးချင်လှလေး - ဖူးချင်လှလေး။

နေညိုညို

မဖူးရပါလိုလို ရွှေပြုံးဘက်ကတို၊
နေညိုညို ရွှေကိုယ်မြင်လှဲပ၊
ပျိုတို့မောင် ငယ်ကကျွမ်းကို လွမ်းလှချည်ရဲ့။

မင်းညိုနောင်

စိစိတဲစိစိ ရွှေပြုံးဆို ပွဲတော်ကြီး နီးပြန်ခဲ့ပြီ၊
ပျိုလေးတို့နှင်းဆီ မင်းညိုနောင် လှေကနှင့်
ဆီကြိုလှဲလေး - ဆီးကြိုလှဲလေး။

လောင်းညိုကလူး

တက်ပြင်တဲ့ ရွက်ပြင်
ရွှေပြုံးဆို ရွာအနောက်
ချောင်းပေါက်ကိုဝင်
မိုးသက်ကယ် ဆင်သလေ
ပြန်ခင်မယ် ထင်ဘူး၊
ပျိုတို့မောင် နှစ်ကိုယ်ထူး၊
လောင်းညိုကလူး။

ပန်းမွေ့ရာ

အတူလေရယ်တဲ့ ယှဉ်ကာပြိုင် - ယှဉ်ကာပြိုင်၊
ပန်းမွေ့ရာ ကော်ဇော်နှင့် ရောနှောလိုထိုင်။

ဇာတ်တော်သား

ပျိုတိုင်းကြိုက်ပါတဲ့ နှင်းဆီခိုင် - နှင်းဆီခိုင်
ခွင်လုံးပိုင်ပါတဲ့ ဇာတ်တော်သား ဝေးရာကရှာ။

ဖိုးကျောင်းတကာ

သန်းခေါင်ကို နေ့မှတ်ပါလို့
အရပ်ကိုတဲ့မှ အားမနာ - အားမနာ
မသောက်ရယင် သီလစောင့်တယ်
ဖိုးကျောင်းတကာ။

မင်းကျော်စွာ

သောက်တော်ဗူးရယ်နှင့် ကိုယ်မကွာ - ကိုယ်မကွာ
မင်းကျော်စွာလို့ မကျော်လား ဝေးရာကရှာ။

မယ်လေဟုန်စီးလို့

ထိန်ဝါ မိလ္လာ တိမ်ပြာလေ ရှက်သန်း ရှက်သန်း၊
မိုးဒေဝါ မိုးဒေဝါ ဖြိုးဝေဖြာ မောက်လို့သာလျှမ်း။
အာကာဘွေနှန်းက ပန်းလေလေ တိမ်လိပ်ရောင်၊
ဆန်းအလှ ဆန်းအလှ မကာရုံးကြွ တမျှ မြင့်သီခေါင်။
မိုးနတ်မောင်ငယ်လေ ဖန်လေရေ့လား၊
လေပဇ္ဇန် လေပဇ္ဇန် တဟုတ်လေ မယ်စီးလို့သွား။
တိမ်လေ တိမ်ဖျားဆီက အားလေလေ ကုန်နွဲ့ကာ၊
ရည်မှန်းလို့ ရည်မှန်းလို့ ပြည်နန်းသို့ ဝေးလေ
ဝေးလို့ကွာ။
ထက်အာကာငယ်လေ ဘယ်ညာမှန်း
ပွေပွေတာ မေမေမှာ ဖေမဟာလေမြင်လာပါလှဲစမ်း။
ပြည်အောင်ချာနန်းကိုလ ရော်ကာသာရမ်းပါလို့၊
ပျံ့သန်း ပတ်လှည့်ကာ လေတည့်မှ ပျံသန်း
ပတ်လှည့်ကာ။
ထက်ကောင်းကင်ယံ မယ်လေဟုန်စီးလို့ ပျံတယ်၊
အတောင်ငယ်ညောင်းပါပေါ့ သေကောင်းကွယ်
သေလိမ့်မယ်။

ရှင်လောင်းလှည့်

သက္ကတဘာဘာ သျှရီမှ သျှိုးဟု အသံပြောင်းသွားဟန်တူ၏။
သျှရီမှာ ပါဠိလို သိရီ၊ မြန်မာလို ကျက်သရေမင်္ဂလာဖြစ်၏။
မန်လည်ဆရာတော်သည် သျှိုးလိုက်ရတုသွားအတိုင်း ရေးသော
သူ၏ ရတုများကို မင်္ဂလာရတုဟု ခေါ်စေ၏။ ရှင်ပြုသည် မင်္ဂလာ
အခမ်းအနားတရပ်ဖြစ်၏။ ထိုအခမ်းအနားတွင် သီဆိုသော ရတုဖြစ်၍
သျှိုးလိုက်ရတုဟု ခေါ်ဆိုဟန်တူ၏။ အချို့ကမူ သတို့သား ရှင်ပြုသောအခါ
သူ၏ချစ်သူက လွမ်းတင့်ကြွေး၍ မျက်ရေစိုရွဲသောကြောင့်
ရွဲလိုက်ရတုဟု ခေါ်ကြောင်း ယူဆကြ၏။ ရခိုင်က ရွန်းလိုက်ကဗျာဟု ခေါ်၏။

သျှိုးလိုက်ရတု

ပုလဲရတနာ ဝေဠုယာနှင့်
 အဗ္ဘဗ္ဗထေရ် ရောင်မစဲသည်
 ရည်ရွဲယိုလှလှနှင့်၊
 ဗုဒ္ဓကုံလောင်းစကြာ အာဏာပြန်ကြောင်း
 လွှဲမစောင်းသည် ယူညောင်းဆယ်ယင်ကာနှင့်၊
 လေးဒီပါသူပေါင်း ဆယ်ချောင်းဦးနှိမ်
 အသမ္ဘိန်သည် ဘောဟိန် ရိုက်ကာညောင်း၍၊
 စကြာပေါင်း ခုနစ်စုံ လူ့ဘုံထင်ရှား။
 ပျော်စံစားသည် တို့ဘုရားလောင်းပွင့်လျှာတည်း။
 မွန်စွာမဟုတ် စုတိချုပ်သည်
 ကျင့်ဟုတ် ဗြဟ္မပြည်သို့လေ၊
 မွန်စွာမဟုတ် စုတိချုပ်သည်
 ကျင့်ဟုတ် ဗြဟ္မပြည်သို့လေ။
 မြတ်ရောင်ခြည် ဝေအရိုက်ကယ်နှင့်
 မကိုင်ကတံ့ နတ်နွယ်
 နန်းရွှေဘုံ စံပျော်မွေ့တယ်
 ချမ်းမြေ့ သွယ်သွယ်
 အလှက လွန်နုနယ်
 ငွေစပယ် ကြက်ရုံး
 ဂမုံးငယ် ခိုင်သင်္ဇင်သို့ငယ်ပ
 မွှေးလှမဆုံး။

ဘုန်းကဝေဝေ ဗြဟ္မာပြေမှ
 လူ့ပြေစုန်ဆန် အမှန်ကျင့်သုံး
 တို့ရွှေကုံးသည် သည်ထုံးနာမ
 ကဝီလခေါ် ပြည်တော်သာသာ
 မယ်တော်မာယာဝမ်း၌
 ရွှေကြာတိုက် လင်းအောင်မြင်
 မြောက်လျှင်ဥတ္တရာ ခုနစ်ခါလှမ်း
 မိန့်ခွန်းမြွက်ပြန် အဟံသေဠော
 လောကသို့ဟု
 ရွက်ပျံနု တဆယ့်ခြောက်တွင်
 မင်းလျှင်သိဒ္ဓတ် ယသော်နတ်နှင့်
 လက်ထပ်တူညီတည်း
 ပလိပလာ သင်္ဂါဆင်းခုတ်
 သွန်းထုလုပ်သည် ရွှေရုပ်ကဲ့ပမာသို့
 ကေသာဆံထိုး ခါးကြိုးမေခလာ
 ဒွါဒရာသည် ဆင်ကာညွတ်ညွတ်မျှ
 ထက်မိုးဝရွှေဝတီ ဣန္ဒာသိကြား
 ညာထားကလျာ သုဇိတာနှင့်
 နွဲ့ကာစံလျက် တိုးတက်စရာ
 လွန်စွာထူးကဲ အံ့နိုင်ဘဲလျှင်
 အမြဲမောက်လို့ မိုးရှင်

ဆင့်ရရင့် စီရရီ ညီညီ တွဲတွဲ
 သွဲရရွဲနှင့် ဆိုဖွဲအုံးတလီမျှ
 ရမ္မ သုဘ သုရမ္မဟု
 နာမတွင်ခေါ် ရွှေနန်းတော်မှာ
 စံပျော်များ ရွှေစုံစီနှင့်လေ
 ရမ္မသုဘ သုရမ္မဟု
 နာမတွင်ခေါ် ရွှေနန်းတော်မှာ
 စံပျော်များ ရွှေစုံစီနှင့်လေ
 လူ့ဘုံတွင် ယဉ်ခေါင်ဆုံးပေမို့
 ကြော့ဘုန်းတဲ့ သာကီနွယ်
 တောင်နန်းညာ လကျာထားပေတဲ့
 များရွှေထုမယ်
 ရွှေရပ်လယ် ပျော်တယ်ပမညှိုး
 တန်းခိုးငယ် ဂုဏ်သိန်နှင့်
 မယ်ဗိမ္မာ ရွှေကိုယ်လှငယ်က
 သောကမစိုး
 နိမိတ်လေးဖြာ မြင်သောအခါဝယ်
 လောင်းလျာသိဒ္ဓတ် နန်းပြာသာဒ်ပြန်၍
 ချစ်ရန်မဆုံး ပုလဲကုံးအလား
 ပတ္တမြားအသွင် သားရွှေစင်ကို
 ကြည်လင်မေတ္တာပွားနှင့်
 သနားစုံမက် သားနန်းဆက်ကို
 ဖက်ကာဖက်ကာ အသာအသာနမ်း၍
 အလွမ်းတည်းလားမပြေ
 ရဝေဆောင်တွင်း လှခေါင်းချင်း
 နတ်မင်းယသော်နိုးမည်စိုးခဲ့
 တိတ်ခိုးကြံသောအခါ မတ်လျာဆန္ဒ
 ကဏ္ဍကကို ကကြိုးတန်ဆာဆင်လျက်
 ထွန်ရန်အကြောင်း ခွင့်ပန်တောင်း၍
 မတ်ကောင်းသခင် သုံးလူရှင်သည်
 အလျင်သန်လျက်ကိုင်၍
 ထွက်ဘုန်းလှိုင်ဟု မဏ္ဍိုင်တို့လောင်းလျာ
 မြင်းကျော်အဿ မက်ဆန္ဒနှင့်
 ပြည်မှထွက်၍လာသော်
 နော်မာသောင်ထိပ် စခန်းမြိတ်မှာ
 ဆံရိပ် ပယ်တော်မူ၍
 ဗြဟ္မာလျှာဒါန်း ကြာသင်္ကန်းဖြင့်
 ရဟန်းပြုပြီးခါ ဒုက္ကရာစရိယ
 ခြောက်နှစ်ကျအောင် ဓမ္မကိုယ်တော်ရာ၍
 တို့မှန်မြတ်ဆရာသည် ရတနာယရ
 ရွှေအိမ်မ၌ ကဗျာနဆင်ခြင်လျှင်
 ဤတွင်မှချ ခြောက်ရောင်ကြွသည်
 လင်းပတထိန်ထိန်တည့်လေ
 ဤတွင်မှချ ခြောက်ရောင်ကြွသည်
 လင်းပတထိန်ထိန်တည့်လေ၊
 မြတ်ဗုဒ္ဓ စိန္တေယျာ
 နိဗ္ဗူတာ ခေမာနန်းကို

မြန်းကြွသေချာ

သာသနာ ငါးထောင်သာအတွင်း
မပျင်းငယ် ဘာဝနာနှင့်
ငါးငွေ့ ခါခါတွတ်လျှင်
ကျွတ်လိမ့်မယွင်း။

ရွှေဝါဝင်းလဲ့ ခြောက်ပြစ်မဲ့
ချောနွဲ့ ငွေနှင်းရည်
ရွှင်ကြည်နုလုံး လှခေါင်ဆုံးကို
မောင်ဘုန်းကြင်မိသည်ကြောင့်
ရွှေမေတ္တာသည် ယူမည်ကြံဆဲဆဲ
ဖေ့ရစ်ခွေ လျှမ်းလျှမ်းဝေသည်
ဂဟေဆော်အမြဲသို့
အလွဲလွဲမရှိရအောင် မြင့်မိုရ်တောင်မျှ
မကဂုဏ်အင် ကျေးဇူးရှင်နှင့်
သခင်ပိတာ ထံတော်မှာလျှင်
ခွင့်သာပန်ကြောင်းနှင့် သွယ်နွဲ့ပြောင်းအံ
ပြုံးချိုချို စိတ်လိုချမ်းမြ
ကြောင့်ကြနှင့် မိဘနှစ်ပြင်ဆိုသော်
ရွှေလှော်မြဲခဲ မင်းရည်ရွှံ့သည်
စိတ်ထဲမှာ တရွှင်ရွှင်နှင့်
မြတ်ချစ်ရင်သာသနာ ထိန်ဝါတောက်ပ
ဒုလ္လဘဟု မုချထမ်းရပေတော့မည်
ရွှင်ကြည်ကြည် အာရုံစော
မနောဘဝင် ဇောကအစဉ်
ဆင်ခြင်သည့်အနေကို
ရွှေဝှမ်းလိုတအိအိ နေထိဖယောင်းပုံ
မြဲကာနဂလိန် ပုသိန်သဲပက်
တင်ခုံးထက်မှာ ငိုလျက်နှုတ်ဆက်ကာနှင့်
ခက်ပါဘိမောင့်ကို ပိုကရိနှင့်
ကိုယ်ဟန်ညွတ်တိမ်း နွဲ့နွဲ့ယိမ်းမှာ
ဒေါင်းဖန်ဝါသုတ်ကာ မျက်ရည်ရွှံ့နှင့်လေ
ကိုယ်ဟန်ညွတ်တိမ်း နွဲ့နွဲ့ယိမ်းမှာ
ဒေါင်းဖန်ဝါသုတ်ကာ မျက်ရည်ရွှံ့နှင့်လေ

အထွေထွေ မောင်တင်လျောက်မယ်ပ
မင်းစိတ်ချ နာတော်မူ
မြတ်ဘုန်းလူ သာသနာ
ထမ်းရွက်ရာ နောင်အကျိုးပေမို့
မင်းစေတနာ မညှိုးပါနှင့်
တိုးလို့ ကြည်ဖြူ
ဆုထူးငယ်ယူ လက်ဆောင်မူအကြောင်း
အပေါင်းငယ် ဝိုလ်လူနှင့်
နိဗ္ဗူတာ ပြည်ခေမကို
လှမ်းကြွလေကောင်း။

ဗျာ

မြို့လယ်ကမဏ္ဍပ် အရပ်မှာတဲ့ကုသိုလ်
ကျောင်းကြီးအို လက်ရမ်းငယ်ပြို
ရှင်လူပျို - တည်ကတဲကကျောင်းစိုလို့ရွှံ့။
အရှေ့ကို ရှောက်ကပါလို့
အနောက်ကိုတဲ့ မျှော်လိုက်ယင်
တံခွန်တိုင် ရွှေကုပ်ကားနှင့်
ဘုရားကိုမြင်
မမလေးတို့ မယ့်ဥယျာဉ်
အဝင်သာပေတောင်း
ပေမိရွှေကျောင်း။
ရွှေငွေပစ္စည်းဘောဂ၊ ပေါများကြွယ်ဝစေ။
ရွှေငွေပစ္စည်းဘောဂ၊ ပေါများကြွယ်ဝစေ။
ရွှေယောင်မောင်ထုံးလို့ ရွှေကုံးကိုဆင်
ညနေ မောင်ရင်ဖြစ်တယ် လွမ်းရစ်တော့လေး။
ရွှေစာ အမေပိုက်လို့
လိုက်ပါရစေ မေစင်လှတယ်
ကျောင်းပိတာ ဘယ်ဆီမလဲကွယ်
လမ်းညွှန်ပြပါအုံး။
စာပေလွေ မောင်ထမ်းလို့
ကျောင်းလမ်းကိုဝင်
ဘယ်စာ သင်မတုန်းကွဲ့
အမေလေး သံချိုနှောလို့ ပြောခဲ့ပါအုံး။

တပေါင်းပွဲတော်

လတို့တွင် တပေါင်းလသည် အသာယာဆုံးဖြစ်၏။ ထို့ပြင်
တောင်သူလယ်သမားတို့ အလုပ်အားသော လလည်းဖြစ်၏။ သို့ကြောင့်
ထိုလတွင် ဘုရားပွဲကျင်းပ၏။ မြန်မာတို့သည် မိမိတို့၏ အရေးအကြီးဆုံးသော
ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲတို့ကိုလည်း ထိုလအထိ ဆိုင်းထားကြ၏။ ထိုလသို့ရောက်မှ
မီးကုန်ယမ်းကုန် ကြကြ၏။ ပွဲကြီးလမ်းကြီးတို့တွင် အလွန်ကြီးမားသော
အရုပ်ကြီးများ အပြိုင်အဆိုင် ပြုလုပ်ပြီး သီချင်းဆိုကြ၏။
ထိုသီချင်းကို ဒုံးချင်းဟု ခေါ်၏။ အရုပ်၏ ဂုဏ်သတ္တိကို
ဒုံးချင်းဖွဲ့ဆိုပြီး ပျော်ရွှင်စွာ သီကကုန်၏။

ငါတောက်တဲ့မင်း

၀
 ကိုယ်လုံးပျောက်စုံ နီဝါကွက်နှင့်
 ငါတောက်တဲ့နက် ဘာမဖြူ
 ကျယ်မချပ်နှင့် ကပ်လျှင်ကြေမယ်
 သစ်နန်းရိပ်ဝေ ရွှေလှိုင်အောင်း
 သောင်းကျော်နံ့ဂုဏ်၊
 ရတု သုံးဝ မိုးလကြူ
 သစ်နန်းလှိုင်ဘုံ သည်အတွင်း
 ငါတောက်တဲ့မင်း အသံပြလျှင်
 ပဇ္ဇာန်နတ်မှ မနေသာ
 ရွာသွန်းချကာ ကန်ဆည်မြောင်းနှင့်
 ကောက်နှောင်းမျိုးပဲကုန်ဝပြော
 သာမောဒေယ လူတို့ဘောင်
 ငါအကျိုးဆောင် တောက်တဲ့မင်းဟဲ့
 ဘယ်သူရန်မတင်းနှင့် ကျေးဇူးတုန့်မကင်း
 ကပ်လိုက်လျှင်ကြေ သေချင်ယင်
 သည်ကိုတိုးခဲ့ မျိုးမှန်တဲ့သားမင်း
 သံခြံခိုလို့ခေါ် မိုးဒေဝေါ
 ပဇ္ဇာန်မင်းမှ သွန်းလာရချက်ခြင်း။

တောက်တဲ့ဘိုးအေ

၂
 ရွှေငွေဖလ်ရောင် ပြောင်ပြောင်လင်းလို့
 သပြေပင်မင်း ကျွန်းအပေါ်
 နှစ်သိန်းပေါင်းလို့ လေးသောင်းသာ
 ကျွန်းမြေကမ္ဘာ နယ်တလျှောက်မှာ
 မြင်တိုင်းကြောက်ဖွဲ့ ဂုဏ်သရေ
 တောက်တဲ့ဘိုးအေ ရန်ပုံခွဲ
 သဲ - သိမ်သိမ်ကျော်
 မြို့ရွာမကြိုက်တောစရိုက်
 အလိုက်အတိုက် လျော်ရာပြောင်းလို့
 လှိုင်ညိုအောင်း သစ်ခေါင်းပျော်
 ရွှေပြည်တော် တပုံလုပ်ကဲ့
 ဖြူဖြူတုတ်မဲ့ ရွှေရင်
 သယ် - ထိမတင်ကပ်ချည့်ပြားပြား
 ငရဲမင်းမှ မခွာနိုင်
 သံယောင်စိန်တိုင် မြဲတဲ့လက်ဝါး၊
 အဓိပတိဘုန်းတော်ကျွန်
 ကံချွန် - ဉာဏ်ချွန် ကြီးတဲ့စွမ်းအား
 လှိုင်ညိုဖျား တောသားလုပ်လို့၊
 ရံတအုပ်နှင့် တောမှာပျော်
 သစ်ပင်ပေါ် အိပ်မက်ပေး
 အစ်ဒွေးသူည တိတ္ထံပြု

သက်တော်တရာ နှစ်ဆယ်မြတ်မဲ့
 ပြည်ကြီးဥက္ကဋ္ဌ ပွဲတော်မို့
 ဘုံဌာနီလှိုင်ဦး ဖူးလာကြမပန်း၊
 ကံချွန်ဉာဏ်ချွန် ရွှေနန်းရှင်ကျွန်
 စိန်စွယ်ချွန်အံသွားနှင့်
 နံကြားကိုချိုင်ရော့မယ်
 ရွှေဂူလှိုင်ဘုံရို - ရဲဇာတိလျှမ်းလျှမ်း။

ဇော်ဂျီပျံသံဝိဇ်ကယ်

၃
 သုတလေးတူ ဘော်ပူးတွဲနှင့်
 မူလဓာတ်ခဲ ဘင်နာစပ်လို့
 ပဒါးမီးရပ် သံပန်းသေ၊
 ဆိုဆိုသမျှ ကျမ်းစာစောင်
 အခေါင်ထိပ်နေ ကဝေရမို့
 စိတ်လောင်မီးကျ ဂုဏ်ပြင်းဝန်သည်
 ဉာဏ်စတံခွန်သီခေါင်ဝဲ ကဲမြင့်ဝေစေ
 လွဲပေတိ စိန်တိုင်လျှပ်နှင့်
 ဆေးခပ်လို့ ဒန်ကိုမွေ
 သုံးမိသေ ကြေးနီဖြစ်တဲ့
 သုတစစ်ဒေါသထုတ်
 မီးမှာဖုတ် - ချက်ခြင်းပျောက်
 ဟင်္သာစကောက် ယုတ်မီးတို့နှင့်
 ကြွက်ဖြူကြွက်ညိုပဟန်းစု
 အမူပြု၍ ဖွဲ့သုံးတင်းနှင့်
 ချက်ချင်းအတန်သင်းငုံဖမ်းက
 အလိုချမ်းတဲ့ ပြာတမတ်နှင့်
 ကြေးနီတကျပ် ဘော်တဆယ်
 အရည်လယ်ရွံ့နီပြင်းစ
 မျက်စဉ်းတောင်ညိုလေချိုချို ဆော်ခိုက်ကို
 ဇော်ဂျီပျံသံဝိဇ်ကယ်
 ကြိုတ်လိုက်တဲ့ပွင့်ဆေး
 မိုက်လုံးကိုချိန် ဘူမဟိန်မြေစောင်းမျှ
 သောင်းဗိုလ်ထုရန်ပြို ရဲကိုယ်ကြီးစက်ထား
 အံတုလို့ကျယ် နင့်လယ်ကို
 တောင်ဆီးတော့ - ပြီးနေကြည့်ပဲသွား။

တိုင်းသိသူတော်

၄
 ကသိုဏ်းဆယ်စုံ အသုဘနှင့်
 ဂရုဓမ္မမြတ်တရား
 ငါ့နားလေသန့် ပျံ့မသင့်ဘူး
 သူရာဘိန်းဘင်း သောက်မြူးပျော်၊
 သစ္စလေးဆယ် မဂ်နှင့်ဖိုလ်ကို
 ဋီကာ ဝိဂြိုဟ် ကျယ်မပြောနှင့်
 စိတ်ကလောလို့ ဇောမဝင်
 မဟိဒ္ဓိအင် ရံပုံပိုင်း တိုင်းသိသူတော်

တန်ခိုးခြံခိုအက်၊ မိုးကြိုးစက်
ဘဝဂ်ပတ်ကုံး အံ့မဆုံး
သုံးဘောင် ခေတ္တ တိုင်းလုံးကျော်
မဟာသူတော် အောင်နဝင်းနှင့်
နိမ်နင်းလတံ့ လက်ရုံးထောင်
အဝီစိဘောင် ငရဲမင်းမှ
တင်ရင်ရိုက်လို့ ဝိုက်ဆိုက်မိုက်
ဇာတိဉာဏ်ခိုင်မို့ လွှင့်ဇေက်၊
ယမမင်းက နှင်းခဲဆောင်
တောင်ဝေးစိန်တောင် စိုးရလက်နက်
ကျောက်မျိုးလျှပ်တဲ ကျပ်မဟိန်
အပျိုဆယ်အိမ် အောင်တော့တသက်၊
အထက် - အထက်၊ ဝါးပွားဆက်
ဘဝဂ်လေးထပ် နန်းမအပ်
ဘုန်းတော်ရဟတ် ပတ်ပတ်မွေ
အောင်ပါလေ - အောင်စေသံစည်ရွန်း
ကျွန်းနိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦး၊ ထူးဆန်းအလှမ်းကျယ်
ဒေါင်းစာငယ်ဆွယ်လို့ တုလျှင် ဂရုမထားငါတရား
စကားလှယ် ဘယ်မသွယ်ဝိုက်နှင့်
အကြာအလယ်လိုက်လျှင်၊ အကြိုက်ဟုတ်စံ
ရွယ်ကုမာရီ၊ ဆန်းပေ ပလီငယ်လေ
ခွါမုံသင်းတဲ နှင်းရာသီ
ပေါက်ပန်းရောင်နီ သစ်ခေါက်ဆိုးနှင့်
ပိုးမစပ်တဲ ငါ့ကိုယ်ရုံ၊ ရစ်သိုင်းရယ်ခြံ
နှစ်ကိုယ်လုံ ပျိုပေါက်ကယ် မိုးသောက်မှ ထတမ်း
သီလကြောင် - သူတော်ယောင် ဖန်ထပ်ကယ်
သုံးရပ်သူစိုက်ပန်း။

ဗေဒင်ဆရာ

၅

အောင်ဇေယာဘုံ - တပုံတက်၍
ဉာဏ်ကွန်ရွက်ကို ဖွင့်တော့မည်၊
ဘိသိက်ဩဘာ တူကိုင်မြောက်ယင်
ပေါက္ခရာသာဒီ မဟိမိုးလို ဖြိုးလှိုင်ရသည်၊
ဟောယင်မလွဲ သံမှိုစွဲ
မြဲမြဲမှတ်မှ သိနားလည်မည်
ရောင်ခြည်တထောင် ဖလ်နေစက်
ထွက်သည်ကာလ အရှေ့က
ညနေတိုင်ပြန်ယင် အနောက်သို့ဝင်သလေ၊
ဆရာထင်လျှင် မှန်မခွဘူး
အာထဗ္ဗန ကျမ်းလေးပုံ
အံတာလုံလုံ နတ်ငုံပြ
ဒါယိကာမ အသက်တည်
ဂြိုဟ်ရစ်မည်နှင့် ဒွေးဘော်ပြု
သတ္တဂုရုစားကြွင်းကြိမ်
အိမ် - ယခုပင် ရကျိမ်းမြင်
အယင်စုတ်ကို မပယ်ကောင်းဘူး

ခြေလည်းနှစ်ချောင်း၊ ခေါင်းလည်းနှစ်မြွာ
ကိုယ်မှာတခု၊ ရုပ်တူပီမော - အနီနော
ဖြူသောလုပ်နှင့် ပန်းသတ်ပုံ
ပျိုင်းကြက်အစုံ တူကစားစို့
ရွှေနှောရောင်တံ နှာမှန်တို့ - ဟောကိုဘို့လားလား၊
အညစ်တွင်ခေါင်၊ မြန်ဘောင်မှာရေမချိုး
ကိုးနှစ်နှင့်ခြောက်သောင်း၊ မှတ်ကြလေကုန်
ရွှေဘွဲ့ပုံ အာခေါင်ချိတယ် - ဣတ္ထိယဇာတ်ပေါင်း။

ငါပုဏ္ဏားဖြူ

၆

တသိန် - တသိန် ဉာဏ်အိမ်ဖွဲ့ယင်
အကျယ်ချဲ့တိုင်း စည်တော့မည်၊
အဓိပတိ ကျမ်းလေးပုံ
အာဝံ - အာဂါ ငါကဟောမည်
အကြောတထောင် ဘလောင်ငြိမ်အောင်
တိုင်းသိမ်ရသည်၊
ဒါယိကာမ နတ်ထက်လှ
ငါ့စကားကို သင်နားလည်
ဆယ့်ခြောက်ပြည် ဘယ်လောက်ရို
အတင်းတိစ - ဟုတ်ကော်န်
မမှန်ယင် ငါပုဏ္ဏားကို
နံပါးထိုးလို့ အကုန်စီးတော့
သမ္ဘရာသီး - ငရုတ်သီး - ကြီးယင် ချဉ်စပ်
သဒ္ဓကပ်၊ မှတ်လော့အမိ - ဂဏှာဟိ
အသိအမြင် ပြီးပြစင်၊ ဇာတာခွင် အမှန်ရှုလျှင်
စတု ပဉ္စ သတ် အဋ္ဌာ - နဝါ မြောက်လွှား
ဓာတ်လေးပါး၊ ဂြိုဟ်စားသက်ရောက်
ကျိန်းကိုထောက်လျှင်၊ မြောက်ဥတ္တရေချမ်းသာကြီး
ဆီမီးတန်ဆောင် အတူထွန်းစို့
တခွန်းဆရာမှာစကား၊ ကစားစရာခရုသင်းနှင့်
ရွှေယမင်းလိုယင်ယူ၊ အချစ်ကယ်တူကြပါစို့
ငါ ပုဏ္ဏားဖြူ ကိလေထွန်းတယ်၊ ဦးစွန်နှင့်တွဲလဲ၊
အချောက်ကယ်တူ အချူသူကောင်းချည့်
အချောင်းတွင် ခေါင်ချုပ်တယ်၊ ဂုဏ်အုပ်တဲကြပြု။

ပုဏ္ဏမုံ

၇

စမ်းလက်ဇာတာ တကာမ
အနိစ် အပြ လွတ်ကင်းစင်
ဂြိုဟ်စီးဂြိုဟ်နှင်း ရှင်းသန့်လုံ
လပ်လာဘကြံ့တယ်လို့ကောင်းတယ်
လမ်းကြောင်းကြီးမြင်၊
အမိ-မိန်းမ အဘ-ယောက်ျား
တကာမကို စောက်ထိုးဖွား
ငါမှားသလား၊ မှန်-မဟုတ်ယင်
ဦးစွန်ကိုနှုတ်၊ စိကိုကုတ်တော့

လှခေါင်ချုပ်မဲ့ရပ်သွင် တရန်မြင်ကြင်မှုစိတ်နှင့်
ချွန်းမချိတ်နိုင် ရမက်ပွားလို့
ဘုရားလည်းဟော - စိတ်လည်းစော
ဉာဏ်အစောနှင့် အတွေးချော်
ဆရာတော်ကို မချစ်ဘူးလော့
အစ်ကုတ် - အတ်ကုတ်ဟောလို့ကြွေးမယ်
နမလေး ပင်စိမ်းပင်၊ ရေသွန်းပန်းတင်
ကိုယ်ရည်ရော်လို့၊ ပုဏ္ဏားကတော်ခံဘို့ကောင်းငဲ့
ရွှေနဖူးစာငယ်ကလေးက၊ ရေးသစ်စလက်ဟောင်း၊
ချော့သွေးကိုမြူ၊ သွားငွေဖြူဗျာဆံ့ကိုက်ကယ်
ငိုက်တဲ့လို့မေးယင်း၊ တွေးလိမ်လို့မကြံ
ပုဏ္ဏားပျံ ဉာဏ်မီးငယ် နီးလှလှအခင်း။

ငါးတပုံစော်ကဲ

၈

သစ္စကိန္နရီ - ကန်ချုပ်မင်းနှင့်
ပေရင်းနီစစ် တောခတ္တာ
ကာဠကဏ္ဍီ ဂမုန်းပုံနှင့်
ပင်စုံပေါသည့် တောရိပ်မောင်
တောင်တပြက်ရေ တွေတွေဆင်းလို့
နေချင်းသာလှ တို့ရပ်မှာ
လိုချင်စရာဘာမရူး ပေါများလှပါ
ကြိုက်ယင်လိုက်ခဲ့ နွဲ့ပြာပြာ
ခေါင်းတရာပြည့် တို့တောင်ခြေမှာ
ပွဲဦးနေရန် မှန်မယွင်းဘူး
လှဲဝင်းမယ်ထင်လျှင် နောက်လွယ်ရွှေသွတ်လို့
အိမ်ညွတ်အောင် ပုံခဲ့မယ်
ငါတပုံစော်ကဲ စွဲချစ်ကြလုံးလုံး
လောင်မီးပြထိန် သစ်မြေမှိုန်ခါစုမှာ
လွမ်းစမူပေါပေါ၊ သာတုန်းသို့သော်
ဂေါ်သင်ငုံဖူးခူးပါလှည့်စောစော။

တောင်သူလယ်သမား

၉

ခက်ရင်းလက်စောင် - မြောင်းထားမနှင့်
ခဲစ - ရဲစ - မဲညစ်ထူ
ရွက်မြေပိုင်သ ကျွန်းတိုက်ကာ
ပျဉ်းအင်သစ်ရာ ပင်နပဲနှင့်
ဝရဲ - ဝရဲ - ချုံအရှုပ်ကို
ရှင်းခုတ်တဲ့သူ
နေပူ - မိုးစွတ်ဆောင်းမရွတ်
အထွတ်မတက် ထန်းဖူးရွက်
ပုန်းပတ္တလာ ဆောင်းတော်မူ
ဆူးလွတ်နေပူ လွှာဘိနပ်နှင့်
သစ်ကျပ်ဆိုးတဲ့ မဲမဲဆဲ
တင်လံ - ရင်လံ ထိအောင်ကျိုက်လို့
ချစ်ယင်လိုက်ခဲ့ မပဇာ

နဘူးချုံသာလှတယ်
တောင်ပူဇာပျော်မငြီးတယ်
ကုန်းမြေပေါ်ကျပ်တီး
နွားဝါချိုစောက်နှင့်
ခလောက်ကယ်ဒုံတင်
ကွင်းလွင်က ထီးထီး
တောပြည့်စင် ဖောင်ဘဲ့နှင့်
ပင်ဘိန်းနွဲ့ဆူးချုံမှာ
ကင်းပုံညို ချိုပျားငယ်
များလှသီးသီး
ဇမ္ဗူပေါ် သေချင်ယင်မော်ကြဟဲ့
ဘော်တော်သံထားမ သွေးလက်စမသိမ်း၊
ငယ်စဉ်ခါက ချမ်းသာငြိမ်းနှင့်
သစ္စာထိန်းတဲ့ တို့နေရာ
ခုချိန်ကိုသာလှတယ်
ထန်းရွက်ကာ ခေါင်စိုက်ကယ်
လွမ်းလိုက်တဲ့ တကြိမ်း။

ခေါင်ကပ္ပလီ

၁၀

ဂုဏ်တံခွန် မိုးစွန်ဆောက်
လောကဓာတ်ရောက် လွင့်တော့မည့်၊
နှစ်ဆောင်မွန်းတဲ့ ရန်ကျွန်းတောင်
မော်ကွန်တန်ဆောင် အောင်သံလှိုင်းတဲ့
ကုလားရိုတိုင်း စက်အောင်နှိမ်
ဝရဲဇိန်ရောင် ပွင့်အာဆဲ ရဲဇာနည်၊
လေးဆူသမုတ် ရေအစုတ် ဝေဝုတ်ဘက်ကာ
စက္ကဝါ ကမ္ဘာထွန်းတဲ့ ကျွန်းတည်တည်
လှည်းမည်စကြာဇကန်ဟုတ်ချည့်
လောင်းဗုဒ္ဓသိုက်နန်းစံ
ဂုဏ်မဟာခံ ဆိုးချည့်ထိပ်ပိတ်၊
ရွှေပိတုန်းသို့ ကိုယ်လုံးပြောင်
ဣန္ဒြေရောင် ဖဲစချိတ်ချိတ်၊
ရှုပ်လိမ်ထွေးလို့ စမမြင်
သူဆံကေရင် ထွေးချည့်လိပ်လိပ်၊
မိုးကြိုးချောက်တော့ ဘာမထီ
ခေါင်ကပ္ပလီရဲချည့်မထိတ်၊
ကြိတ်စု - နုတ်စု ဂုဏ်ချောက်ခံ
ရာဇဝတ်ဒဏ် ဇကန်နှိပ်ချည့်
ဘိုသိက်စိုးရ ဆဒ္ဒရူင့်သိမ်
ဘုန်းတော်နှင့် နှိမ်မလေ ရှင်းလေဟဲ့ငြိမ်
ခေါင်မဟိန်ဇာတိ ကျွန်းပိုင်ကြီးလက်ရုံး၊
အန်တုလို့စွာ စက္ကဝါနယ်တိုက်မှာ
ရဲသိုက်ရထုံး။

မင်းကျော်ဆို ငါမဟုတ်ပေ

၁၁

ဇေယျာဘောင်မှာ ထောင်ယင်းမှားချည့်
ယောက်ျားငါ့ဟဲ့ ထိမထင်၊
အရူးတကာသွက်ချာလံ
ပြဟန် - မူဟန် မြင်သူရှက်လို့
တရက်ကိုးခါ ရှင်လူထွက်တယ်
နှိုင်းဘက်မမြင်၊
မင်းကျော်ဆို ငါမဟုတ်ပေ
လာယင်ဖြူတ်ချည့် တိုင်းတခွင်မှာ
အပျိုမြင် ရင်ကိုထု
ကညာနုနု ဗျာဆံဝေ
ချစ်စေတနာ ကြိုက်ချည့်လုံးလုံး၊
အိုဘွဲ့ ကတုံး လက်ရုံးဆန့်တန်းအခန်းခန်း
သင်္ကန်းတဘက် - ခဲဘဘက် စွဲလက်ကိုင်မိုး
ရန်ညွှန်ချိုးစိုးဘက်မဲ့ နိုင်ရာမတူ
ပြောစရာ လူငယ်လေး။
လက်ရုံးကိုထူထောင် ဇေယျာအောင်မြေရပ်မှာ
နာဂတ်သံချိုချိုနှင့် မင်းကျော်ဆိုတွင်ဇာတိငယ်
တိုင်းသိတဲ့ယောက်ျား။

အမဲ့အဖိုး ဘဲ့အဖိုး

၁၂

ရွှေဘိုကုန်းဘောင်တည်ထောင်စက
တေးလောင်းဘုရား ငယ်ကျွန်ယု
ဂုဏ်ပြိုင် - ရပ်ပြိုင်မဝါကြာနှင့်
မျိုးဦးသာစွ ရပ်မျှာနှောင်
ကော်ရစ်ခါးကြောင် ဆောင်ပုတီးနှင့်
တံဖိုးကြီးနှင့်ကာလပေါ်
ဆယ့်ငါးနှစ်မှ ချစ်စိတ်ဝင်
အပျိုပျံ့သင် ဗျာဆံဝိုက်ကယ်
လာလိုက်ခဲ့ခေါ်၊
ဇင်ဖြူတလိုက် ပြန်တကျိုက်
ဘင်းဘိန်းရွှံ့ကလို့ စိတ်ကြိုက်ပျော်
အသရော်ခေါင်ကမှတ်တော့
ဆေးဒန်ဒန်သတ် စပ်တူပါ
သုတဘင်နာလုပ်တဲ့အတတ်
ဘယ်အနိစ္စ - ဘယ်ဒုက္ခာ
တရားမကျမဆင်ချင်
အပျိုမြင်မျက်ချိုပြလို
အမိဘိုးဘစားစရာ
ရော့ငွေသပြာပေးတဲ့တကျပ်၊
အမဲ့အဖိုး - ဘဲ့အဖိုး
အဆိုးမှုဖြင့် လွန်ပျော်ပါး
မှတ်ဆိတ်ဖွားနှင့်ငွေသွားကြောင်
ခေါင်းပေါင်းစထောင် ပေါင်းလိုမဘက်
စိန္တာတန အလုံးစုံ ပုဆစ်သုံးပုံကြွေအန်ခတ်လို့

ကြိုးထိုးဖယ်မှတ်ပေါက်နှစ်ဆယ်ဉာဏ်

ထူးသတ္တိ ဖန်တကိုယ်လေ ...။
မောင်ကြံရာ ရဲပျိုနော်မေ
နောက်နောက်ခါမြဲလို့ မသွေ
ရွှေငွေကိုပေးရော့ ယူတော့မေ၊
တွေးဆမျှော်ယောင်
နောက်နောင်ခါ မယ်မသွေနှင့်
တောင်ငှေးပါ စရန်သွင်းမယ်
မင်းယူတော့ ချက်ချင်း
မှတ်ဦးရပ်နေ ဦးပေါကာသို့
မှတ်ဆိတ်ဖွားနှင့် ငွေသွားဖြူ
ပုတီးဖြူဖြူ သုံးတဲ့သွားကျိုး၊
မယ် ... အဖိုးချစ်ရိုးမှန်
ဘေးဘိုးသဏ္ဍာန်တူတော့လုံးလုံး။

ရွှေဇဉ်ကွက်မျက်ဆံကျယ်

၁၃

ခေါင်းထဲကနေ ငါ့ကြင်ဘက်
ရွှေဇီးကွက် မျက်ဆံကျယ်
မကြံဘူးထူးပါတိ
တိုင်းအမိပတ်ဗွေအချာမှ
နတ်လူပြဟောညွတ်ကာဖူး
ကျူးကျော်ကြတယ်၊
ပဉ္စင်တူရိယာ သာမျိုးကြွယ်
ဘယ်ကုသိုယ်တော် သမ္ဘာပွဲမို့
နွဲ့ယှဉ်ကြတိုင်းလုံး၊
ရူစမ်းပမယ် ...
တောင်ပျာလယ်ကျော်ချိမ့်တယ်
သဲသိမ့်သိမ့်မဆုံး၊
ခြောက်ရက်တခါမေတ္တာပျိုး
ကိုးကျောင်းအမနာတော်မူ
သောင်းမဏ္ဍလ လက်ျာဗွေမှာ
သပြေနှစ်ဆူ ထီးဖြူခ
မိုးကုန်ရူ မဟာသဒိသဆုကြီးယူ
ဥဒါန်းစိုက်ထူ ကပ်လျှာထွန်း
မိန့်ခွန်းပျာဒိတ်ခါသင့်ယူ
နတ်လူပြဟောညွတ်ကာဖူးတယ်
ပွဲတော်ရကြူးကြူး၊
ခါပွဲတော်ဆိုင်
ခေါင်းသစ်လှိုင်နန်းလယ်က
မျက်ဆံကျယ် မယ်ခွေလိပ်ကယ်
နားစိတ်တော့ပန်ဖူး၊
သို့ရာတွင်မယ်၊ နတ်ဘုန်းကြွယ်သူလာက
ဂုဏ်သမ္ဘာတည့်လှတယ်
ရပ်သာစည်တယ်ဆန်းတယ်
နန်းငွေရွှေဦး။

ပေါရိသာဒဝါဒခြင်းရာ

၁၄

သုံးယူဇနာ နယ်ခပင်းကို
 တဟုန်ခြင်းနှင့် အရောက်ပြန်
 ပေါရိသာဒဝါဒခြင်းရာကို
 စကြဝဠာ တိုင်းလုံးကျော်လို့
 ဇေယျပေါ မှာ ဂုဏ်ရောင်ထွန်းသည်
 လေးကျွန်းစိန်တိုင်း၊
 နတ်သော လူသော ဘီလူးသော
 ပြောမျိုးပြောတော့ ထွက်ခဲ့နိုင်လျှင်
 နှင့်လည်ခိုင်စ သည်သာမေးလိမ့်
 ကွေးရော့ ရာဇိန္ဒာ
 ဗာရာဏသီ နန်းကြီး တမ္ပတ
 သံလျက်မိုးလို့ စောက်ထိုးယူ
 အရှင် ကလူ စားချည့်မလွတ်
 အထွတ်ထပ်ပန်း တလန်းလန်း
 စံခန်းသာလှ ပညောင်ရွှေပင်
 ကွန်းဘုံကြော့ယဉ်ကိုလေ
 ဆိုင်းမြဲကုန်စင်။
 သဘင်အောင်ပွဲ ခြံတယ်ကိုလေ၊
 ဂုဏ်ဇာနည် ရဲသူနတ်ပေ
 ပြည်ကာသီ တိုင်းကြီးထိပ်ဇေ
 တပြေလုံး ကြောက်ချန်းနံနာ
 တရာပြည့်မင်း ခစောရင်း၊
 ယုတ်မြတ်သနင်း ရေတွင်းဝတ်စင်း
 မကြောက်လို့ စွတ်ကျယ်ကျယ်လျှင်
 နှင့်မယ်တော် ပျံသလားဟဲ့၊
 လှဲကြည် ဥသျှောင်
 နန်းညောင်တော် ကိုင်းသာတဲ့ဆိုး
 မိုးသူထွတ်ထား ပေါရိသာခေါင်နှိမ်
 ရိန္ဒမာ ရွှေသန်လျက်ကယ်နှင့်
 နန်းဘက်မဲ့ ယောကျ်ား
 ထီးဆိုမြဲနောင် အန်ထောင်ယင် ကြေရော့မယ်
 ယောင်ပေပေ မစော်ကားနှင့်
 ဘောပုံစုရုပ်များ။

ခေါင်မဟီသက္ခရာဇာ

၁၅

ဇေယျမြန်ဘောင် ဘောင်ဒီပမှာ
 ခေါင်မဟီသက္ခရာဇာ
 နှာသံမူတ်က ပြုတ်ပြုတ်စင်မယ်
 ဘယ်ထီမထင် ရန်ကိုချိုးချည့်
 ချိုကြီးစိန်တောင် မှောင်လို့ဖြိုးစ
 ဖြိုးမြင့်တေဇာ၊
 ဘုန်းရိန်ရိုက်ပြင်း တဝင်းဝင်း
 တောင်းမင်း သီရိ ဓိပတိ
 သိချည်ဘူးတဲ့ ရုပ်တကာ

မြေဒီပါမှာ သူလာနန်းက
 အူလုံးထွက်လို့ ညက်ညက်ကြေမယ်
 မြိုင်ဟေမဝန် သားမင်းတန်ခိုး
 တုတု-ပပ မြောက်လို့ထောင်
 ချိုစကြာရောင် ခင်းချည့်မိုးကြိုး၊
 ရဲဇာနည်ရ ကျွဲမျှော့နောင်
 ရဲတံခွန်ရောင် ပြောင်ပြောင်မိုးခွဲ
 ဆိုး-ကြမ်းတမ်းဘီ စွမ်းသတ္တိ
 ရွှေဂူတော်ကြီး တောင်လကျာမှာ
 ချိုရိန္ဒမာ ရန်ကိုခွင်းချည့်
 သတင်းတောက်ပ နန်းရာမပြု
 ကျွဲမင်း မှန်ကူငယ်လေ
 သောင်းလုံးဇေယျ ဘယ်ရန်သူ မာန်မတင်းလိမ့်
 ချိုတွင်းတွင် သေရော့မယ်
 ခုနစ်ခွေ ဆယ်ပြန်ဆိုက်အောင်
 ခတ်လိုက်ချည့် ကျွဲမင်း။

ရွှေဥဒေါင်းရုပ်

၁၆

မန္တလေးတောင် ရွှေဗျာဒိတ်မှာ
 နေတံဆိပ်ရ ထွန်းလေလေ
 ရွှေဥဒေါင်းရုပ် ကွင်းကွင်းပါတယ်
 ဘာနရာဇာ ဖလ်နေနတ်နှင့်
 ရွှေမလည်စံ မဟာနတ်ဝယ်
 ထူးမြတ် ဝိသေ၊
 ဇေနဂရ ဘာရတ နာဂသူန္တ တိုင်းထွေထွေ
 ရွှေရာဇသံ ပြန်ရုံမျှနှင့်
 တိုင်းသောနုဿ ဆတ်ဆတ်တုန်
 သပြေ မြန်ဘုံ ကြောက်ကြကွေးကွေး
 ဆဒ္ဒန်ပေါလို့ ပြောမပိုင်
 ရွှေတိုင်ချည်ကာ မွန်းစဖွေးဖွေး၊
 သမီးဆက်လို့ ပဏ္ဍာနံ၊
 နိုင်ငံတရာ ဖြစ်ရကံကျွေး၊
 ရှေးကအထူး - မကြံ့ဘူး
 ကြူးပေ - မြင့်ပေ ခုနစ်တောင်ရံ
 မိုးက ဝိမာန်လိုလေး၊
 ကုန်းလေးဆင့်ခံ လေးတန် စိကူ ဘီလူးနှင့်
 စမ်းရေပြည့် သာလွန်ကြူးသည်
 ဖူးမျှော်ရမညီ၊
 နန်းမြို့ မြောက်တောင်
 ရွှေခေါင်ခြာ အောင်မြေဆိုက်သည်
 သိုက်ဝင်တဲ့ ရုပ်ကြီး
 ဘုန်းတော်ကြောင့်ပေါ် စံတော်မိုနာဂတ်က
 ဇေယျမှာ ရွှေဇာသတ်တယ်
 ရုပ်ဆိုမျှ ဆောင်ထီး။

ရွှေကျီးရန်လွှင့်

၁၇

ဆုတ်ဟဲ့ ရှောင်လေ မဆိုဘဲနှင့်
 ရှုံကြ - ရိပ်သိ ငှက်ထိုထို၊
 ကာက ဝဏ္ဏ တန်ခိုးကျော်
 ဇာတ်တော်အမှန် ဇာန်ထွက်ချည့်
 သစ်ခေါင်းပုန်းလျက် အောင်းတို့နေ
 ခင်ပုတ်တတွေ သေကြေပြီးအောင်
 မီးနှင့် ရန်ဖြူ
 ဝရဇိန်လက်နက် နှုတ်သီးစက်
 တောင်ပံနက်လို့ မာန်ထွက်ဖြူ
 ငှက်များပဟို ဇာနည်ပြီး
 ရွှေကျီးရန်လွှင့် ဆိုးခေါင်ဗွေ
 ခန္ဓာကြွေမည် မှတ်တော့ချက်ခြင်း၊
 ပြောင်းလေးသနတ် ကြော့ကွင်းဆင်
 ဘယ်ထိမထင်ဘူးမို့ ထင်းထင်း
 ရဲခြင်းသတ္တိဘက်မရှိ
 စိုးမိပတ် ငှက်ဘုရင်
 ဥမျိုးကုန်စင် မကျန်ဆောက်လို့
 မြိုင်ခွင်မြေလျှောက် တိရစ္ဆာန်
 မွားမျှမကျန် လိုယင်သုံးချည့်
 ကြိုက်ဆုံးမုငါး ထားမျိုးထား
 သူစားလိုက ရအောင်ယူချေ
 တိုင်းနဲ့အောင် မွေတယ်လေ
 ဆန်မျိုးတွေ ကျီးမယ်တို့
 ဝန်းလို့ရလာ မြိုင်ပင်ဝေခန်းငယ်က
 မြန်းပျော်စကာ ညဉ့်မှထွက်သည့် ဇီးကွက်ဟာ
 ကျီးမင်းလာနှင့် မကြောက်ပေ
 အလျောက်လျင်လျားနှင့်အသား
 စားလိမ့်မချွတ် ပြုပြုကုန်
 ဂဠုန်မျိုးသော - ထီးလှိုင်သော
 ဝါလို့ပြော တွေ့မရှောင်
 အရိုးပါပြောင်ရော့မယ်
 တောင်ဇမ္ဗူလက်ျာကျွန်းမှာ
 ငှက်ဆိုးမျှာ ဦးစွန်။

မှူးကြီးမတ်ခေါင်တကယ်မှတ်လို့

၁၈

ဇာတ်ချက်ကြွေ တည်နေရင်းက
 ချင်းတွင်းမြစ်စ ညာအခေါင်
 ဘေးဘိုးစီစဉ် ဘီကရောက်လို့
 ရွှေနန်းရွှေဘုံ မြင်ပေရ
 ပြောပနိုင်အောင်
 ငါတို့ရွာ မင်းသံရောက်က
 မောက်တိုကြိမ်နှင့် လက်ျာတောင်
 မှူးကြီးမတ်ခေါင် တကယ်မှတ်လို့
 သည်မြို့သည်ရပ် ရောက်မှတ်

လွတ်ရုံးလုလင် အမှန်သိ
 ဇာတိမင်းနေ ပျော်ပိုက်ချင်
 မှင်စစ်ပြင် - မှင်ကြောင်ထိုး
 မိရိုးဘလာသည်ထားမကို
 မချရက်လို့ ခုထက်တိုင်
 ပေါ်လာလျှင် ချိုင့်ရော့မယ်
 သံနိုင်သူ ဦးသာအေး
 ဆေးလိုက်သည့်လက်ဟောင်း
 သုံးနှစ်တိုင်ခါစေလို့
 ကျောက်မတွေ့နေရှာ
 ယမန်ခါ ဟိုလက
 ထက်နိုင်မျှအကောင်း
 တို့ဘိုးအေ ငယ်ကထဲက
 လက်စွဲလို့ တည်ထွင်
 တောင်ယာပြင် ကျော်ဟိုးမှာ
 ကိုးဆယ်ပြည့်နှစ်ပေါင်း။

တဲသာတဲ့မြေ

တို့ယာလယ် ပျော်ဘွယ်ပေါတယ်
 ပန်းစုံတောတွင် တကြိုင်ကြိုင်
 ချောင်းရေပြေးလို့ ငြိမ်းအေးသာ
 ကင်းပုံကျီးအာ ပုံညိုရွှန်းလို့
 ကဇွန်းရေပေါ် ကြာကတောက်ကယ်
 ဖြိုးမောက်လို့မြိုင်
 နယ်ကြီးပတ်ကုံးအံ့မဆုံး
 ရွှေဂမုန်းနဲ့ တောလုံးလှိုင်
 ငှက်ကျေးသံပြိုင် ဟစ်အော်ကြွေးလို့
 ငြိမ်အေးယုယလူလိုပျော်
 လှုံဆော်ရွက်ကျင် မိုးကခင်းခင်း
 ဇီးချိုပေါတဲ တောမြိုင်လယ်
 ဥသျှစ်ရွှေတယ်သီးက ဝင်းဝင်း
 ပိုက်ခင်းစည်းဝိုက် ရွှေယုန်လိုက်
 ပုဇွန်ဖါးရိုက် ပဒပ်တောင်
 ဂျိုးနှင့် ခါထောင်လို့ မရှားဘူး
 စားချင်သုံးရ ပေါလုတယ်ကို
 ဝင်းပြာလဲ့ ညိုငယ်လေ
 အိုငြင်းနှင့်ဆင်းသင်္ဂါ
 လိုက်ပါနော် သက်ကုန်နှင်း
 နွေခင်းရာသီကြို
 လေညှင်းတသုန်သုန်
 ငုံ့ပန်းက လန်းဝေဆာ
 ရွှေလင်းပြာ ဖိုးခေါင်ကြူး
 ဘုတ်ဝါမြူးလို့ ဘိန်ညှင်းရွှေ
 တောကြီးမြိုင်ရိပ်ဗွေ
 တဲသာတဲ့မြေ
 အလွမ်းပြေယင် မကိုဋ်ကဲ့
 မင်းလိုက်ခဲ့အဆော

ပြောင်းရောဆန်ပါ
တထောင့်ထကြည် လင်းကွင်းမှာ
မွေကြိုင်နံ့သင်းသင်း
ဟင်းရုံ့ညို
မို့နတိုကင်းပုံလှောက်လို့
မြိန်လောက်အောင် မောင်ဆင်ပမယ်
လဘင်မှာ ယုန်ချိုသားကို
စားပါလဲ့ဘုံးပေါ
နွားဆယ်ခြံရှင်
မကြင်ယင်နေနိုင်ရိုးလ
ရွှေရင်ဝယ် ဘလုံထိုးအောင်
တိုးဆယ်ဆ ချစ်စော။

နောက်ဆက်တွဲ

ကျေးလက်တောရွာတို့တွင် သဘာဝအလျောက်
ပေါက်သော ပန်းများမဟုတ်ပါ။ သဘာဝကဗျာတို့ကို
တုပပြီး ဥယျာဉ်မှူးကြီးတို့ စိုက်ပျိုးသော တောပန်းအတုတို့ပင်
ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုစဉ်အခါက များစွာသော ကဗျာဆရာတို့သည်
ထီးနန်းရိပ်ကို ခိုလှုံပြီး ဘုန်းတော်ဘွဲ့တို့ကို ဖွဲ့ဆိုကုန်၏။
သူတို့ကား တကဲ့ကျေးဇူးရှင်တို့ကို အမွမ်းတင်သံဖြင့်
ဤတွင် တကဏ္ဍအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်နိုင်ခြင်းပေ၏။

ကိုတောင်သူ အနေ

အမည်ရယ်ကြီးပါတဲ့ ဇနီးရယ်ပျော်လို့
ဖျဉ်းနားတိုတွင် ချည်ပေါင်ညှိပေါ် စဖူးရယ်နှင့်
ငါးလူးရယ်မျှင်မျှင် ကြေးမသင်ရေလုံပြုတ်ပါလို့
အင်ကုတ်ကယ်ကျယ်ကျယ်နှင့်
မင်းဖွယ်စိုးရသောက်ပေလေး
လယ်ထွန်ပြန် - နွားကန်ကိုပစ်ချ
ဆာမွတ်ချိန်ကျသောကြောင့်
ဆံစလိပ်ခွေ၊ ဖါးယားဝေနှင့်
အိမ်နေသူ သက်ပန်၊ ချက်ပျောင်းဆန်ကို
တပန်းကန်ကုန်အောင်၊ တက်တက်သာပြောင်တော့
ကိုတောင်သူအနေ၊ ဝိုက်ဝမ်းရေ -
ပတ်လည်ကျယ်ရယ်နှင့်ယှဉ်လှတယ်လေး။

ဦးဆောင်း

သူပြန်ပုံ

လေပြေငယ်သုတ်ပါလို့
ရွှေဘုတ်ကယ်အိုးအိ
အုံ့မှိုင်းငယ်ရီ
နေမှီအောင်လှမ်းခဲ့ရ
ကောက်ငန်းကသူပြန်ပုံမှာ
ခတ္တာငုံပန်းနှစ်ဆင့်ငယ်နှင့်
ပန်းဝင့်လို့ရွာကိုဝင်
အမြင်ဆန်းပါတိတယ်လေး။
ညချမ်းရယ်နေရီ၊ ချိန်တော်မှီ
ကေသီပန်းနှင့်၊ ရေခပ်လမ်းမှာ
စခန်းသင့်လို့၊ ထက်ဆင့်နီရောင်
ချည်စိမ်းပေါင်နှင့်၊ ယှဉ်အောင်တောသူ
သနပ်ခါးကွက်ပါးမှာကူလို့
အမူကြီးကမ်းကုန်ကို
ဘယ်မြို့ပုံသာချင်သောရယ်လို့
ပြောကြမယ်လေး။

ရွာသဘော

မလွမ်းရော့သော်ကော
ကျွန်းမေ့မော့မြောက်ခွင်
မူရေလျှင် လက်ျာစီးပါလို့
မောင်ကြီးတို့ ပျော်တဲ့ရွာ
မြောက်ညာနှင့် တောင်စွယ်လက်ကယ်က
အင်းနှစ်ဘက် ကာတယ်လေး
တခေါက်ကယ်လမ်းဆုံ
ရွာသဘောကို ပြောမယုံသော်

ကြုံလျှင်ဝင်ခဲ့ပါလားနော်အဝေး။
နမပြောဖြူ၊ ရောက်တော်မူလျှင်
မပူချမ်းငြိမ်၊ အခြင်ရယ်မြေနှီး
ထန်းရွက်ကယ်စီးပါတဲ့၊ မောင်ကြီးအိမ်မှာ
စည်းစိမ်ငယ်ခံ၊ ဟင်းချဉ်ပေါင်ဘက်
ပြုတ်ဘူးရွက်နှင့်၊ ပိချက်ရေရံပြီးလျှင်
ဆန်ထမင်းရဲကျော်ကို
ဝန်ကတော်ပုံလောက်ပြေးအောင်
ကျွေးပမယ်လေး။

တို့တောရွာ

ပျော်ပုံက သစ်သနှင့်
ငယ်ချစ်ကယ်လိုက်ခဲ့တော့
အကြိုက်ကတဲ့၊ တို့တောရွာမှာ
မိုးအကာပင်ယံထက်ဆီက
ထန်းရွက်နှင့်ဆင်သည့်အိမ်
ခြံတင်းတိမ်နွားရေခင်းလို့
ညဉ့်တွင်းကို ပလွေကျော်နှင့်
ဖျော်ပမယ်လေး။
ကိုယ်ဖူးငယ်ညွန့်စီ၊ ချဉ်ပေါင်နီကို
ရာသီခလေ၊ ပုစွန်လုံးခွံ ဖုံးထေ့လို့
တောလေငယ်တဆင်၊ လယ်ကြွက်ကင်နှင့်
တို့ခွင်ဖရုံ၊ အချိုချက်ဟင်းဘက်စုံလှ
မင်းပုံထင်ထယ်
နေစာပျိုအကိုကိုတယ်ပမယ်
ဆောင်းနက်ဝင်သည့်ချိန်ကို
ယစ်စည်းစိမ်အဆီဖိန်းလို့
မိန်းစေမယ်လေး။

ခေါင်းမင့်ဆယ်အိမ်

စည်းစိမ်ကြီးပါတိ၊ ရုတ်သီးတောင့်ကိုင်
နှစ်ယောက်ကယ်ထိုင်
ယှဉ်လက်ပြိုင် ကျယ်စပျစ်ကယ်နှင့်
ဖွယ်သစ်မြေအင်ရဲလို့
ဖွန်မတန်ကန်ယောက်သွားငယ်နှင့်
ကြွက်နဖါးပုန်းရည်ကျိုသည်
အလိုဗျာစားပုံတင့်ပါတိ
ခေါင်းမင့်ဆယ်အိမ်ပေမို့
အခြေကြီးလှတောင်းကိုလေး။
စားသောက်ဖွယ်ရာ၊ ပြီးသောခါဝယ်
ရသာချမ်းငြိမ်း၊ အခြင်မြေသက်
ပင်ထန်းရွက်နှင့် ခေါင်းပျက်အိမ်တွင်
စည်းစိမ်ကြီးရင်၊ ခြေလိမ်တင်လို့
ကတင်ကြမ်းပေါက်၊ သုံးချောင်းထောက်မှာ
မှောက်ချည်လှန်ချည်၊ အဆီရယ်ပိန်း

ဦးသော်ဇင် စီစဉ်ပြုစုသည်။

မိုန်းတဲ့ချည်နှင့်၊ မကြည်သမ်းဝေ
ထယ်မင်းပုံ နေလိုက်တယ်
နွားရေပြန်အပေါ်မှာ
ခေါင်းကတော် ကိုယ်တိုင်နှိပ်ခါမှ
သူအိပ်တယ်လေး။

သမီးငယ်ပျိုခင်

သာလွန်းလှသယ်၊ အမမယ်တို့ရွာ
အကာမှာ ပင်ဝါးရိုးငယ်နှင့်
အမိုးမှာထန်းရွက်တင်
ကြမ်းပြင်မှာ အင်ပေါက်ခင်းပါလို့
ကာဝင်းမှာတော့ နွယ်ဘူးလိမ်
ဆယ်အိမ်ခေါင်းတဲ့မအေလေး။
သမီးငယ်ပျိုခင် ဥစ္စာများလို့
ဝတ်စားငယ်ဆင်သယ်
အလိုမမြင်ပုံပါကလားနော်အဝေး။
အဖိုးတန်ရာ ဆင်သည်မှာလဲ
ခပ်ပြာညွန့်ပေါင်း တွင်းနားတောင်းနှင့်
ရောင်မောင်းရိုးခံ၊ ရွှေချဉ်ဝတ်မှာ
လက်စွပ်တွေရဲလိုက်လို့
ခေါက်ပြန်ကျောရင်
ကျောက်ပုတီး - ညီအောင်ဆင်လို့
အင်မတန်အနေမှာ သူ့အမေဆယ်အိမ်မင်းပေမို့
တင်းလှတယ်လေး။

မယ်တို့ရဲ့တောရွာ

လယ်ကညှိုငယ်နှင့် မယ်တို့ရဲ့တောရွာ
ကောက်ငန်းငယ်သာ၊
သင်းပြာပြာ ဝေခတောက်ကယ်နှင့်
လေသောက်ရာထုံကြူ။
မစုံသူ ဖော်မလွမ်းသော်ကော့
ကန်စွန်းငယ်ရေဖောင်ဆင်လို့
ယဉ်လှတယ်လေး။
စစ်စလီငယ် ပြာမီရေကြက်
မောင်တင်ငှက်တို့ လက်ကွက်တခို
ရိုးကျလျှိုက လူလိုဘဲကြင်
မယ်နုမ လွမ်းထွင်လို့
မရွှင်နေကုန် သည်တဝှမ်းမှာလှ
အလွမ်းသာဆုံတော့ ဖော်မစုံတကိုယ်မှာ
ရွှေမိုးပတ်ကာချွန်းပါလို့
ပြုံးမိတယ်လေး။

ညဉ့်ဆည်းဆာ

မလွမ်းသင့်သော်ကော့
ခွန်းဆင့်ငယ်ညည်းကာ
ညဉ့်ဆည်းဆာမှာ
ရွှေဘုတ်ဝါ ပင်ညိုငြိမ်းငယ်က
နေနိမ့်လို့ သူအိ
သီကရီ လှမ်းပါရတယ်လေး။
ယောက်ထည်းငယ်တကိုယ်
လျင်စလိုငယ် ခင်လျှိုရေကျ
သည်တောစက အမရွာပြန်
ဖားအိုအံနှင့် ထက်သံစီစီ
ခရချီလို့ နေရီမှုန်မှင်
တောင်တုတ်ကယ်ရောပါလို့
မြောက်တော သူဝင်ခဲ့တယ်
ရွာအပြင်တခိုမှာ
ရွှေမိုးညှိ တကိုယ်ရွှေငယ်က
သဲခဲပြီလေး။

အပြန်ခက်ရှာလိမ့်

သပြေကသီးသနှင့်ရေကြီးငယ်ဘောင်ဘင်
လွန်းရေငယ်ငင်သည်
ပျိုဦးရင် အပြန်ခက်ရှာလိမ့်
တဘက်ကချောင်းကာသည်
ရွှေညာမှာ ညှိတဲ့မိုးငယ်မို့
ပျိုစိုးတယ် မောင်ငဲ့လေး။
ခါးမင်ကြောင်ငယ် ရွှေသျှောင်ဘယ်ဝေ
အမယ်လေးဆိုတုန်းက ပျိုပုန်းလို့ တွေ့သူမို့
တနေ့သာသာ တညဉ့်ကွာမူ
ဗျာပါသဲနှင့် တနှစ်ထင်လို့
ရက်အားပုံပေါ် လှချည့်
ချောင်းကျော်တဲ့လယ်နယ်ကို
ကိုယ်ကာကွယ် မစုံမက်သာဘူ
တောတက်ဖေလေး။

လာခဲ့ပ

ခါတလဲ့ လာခဲ့ပကျုပ်ဘို့ဆီ
ရာသီရောက်ကပေါ့
ဖားကျင်ခြောက် ကျပ်တင်ဟာကို
ငရုပ်ဝါစပ်တူတောင်းပါလို့
ဧည့်ကောင်းမို့ တမင်ခေါ်
တို့ကြီးတော် နွေကလှမ်းပါတဲ့
ခရမ်းခြောက် ကျိုပုန်းရည်
တူနှစ်မည်ဆင်တဲ့ဟင်း၊
ထမင်းပုသိမ်ဆန်နှင့်

ကိုရင်ကို ကျွေးချင်လှတယ်လေး။
ပဲနောက်နှင့်ပြောင်းဆန် ကောက်သားငယ်ရံ
ဝေဖန်နှောယှက် ရောကာချက်လို့
ပြောဘက်ကယ်မမြင် ဩဇာပြွမ်းတဲ့
သုံးလွန်းတင်ကို ခင်မင်ဘွယ်ရာ
သည်ချိန်ကိုလာခဲ့ပ တောရွာသူခုံကို
အသားကုန်လက်ပြိုင်ဆွဲလို့
နွဲ့စေ့မယ်လေး။

ကျုပ်တို့ရွာ

ခါတလဲ့ လာခဲ့ပ ကျုပ်တို့ရွာ
ဝေးမကွာ ပြေးလာလျှင် တာမထောက်ပါဘူ
ရွာမြောက်က မန်ကျဉ်းစဉ်
ရွာအဝင်မှာ ပင်စောင်ခြမ်းငယ်နှင့်
မြောက်လမ်းကွေ့ အနောက်ဆွယ်မှာ၊
ကြောက်စဖွယ် မျက်နှာထားပါလို့၊
ရွာသားတွေ အာဏာကြိုရ၊
မင်းပြည်စို့ အိမ်အိုတောင်မှာ၊
အာခေါင်စောက်နှင့် တဲကိုလေး။
ဖျာမလွန်၊ နွားခွဲအခင်း၊
မြေတလင်းမှာ နေခင်းပျော်အင်
လိမ်းကျောက်ပျဉ်နှင့်၊ ဝိုင်းငင်ဝါဖန်၊
အိမ်လုံးသာညတော့၊ သန်းယံချိန်ကျော်၊
သူငယ်ချင်းကိုလှ၊ အပျင်းပြေဖျော်ရအောင်၊
လုံးတော်ပု ပြောင်းဆန်ကို၊
ပေါင်းလန်အောင် အဖျော်ဟင်းငယ်နှင့်၊
ဦးရင်း ရေမျှချဉ်းအောင်၊
သွင်းစေ့မယ်လေး။

အမိတို့တောရွာအိမ်

ခါတခေါက် - ရွာရောက်ကယ် လှမ်းခဲ့ပ၊
သာတမ်းဖြင့် ရှိစေတော့၊
အမိတို့ တောရွာအိမ်၊
သည်အချိန်ကို ပဲစင်အောက်၊
လပြောက်မှာ ဝိုင်းငင်၊
ရွှေရင် အကျီသိုင်းလို့၊
တပိုင်း ဘိုကရီနှင့်၊
အကိုကို ဘမ်းပြုလိုက်မယ်လေး။
တဘက်ကယ်မှောင်ကာ၊ တခြမ်းဟာမှာ၊
နံ့သာလိမ်းကွက်၊ လရောင်ပြက်မှာ၊
အသက်ကယ်နှင်းဆောင်၊
နွားခွဲခင်းတဲ့ တလင်းပြောင်ဝယ်၊
ရိပ်ရောင်မထင်၊ လူခြေတိတ်ကိုမှာ၊
ရွှေလိပ်ပြာ ရွှင်စေ့မယ်၊
ဦးရင်တို့ မြို့သူလို၊

တို့တောမူ တယ်မကြမ်းပါဘူ၊
မြေရေကုန် လည်ဆံကမ်းချိန်မှာ၊
ဘမ်းပမယ်လေး။

လေးထမ်းတဲ့သည်ဖေ

တောင်ခါးပန်းရယ်နှင့်၊
ခင်တန်းငယ် ကုန်းမြောင်၊
ကျော့ကွင်းကို ထောင်သည်၊
ခွေးညီနောင် တခင်ခင်နှင့်၊
ယုန်ရှင်ကို ဘမ်းခဲ့ပ၊
လေးထမ်းတဲ့ သည်ဖေကို
တဲအိမ်နေ ကြင်သူက၊
တအူအူ ဟစ်ခေါ်လို့၊
အမှာတော်ပါးလိုက်ရှာတယ်လေး။

အိမ်ကိုပြန်လျှင်၊ အကျွန်ကျွန်ပုံ၊
ယုန်တထုတ်ကို၊ ခွဲဆုတ်ရေလှန်၊
ကျပ်ခိုးခံလို့၊ ပန်းရန်နဝါ၊
ရွက်နုညှာကို၊ ဝါးပြာတည့်ကို၊
အိုးနားတိုနှင့်၊ ခပ်ချိုညစ်တော၊
ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်မွေ့လိုက်တယ်၊
ချိုပေစွ ဟင်းချိုကို၊
စလောင်းတို အခြေပဲ့နှင့်၊
အာခေါင်မှာ ပူအောင်ထုလို့၊
မျိုလဲ့ကွဲလေး။

ဦးကြီး

လယ်ထွန်မင်္ဂလာ

ဆဒွါန်ရှင် ရွှေထွန်နှင်တယ်၊
ကျွန်းခွင်ကအေး။
မိုးသုံးချက်ညို၊
ရွှေနာရီနံအောင်ရေပေးတယ်
သောင်းနယ်ပျံ့မွှေး။

အနော်မာ ပုံစံနစ်
ဘုန်းတော် မြစ်နဒီပြင်
လောင်းယဉ်နှင့်ကူး။
မှာဘက်ခွင်
ဥယျာဉ်က ပန်းစုံသင်းတယ်
မင်းမင်းဉာဏ်မှူး။

ရာထီးပိုင်မွေ့တော်သတဲ
သုံးလောက မာရဇိန်၊
ဘုန်းရိန်ပျံ့မွှေး။
ကျွတ်တန်းကိုရွယ်

ဦးသော်ဇင် စီစဉ်ပြုစုသည်။

မောင်နှင့်မယ် ရွှေလှိုင်ဦးမှာ
ဖူးချေစို့လေး။

ရတနာ နဒီရိုးက
ရွှေမိုးငယ် ဟန်ဆင်တယ်
ရွာချင်ထင်လေး။
ရိုးနယ်ပိုင်ရှင်
ရွှေထွန်းနှင့်တဲ့ သည်ခါတွင်းမှာ
လင်းပါမလေး။

ရွှေမန်းဆို တောင်တော်ဦးက
ကြူးလှာတဲ့ မိုးသံငယ်
အုန်းညှိခြံခွဲကြွေးလေ။
တာတော်ခွင်
ရေဝင်အောင် ရွှေကတွတ်ကို
မင်းလွတ်ခဲ့လေး။

ပျိုစိုက်တဲ့ လယ်ကန်ကင်းမှာ
မြင်းနီနှင့် ညနေဆီကို
စိုင်းသီလို့ပြေးလေ
မြင်လိုက်ကဲ့နော်
ခေါင်းပေါ်မှာ တရာကျေးနှင့်
တူးလို့ ယဉ်ချေးလေ။

ဦစည်

ပိန်းကော်လှေငယ်ရှင်

မိုးဦးကာလ၊ ချောင်းကျပြီဆိုလျှင်
ပန်းလောင်ကြောမှာ၊ ပိန်းကော်လှေငယ်ရှင်
တောင်ဘက်ကယ်တခွင်၊ ထွက်ဝင်ဖောက်ကား
ပဲ့ပါမည့်သူ၊ မပါလူ
ထိုးသူတယောက် သားငယ်နှင့်လေး။

ဝါးပိဆားပြား၊ ဖောက်ကားရအောင်
ပဲလွန်းပါကြီး၊ သီးသီးယူကြဉ်းဆောင်
တက်မကိုမြှောင်၊ ကွမ်းပေါင်နီကြောင်း
နဘူးခတ်ညှို့၊ ကိုင်းညွတ်ယို
ပင်ကိုယ်နီးသားပေါင်းငယ်နှင့်လေး။

ခမောက်မှာကောင်း၊ အုပ်ဆောင်းငယ်မပါ
သိုးလည်းမစပ်၊ ဝါးပတ်ကယ်တစေသား
ထိုးဝါးကိုယ်မှာ၊ ဘယ်ညာပခုံး
ခြေနှင့်ကျောက်ကန်၊ တွန်လိုက်လှန်
အားအန်လွန်ကြီး ဆုံးငယ်နှင့်လေး။

ခါးတောင်းကျိုက်လုံး၊ ပခုံးခဲတွေ
ချွေးကလည်းစီး၊ ဒီးဒီးကျသည်ရေ

စဖိုမှာပေ၊ ချက်လေထမင်း
မနပ်နိုင်ပြီ၊ တစ်စီ
နန်းနီသာမီးအိုးကင်းငယ်နှင့်လေး။

ဝမ်းလိုက်တွင်းမှာ၊ သွတ်သွင်းမြဲပင်
အငွေချောင်းချောင်း၊ စလောင်းနှင့်ငါးပိကင်
လှေဆိုက်ထည့်လျှင်၊ ကြေးလင်နှင့်ကျင်း
ရိုးရွက်ကယ်ဖူးခေါင်၊ အာပါးကိုလောင်
ချဉ်ပေါင်ပူလှသည့်ဟင်းငယ်နှင့်လေး။

ထွန်းရေးငင်

ဝသန်ကာလ၊ မိုးကျထည့်လျှင်
ပျော်ပျော်ပါးပါး၊ မယားနှင့်ဆွေငယ်လင်
လက်တွဲငယ်ခြေငင်၊ ကိုယ်တွင်အဝတ်
ပိုဆိုးအကျိုး၊ စုတ်ပြုပြီ
ချည်နီဗောင်း တွတ်တွတ်ကယ်နှင့်လေး။

မိုးရေစွတ်လို့၊ အဝတ်ကယ်မပါ
သားသမီးကို၊ ကိုယ်ထီးပွေ့လို့သာ
ဆေးတံကထွာ၊ ကိုယ်ကာထွန်ရင်း
လယ်ကွက်တခွင်၊ ထွန်းရေးငင်
ရေဝင်ပုဖန်တွင်းငယ်နှင့်လေး။
ဖားပေါင်စင်းငယ်၊ ခြင်းပလိုင်းဝယ်
ခရပီလော၊ ရောနှော၍သာလွယ်
ဟင်းရွက်ကယ်နုနယ်၊ တသွယ်ကန်စွန်း
ဆူးပုပ်ကယ်ကင်းပုံ၊ အလုံးစုံ
ဖူးငုံသာရော၍ ပြွမ်းသည်နှင့်လေး။

ချိုလည်းချိုလွန်း၊ ရည်ရွမ်းများစွာ
ကြံ့ဟင်းရွက်နားပေါင်း၊ သောင်းပြောင်းရော၍သာ
အိမ်သို့ရောက်ခါ၊ လျင်စွာချက်ပြုတ်
ထမင်းကပူ၊ ဟင်းကပူ
ရှူရှူသာရမ်း၊ ငရုတ်ကယ်နှင့်လေး။
အလုပ်ကယ်ဧရာသာ၊ ငုံ့ကာလွေးတော့သည်။
သားမြေးငယ်မာချာ၊ ဘယ်ညာထွေးတော့သည်။

ထန်းဦးရေ

နွေဦးကာလ၊ မြူထသောအခါ၊ ရင်ထောင်ရင်းဆွဲ ဆောင်မြဲအိုးလွယ်ကာ။ ။ ဓါးနီးထက်စွာ၊ ခါးမှာချပ်လျက်၊
ထန်းပွင့်ထန်းခိုင်၊ ရွမ်းမြိုင်မြိုင်၊ ကလိုင်လွယ်၍တက်သည်နှင့်လေး။
ထန်းပင်ထန်းလက်၊ ထန်းရွက်ကယ်ဝေဝေ၊ စင်အောင်ခုတ်ထစ်၊ နုမျှစ်ထန်းဦးရေ၊ မယားငယ်ဆွေ၊
ထန်းရေသိမ်းဆည်း၊ သားမြေးဟစ်ကြော်၊ ခွေး ဝက် ခေါ်၊ ထန်းလျှော်ယုန်ပိုက်စည်းငယ်နှင့်လေး။
ခေါ်သံရိုက်ဟည်း၊ လူလည်းကြော်ငြာ၊ ခွေးဟစ် လူဟစ်၊ ခတ်ပစ်ခြောက်သော့ခါ၊ ပတတ်-ယုန်-ခါ၊
တောမှာရှိကြ၊ ငုံးကြက်ဖွတ်မြွေ၊ ဝံပုလွေ၊ မနေထွက်လာကြသည်တည်းလေး။
ဝမ်းသာအားရ၊ မယားကတသွယ်၊ ဟင်းရွက်ဆိုးကောင်း၊ သောင်းပြောင်းရော၍လွယ်၊ ယုန်ငယ်အစ
တောကသတ္တဝါ၊ တွေ့တိုင်းသာ၊ အိတ်မှာယူ၍ချသည်နှင့်လေး။
အိမ်ပြန်ရောက်က ခဏကြာလျှင်၊ တံစိုးထက်နှင့်ထန်းလျက်ဖိုမှာကင်၊ ဟင်းအိုးဆူလျှင်၊ အကင်ခပ်ပြီး
အိုးခင်းနှင့်လှော်၊ ရေနှင့်ကြော်၊ မိုးမျှော်ငရုတ်သီးငယ်နှင့်လေး။
နီးဒေါင်းလန်းကြီး၊ ခူးပြီးသောအခါ၊ သမီးနှင့်သားများလို မဝင်သာ၊ ဒူးတဖက်မှာ၊ တွန်းကာဖယ်လျက်
သူ့ထက်ငါလေ၊ စားတော့မည်စေ၊ စပေသာလှအုန်းခွက်ကယ်နှင့်လေး။
ငုံလျက်ကိုယ်စီသာ၊ ဆုပ်ကာ လွေးတော့သည်၊ ပြီးလျှင်ရေမရ၊ ခွေးသာကျွေးတော့သည်။

ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာ

လယ်လုပ်သား

ဝါခေါင်ကုန်လျှင်၊ တော်သလင်းလည်း၊ ထွန်းဝင်းလာ၊ မိုးကြွင်းရွာပါချေမှု၊ တောင်မြင့်ခေါင်ခေါင်၊ ခတ်ဖေါင်ဖေါင်
သည်၊ ယာတောင်လုပ်သောသူတို့၊ ကြည့်ချေမှုပျော်မွေ့တိ၊ ကျေးငှက်နှင့်သည်၊ ယာစင်ထောင့်တိုင်းရှိခဲ့၊
စိတ်သတိ လွမ်း ဖွေ ပင်၊ ကောက်သီးဝင်းဝင်း၊ တော်သလင်း။
လွမ်းတင်းဘို့သာမြင်ခဲ့၊ ကိုင်းတခွင်လုပ်လုပ်သား၊ အသီးကောက်ပင်၊ မွန်ဖျင်သား မယားနှင့်၊
ကျေးငှက်များ မောင်နံ့တူ၊ ဥဒေါင်းတွန်ကျာ၊ သာလိကာသည်၊ လင်းပြာဆွတ်မျှကျလျက်၊ ငှက်ဝါမူတဌာန
တယင်းပူးဆာ၊ လျှင်စွာရောက်မှာလာဟု၊ ကျူးမြည်ကြလူသဏ္ဍာန်၊ ပန်းရက်ယူသုံး၊ တရုံးရုံးသည်၊ ပိတုန်းမျှ
မကျန်တည့်၊ ဝဲပျံတာတသောင်းသောင်း၊ ခပ်သိမ်းရုံ၊ ကမြူးခုန်သည်၊ ဖေါ်စုံကျေးငှက်ပေါင်းတို့၊
ကြည့်မညောင်းစိတ်ဆာဝီ၊ လွမ်းသစ် လွမ်းဟောင်း၊ လွမ်းပေါင်မိုးနယ်စည်မျှ၊ မိုးရာသီတော်သလင်း၊ နှစ်ပါးစုံလို၊
ဘုံညို သလွန်တွင်း၌၊ တကိုယ်ချင်း ဆွေးရပြန်၊ ကိုယ်သာကွဲကြ၊ စိတ်တူမျှသည်၊ ဇော်တမောင်လွန်းကြည်ကို၊
ဆွေးလိုင်တွင်မြဲနေရ၊ နှစ်ပါးစုံသော်၊ နတ်ဘုံပျော်မမျှတည့် လွမ်းဆယ်ဆ တ ကာ ကာ၊ တော်သလင်းဝယ်၊
လျှင်ပြင်းခုကြိုလာသည်။ ။ မယ့်မှာဆာဝီ၏လေ။

ဥက္ကာပျံ

ကျေးလက်တောရွာ တေးကဗျာ ပထမအုပ် ရှာဖွေစုဆောင်းသူ
သော်ဇင်

• - - •